

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
ALTI YAŞINDAKİ BİR KIZ ÇOCUĞUNUN EVLİLİK ADI
ALTINDA CİNSEL İSTİSMARA MARUZ
BIRAKILMASI OLAYININ ARAŞTIRILARAK BENZER
OLAYLARIN YAŞANMAMASI VE HER TÜRLÜ ÇOCUK
İSTİSMARININ ÖNLENMESİ İÇİN ALINMASI GEREKEN
TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN
MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU
(10/6818, 6819, 6821, 6822, 6823, 6824, 6825)
TUTANAK DERGİSİ**

**2'nci Toplantı
25 Ocak 2023 Çarşamba**

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- SUNUMLAR

1.- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürü Musa Şahin'in, Genel Müdürlük olarak özellikle istismar mağduru çocuklarla ilgili yaptıkları çalışmalar ile yaptıkları diğer çalışmalar hakkında sunumu

2.-Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürü Gülser Ustaoglu'nun Genel Müdürlüğün mevzuatı, politika geliştirme ve izleme faaliyetleri, hizmet ve mağdur destek birimleri, farkındalık çalışmaları, projeler ve hedefleri ile mağdur kadına yönelik olarak sosyal hizmetler bağlamında yaptıkları çalışmalar hakkında sunumu

3.-Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Hukuk Hizmetleri Genel Müdürü Hakan Ay'ın, söz konusu davaya ilişkin olarak Bakanlıkça verilen hukuk hizmetleri hakkında sunumu

4.-Adalet Bakanlığı Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Dairesi Başkanı Meral Gökay'ın, genel olarak cinsel suç soruşturmalarındaki işleyiş hakkında sunumu

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in yapılacak ziyarete

ve çalışma programına ilişkin açıklaması

2.- Eskişehir Milletvekili Metin Nurullah Sazak'ın, Ankara Milletvekili Murat Emir'in Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı temsilcileri tarafından yapılan sunumlara ilişkin görüşmelerdeki konuşmasında geçen MHP Pursaklar ilçe teşkilatıyla ilgili ifadelerine ilişkin açıklaması

IV.- MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI

A) GÖRÜŞMELER

1.- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ve Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü temsilcileri tarafından yapılan sunumlara ilişkin görüşme

**ALTI YAŞINDAKİ BİR KIZ ÇOCUĞUNUN EVLİLİK ADI ALTINDA CİNSEL İSTİSMARA
MARUZ BIRAKILMASI OLAYININ ARAŞTIRILARAK BENZER OLAYLARIN
YAŞANMAMASI VE HER TÜRLÜ ÇOCUK İSTİSMARININ ÖNLENMESİ İÇİN
ALINMASI GEREKEN TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN MECLİS
ARAŞTIRMASI KOMİSYONU**

(10/6818, 6819, 6821, 6822, 6823, 6824, 6825)

2'nci Toplantı

25 Ocak 2023 Çarşamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

Altı Yaşındaki Bir Kız Çocuğunun Evlilik Adı Altında Cinsel İstismara Maruz Bırakılması Olayının Araştırılarak Benzer Olayların Yaşanmaması ve Her Türlü Çocuk İstismarının Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu saat 15.10'da açılarak iki oturum yaptı.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürü Musa Şahin tarafından, Genel Müdürlük olarak özellikle istismar mağduru çocuklarla ilgili yaptıkları çalışmalar ile yaptıkları diğer çalışmalar,

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürü Gülser Ustaoglu tarafından, Genel Müdürlüğün mevzuatı, politika geliştirme ve izleme faaliyetleri, hizmet ve mağdur destek birimleri, farkındalık çalışmaları, projeler ve hedefleri ile mağdur kadına yönelik olarak sosyal hizmetler bağlamında yaptıkları çalışmalar,

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Hukuk Hizmetleri Genel Müdürü Hakan Ay tarafından, söz konusu davaya ilişkin olarak Bakanlıkça verilen hukuk hizmetleri,

Adalet Bakanlığı Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Dairesi Başkanı Meral Gökkaya tarafından, genel olarak cinsel su soruşturmalarındaki işleyiş,

Hakkında sunum yapıldı.

Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir, yapılacak ziyarete ve çalışma programına,

Eskişehir Milletvekili Metin Nurullah Sazak, Ankara Milletvekili Murat Emir'in Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı temsilcileri tarafından yapılan sunumlara ilişkin görüşmelerdeki konuşmasında geçen MHP Pursaklar ilçe teşkilatıyla ilgili ifadelerine,

İlişkin açıklama yaptı.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ve Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü temsilcileri tarafından yapılan sunumlara ilişkin görüşme yapıldı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 21.04'te toplantıya son verildi.

25 Ocak 2023 arşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.10

BAŞKAN: Cengiz AYDOĞDU (Aksaray)

BAŞKAN VEKİLİ: Arzu AYDIN (Bolu)

SÖZCÜ: Mustafa ARSLAN (Tokat)

KÂTİP: Halil ÖZTÜRK (Kırıkkale)

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Kıymetli arkadaşlar, Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli basın mensuplarımız, Aile Bakanlığından ve Adalet Bakanlığından gelen kıymetli bürokratlarımız; hepiniz hoş geldiniz.

Bugün Komisyonumuzun 2'nci toplantısını gerçekleştiriyoruz. Çalışma takvimimiz aşığı yukarı şekillendi, bugünkü programımızın icrasından sonra Komisyon üyesi arkadaşlarımızla istişare edip son şeklini vereceğiz.

Bugünkü programımızda Aile Bakanlığımız ve Adalet Bakanlığımız yetkililerini dinleyeceğiz.

Aile Bakanlığımızla başlıyoruz.

Aile Bakanlığımızdan gelen arkadaşlarımız nasıl düşünüyorsunuz takdiminizi, bir programınızı arz eder misiniz kendinizi tanıtarak lütfen.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIğI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSA ŞAHİN – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, Komisyonun değerli üyeleri; ilk sunumu Bakanlığımız adına ben gerçekleştireceğim, ardından Kadının Statüsü Genel Müdürlüğümüz sunumlarını yapacaklar, ardından da Adalet Bakanlığımız muhtemelen sunumlarını yapacaklardır.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Sunularınız ne kadar, kaç dakika?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIğI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSA ŞAHİN – Benim sunumum on-on beş dakikadan fazla olmaz Sayın Başkanım.

Müsaadeniz varsa başlayabilirim efendim.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Tabii, buyurun.

II.- SUNUMLAR

1.- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürü Musa Şahin'in, Genel Müdürlük olarak özellikle istismar mağđuru çocuklarla ilgili yaptıkları çalışmalar ile yaptıkları diğer çalışmalar hakkında sunumu

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIğI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSA ŞAHİN – Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü olarak yaptığımız çalışmalardan, özellikle de istismar mağđuru çocuklarımızla ilgili yaptığımız çalışmalardan kısaca bahsetmek istiyorum.

Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü olarak faaliyetlerimiz...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Musa Bey, bir saniye.

Kameralarımız görüntü aldıysa onlardan müsaade isteyelim, yazılı basınımız kalabilir.

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in yapılacak ziyarete ve çalışma programına ilişkin açıklaması

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sayın Başkan, bir Şey sormak istiyorum size mũsaade ederseniz.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Buyurun.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Geçen toplantıda biraz farklı konuşmuştuk yani ziyaret konusunu konuşmuştuk ve özellikle de toplantı başlamadan önce sadece kendi aramızda, ũyeler olarak bunu bir işişare etsek, bununla ilgili gelişme nedir, siz bilgilendirecektiniz. Onun için böyle birdenbire başlamak yerine bununla ilgili de ortak grubumuza atarak ricada bulunmuştum hatta, herhangi bir cevap gelmedi sizlerden.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Benim de niyetim oydu ama salonun bu hâlini görünce toplantı sonrasına bıraktım o görüşmeyi. Toplantıdan sonra biz baş başa kalırız, bir işişare toplantısı mahiyetinde yaparız inşallah.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Tamam.

ABDULKADİR ÖZEL (Hatay) – neri nedir Başkanım, biz de öğrenmek isteriz.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – alışma takvimimiz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Geçen hafta konuşmuştuk sadece ziyaret mi yoksa burada mı dinlemek? Yani ben kişisel olarak sadece uzmanları dinlemeye karşı çıktığımı ifade etmiştim, daha önce de bir komisyon olduğunu ve orada zaten çok kapsamlı bir rapor hazırlanmış olduğunu. Bununla ilgili hatta bir ara dilekçe verdim. nceki rapordaki öneriler nelerdir, yapılamayanlar nelerdir? Bu kadar sũre içerisinde neden yapılamadığının da bir ön rapor olarak çıkması ki biz aynı Şeyleri tekrar etmeyelim, yol alabilelim diye. Aynı zamanda da WhatsApp grubumuza Şey de yazmıştım...

HALİL ZTũRK (Kırıkkale) – alışma dũzeniyle ilgili.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – alışma dũzeni değil sadece içerik olarak da nkũ yaptığımız Şeyi tekrar etmek yerine gerçekten farklı bir içeriğe kavuşturmak zorundayız yani ocuk istismarıyla ilgili. Ziyaret konusunda geçen hafta konuşmuştuk, sanki bununla ilgili bir değerlendirme de olacağı söylenmişti, ondan sonra da ben yazarak, öncelikle bakanlıkların bu dinlemeleri yapılmadan önce kendi aramızda bunu işişare etmemizi rica ettiğimi yazmıştım. Şimdi, hiçbir Şey olmamış gibi birden pat diye başlatınca o yũzden en azından bu konuda aydınlatılma isteği duydum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Yok, Filiz Hanım, o zaman baştan söyledim ben ‘‘Toplantıdan sonra grũřeceđiz onu.’’ diye. Bu uzmanların dinlenmesi konusunda da bir açıklama zarurı grndũ. Her ne kadar bu uzmanların dinlenmesi tekrarmış görünse de Komisyonumuzun, yeni oluşan Komisyonumuz açısından meseleye yaklaşmanın, en azından konunun çerçevesinin anlaşılması bakımından bazı Şeylerin tekrarı mecburi. Yani zarureten biz konunun genel çerçevesini bir görmek zorundayız. Tũrkiye bu konuda nerede? Resmũ ereve nedir? Bu konuda yapılanlar nedir, yapılmayanlar nedir? Onları görerek yola çıkmamız zaruridir, o açıdan uzmanların tamamını değil belki, çok detaylandırmadan ama genel çerçeveyi bakanlıklarımızdan dinlemek zarureti var. Ondan sonra teferruata ineceğiz.

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Dinlememiz lazım.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Tabii, bũtũn Komisyonumuzun...

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – ğrenmek istiyoruz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Raporu var, kocaman bir raporu var, okuyabilirsiniz.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Belki sizin için tekrar olacak ama sizin için bile bazı şeylerin tekrarı olmayacağını şimdi göreceksiniz. Arkadaşlarımızın o çerçeveyi görmesi açısından tekrar olmayacak.

II.- SUNUMLAR (Devam)

1.- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürü Musa Şahin'in, Genel Müdürlük olarak özellikle istismar mağduru çocuklarla ilgili yaptıkları çalışmalar ile yaptıkları diğer çalışmalar hakkında sunumu (Devam)

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet, Musa Bey, buyurun.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSA ŞAHİN – Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü olarak çocuklarımız için verdiğimiz hizmetleri sadece kurum bakımında olan değil, aslında 23 milyon çocuğumuz için oluşturduğumuz politikalarla sürdürmeyi hedefliyoruz. Bu anlamda öncelikle koruyucu önleyici hizmetler bizim için çok kıymetli, ardından eğer dezavantajlı durumda olan çocuğumuz varsa da onunla ilgili yapılacak hizmetlerle ilgili de kısa bir bilgilendirme yapacağım.

Güçlü bir toplumun temeli, geleceğin sahibi olan çocuklarımızın psikososyal ve fizyolojik açıdan sağlıklı bir yaşam sürmesi bizim Bakanlık olarak, Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü olarak temel hedefimiz. İstikbalimiz olan çocuklarımızın sağlıklı ruh ve beden gelişimi, milli ve manevi değerlerine saygılı bireyler olarak yetişmesi ve her zaman aile sıcaklığını hissedebilmesi için aile odaklı hizmetlerimizi sürdürüyoruz.

Psikososyal destek ve danışmanlık tedbirleri ihtiyaç duyduğumuz zamanlarda çocuklarımızı ve ailelerine destek olarak sunuyoruz, Yine, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu kapsamında herhangi bir riskle karşı karşıya olmaları durumunda sosyal incelemelerini yaparak burada oluşan riskler varsa eğer, eğitim, sağlık, danışmanlık, bakım ve barınma tedbirleri gibi tedbirlerimizi alıyoruz ve bu noktada da aile yanında desteklenen çocuklarımızın sürecini aile yanlarında bizzat takip ediyoruz, birebir takip ediyoruz. Aileye yönelik ve çocuğa yönelik de psikososyal destek ve danışmanlık tedbirlerini de uyguluyoruz. Danışmanlık tedbiri kapsamında aile ve çocuklara yönelik olarak madde kullanımı, davranış bozukluğu, cinsel istismar, ergenlik sorunları, öfke kontrolü, sosyal beceri sorunu, aile içi iletişim problemleri, ailede parçalanma, ailede çocuğun değeri konusunda yeterli duyarlılığın olmaması, ailenin göçe bağlı sorunları gibi konularda mesleki çalışmalarımızı yürütüyoruz.

Yine illerimizde kurulan çocuklarımızın kurduğu çocuk hakları komitelerimiz var. Buradaki çocuklarımız vasıtasıyla birbirlerine bilgi aktarımı noktasında faydalı olacağını düşünüyoruz ve bu noktada da bu çocuklarımızı, özellikle çocuk hakları komitelerimizi her zaman destekliyoruz. Bu yıl da özellikle son dönemde gündemde olan “akran zorbalığı”yla alakalı özellikle çocuk hakları komitelerindeki çocuklarımızın “akrandan akrana bilgi aktarımı” şeklinde birbirlerinin yani bu şekilde okullarda ve komitelerde eğitimler yapmasını, birbirlerine bu noktada bilinçlendirme faaliyetlerini sürdürmeleri konusunda destek oluyoruz. Yine Türkiye Çocuk Haklarının Desteklenmesi Projesi...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Çocuk hakları komitesi eğitim kurumlarında mı?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSA ŞAHİN – Eğitim kurumlarında değil Sayın Başkanım. Bizim il müdürlüklerimizde ya da bizim kuruluşlarımızda kurduğumuz bir alan. Burada illerden belirlediğimiz gönüllü çocuklarımız 1 kız 1 erkek çocuk hakları komitelerinde il temsilcileri oluyorlar ve bu 81 ildeki komitedeki çocuklarımız zaman zaman video konferans yöntemiyle bir araya geliyorlar, kendi değerlendirmelerini yapıyorlar ve 20 Kasım Çocuk Hakları Günü'nde de biz onları Ankara'da topluyoruz ve onlardan gelen fikirleri

aslında, onların da sürece katılımı noktasında fikirlerini önemseydiğimizizi ve o oluşacak politikalarda da onların fikirlerini mutlaka gündemimize alıyoruz. Bu yıl ilk defa da uluslararası bir çocuk forumu düzenledik, 16 ülkeden çocuğumuz geldi ve kendi aralarında kendi bilgi paylaşımlarını yaptılar ve geleceğe ışık tutacak -çünkü gelecek çocuklarımızın- çocuklarımız kendi geleceklerinin nasıl olmasını, nasıl bir gelecek istedikleriyle ilgili de geri dönüşlerini bize bildirdiler, biz de çocuk politikalarımızı oluştururken bunları mutlaka göz önünde bulunduruyoruz.

Yine, Türkiye’de Çocuk Haklarının Desteklenmesi Projesi’yle -bu 2021-2024 yılları arasında uygulanacak bir proje- çocuk bakım ve koruma hizmetlerini geliştirmeyi, çocuk işçiliğın önlenmesini, erken yaşta evliliklerin önlenmesini ve korunmasız durumdaki çocukların saptanarak bunların gerekli kurumlara yönlendirilmesini, rehabilitasyon ve bakım hizmetlerinin yönetilmesini ve güçlendirilmesini hedefliyoruz.

Yine, sahada kurmuş olduğumuz mobil ekiplerimiz ve Çocuklar Güvende Programı’mızla özellikle sokakta çalışan, dilendirilen çocukların tespitini, yine, okul devamsızlığı olan çocuklarımızın, uzun süreli okul devamsızlığı olan çocuklarımızın tespitini yapıp... Bu noktada illerdeki sosyal hizmet merkezlerimiz her okulla mutlaka eşleştiriliyor, yaklaşık 13 bin okulla eşleştirilerek...

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Başkanım, bunun bizim gündemimizle, Komisyonun gündemiyle ilişkisini ben kuramadım da...

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSA ŞAHİN – Sayın Vekilim, önce koruyucu, önleyici tedbirlerimizi anlatıp ardından istismlarla ilgili kısma geleceğim.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Bunlar kitabı bilgi, bu bilgilerin Meclis araştırmasında bize faydalı olacağını zannetmiyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Bunları bilerek o konuya bakalım diyoruz Halil Bey. Zaten çok kısa, on dakika sürecek.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – O kadar vaktimiz olacak mı Başkan? Yani seçimin tarihi az çok belli oldu.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Toplantıdan sonra görüşeceğiz onu.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Evet yani en azından biraz daha somutlaştırmakta fayda var yani.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Başkanım, konuyla ilgili en önemli Genel Müdürlük.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Arkadaşlar, beş dakika sabredelim lütfen.

Evet, siz devam edin.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSA ŞAHİN – Bu noktada özellikle risk altındaki çocuklarımızın tespitini yaparak gerekli müdahalelerini yapmaya çalışıyoruz sahada.

Yine, ekonomik anlamda yoksunluğu olan, kurum bakımına ihtiyaç duyma durumu olan çocuklarımızı da aile odaklı hizmetleri önceliklendirdiğimiz için aile yanında kalması yönünde destekliyoruz. Bugün itibarıyla 157 bin çocuğumuz aile yanında destekleniyor sosyal ve ekonomik destekle ve burada, ailesinin yanında ve eğitimini aksatmadan sürece devam ediyor. Yine, bu çocuklarımızın okullarda takiplerini yapıyoruz. Onlar dezavantajlı grupta oldukları için kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlerde mutlaka önceliklendiriyoruz, yapacağımız tüm programlarda bu çocuklarımıza öncelik veriyoruz.

Yine, bilişim teknolojileri ve bilinçli internet kullanımıyla alakalı aslında şu anda sosyal medya üzerinden ve internet üzerinden ciddi şekilde bir nevi istismar riski var özellikle çocuklar üzerinde ve bunu da engelleme adına, kendi bünyemizde kurduğumuz sosyal medya takip ekibimiz var. Çocuklar için müstehcen içerikler ve zararlı olabilecek içeriklerle ilgili ekibimiz bu taramayı yaptığında, tespit ettiğinde ivedi olarak hem Siber Suçlar Dairesiyle hem de Bilgi Teknolojileri Kurumuyla harekete geçiyoruz; erişimin engellenmesi, eğer suç içeren bir husus varsa da siber suçlar üzerinden paylaşımı yapan kişinin tespiti noktasında kollukla da iletişim hâlinde oluyoruz.

Yine, ebeveynleri yönlendirmek için, onları bilinçlendirmek için hazırladığımız rehberler var, bu rehberler de il müdürlerindeki çocuk alanında çalışan birimlerimiz tarafından da ailelerimize ulaştırılıyor. Dijital riskleri... Yine dediğim gibi, ekiplerimiz yirmi dört saat usulüne göre sürekli nöbet şeklinde çalışıyorlar. Dediğim gibi, risk içerdiğini gördüğümüz anda müdahale ediyoruz, bu zamana kadar 1.581 içeriğe bu şekilde müdahale ettik.

Yine, Bakanlığımızın uhdesinde olan, özellikle kreşler, gündüz bakımevleri ve çocuk kulüpleri ruhsatlandırması Bakanlığımız tarafından verildiği için buralarda çalışan personellerin... Buraya çocuğunu gönderen ailelerle ilgili de dijital risklerden korunma ve mahremiyet bilinciyle ilgili eğitimleri hem ilgili kurumlardaki öğretmenlere hem de buraya çocuğunu gönderen velilerimize verdik.

Yine, küçüklerimizi muzır neşriyattan koruma ve zararlı yayımlarla ilgili de yaptığımız çalışmalarda, bu zamana kadar bize gelen 13.800 dosyayla ilgili adli bilirkişi raporu hazırlandı. Yine, bize iletilen, özellikle muzır olan, çocuklar için sakıncalı olduğu düşünülen ve değerlendirilen 36 kitabın da küçük çocuklarımız için zararlı olduğu kanaati getirilerek bunların toplatılması ya da buna uygun şekilde satılması noktasında müdahalelerde bulunduk.

Yine, çocuklarımız için, aileler için çocuk dostu kitap listeleri yayınlıyoruz. Burada, kendi Bakanlığımız sitesinde ailelere rehberlik olması açısından bu kitaplar gerek velilerden gerek yayınevlerinden bizlere ulaştırılıyor. Bu kitaplarımızın değerlendirilmesi, çocuk dostu olup olmadığıyla ilgili değerlendirilmesi ve bizim listemizde yayınlanması noktasında taleplerini alıyoruz ve eğer çocuk dostuysa da kendi listemizde yayınlıyoruz, ailelerimize rehberlik yapması noktasında bir kaynak oluşturuyoruz. Daha öncesinde 0-6 yaş grubuydu, biz bunu 18 yaş grubuna kadar şu anda genişletmiş durumdayız.

Yine, çocuklarımızı ihmal ve istismara karşı güçlendirmek için çabalyoruz, her türlü ihmal ve istismardan korunması için ve sağlıklı gelişimi için önleyici mekanizmaları oluşturuyoruz; ailelere de ebeveynlik becerileri noktasında desteklerimize devam ediyoruz.

Evet, istismarla ilgili kısma gelirsek, özellikle istismar alanında tüm bu yapılanlardan sonra eğer bir çocukla ilgili ihmal ve istismar durumu gelişmişse Bakanlık olarak bakım noktasında aldığımız tedbirler... Bununla ilgili istismar alanında ihtisaslaşmış çocuk kuruluşlarımız var. Bu kuruluşlarımıza çocuklarımızın geliş nedenleri; aile içi cinsel istismar, aile dışı cinsel istismar, fiziksel istismar, refakatsiz çocuklarımız var, ihmal ve olumsuz ebeveyn yaşamı, parçalanmış aile, terk, buluntu ve kayıp gibi nedenlerle gelen çocuklarımızı bu özel ihtisaslaşmış kuruluşlarımıza alıyoruz.

İstismar alanındaki kuruluşlarımız, çocukevleri sitlerimiz. Aile, yakın çevre ve toplum ilişkilerinin düzenlenmesine yönelik çalışmaların yürütüldüğü, çocukların mağduriyet, suça sürüklenme, yaş ve cinsiyet durumuna göre ayrı ayrı yapılarda yatılı...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Bu konularda takip nasıl oluyor? Şikâyete bağlı mı, duyumla mı, nasıl hareket ediliyor?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSA ŞAHİN – Şöyle: Çocuk kendi de başvurabilir, çevreden gelen ihbarla da olabilir. Biz tespit ettiğimiz zaman ya da kollukla ilgili bir durum olduğunda kolluk bizi direkt haberdar ediyor ve biz çocukla ilgili hızlıca bir müdahalede bulunarak hane ziyareti, çevre ziyareti ve çocukla bire bir görüşmeler yapıyoruz. Yapılan sosyal incelemenin ardından, eğer çocukla ilgili bir bakım ve koruma tedbiri gerekiyorsa da bununla ilgili gerekli hâkimlere ve savcılarımıza başvurumuzu yapıyoruz ve ilk el olarak acil koruma kararı alıyoruz. Bu, yaklaşık bir aylık bir süreç; bu süreç içerisinde travmanın boyutu, gerçeklik olup olmama durumu da dönem dönem olabilir.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Adli süreç olmadan siz müdahale edebiliyor musunuz? Hukuki kısmı merak ettim.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSA ŞAHİN – Direkt alabiliyoruz, ildeki valilerimizin, mülki amirlerin de onayıyla aciliyet varsa doğrudan kuruluşlarımıza alabiliyoruz Sayın Başkanım.

Bu anlamda, özellikle istismar alanında çalışan, şu anda Türkiye genelinde kız-erkek çocuklarımıza hizmet veren 35 adet ihtisaslaştırılmış çocukevleri sitelerimiz var. Burada da yaklaşık 950'ye yakın çocuğumuz şu an bakım ve koruma altında. Bu çocuklarımıza özel bir program uyguluyoruz, diğer çocukevleri sitelerinde kalan çocuklarımızın haricinde özel bir program uyguluyoruz, ANKA Çocuk Destek Programı dediğimiz çünkü travmaları biraz daha ağır ve psikososyal sürecin biraz daha dikkatli yürütülmesi gereken bir grup var karşımızda. Özellikle istismara uğrayan çocuklara acil koruma kararı alındıktan sonra bu süreci hemen, hızlıca başlatıyoruz. Bu ANKA Çocuk Destek Programı'nın içerisinde çocuklarımıza kademeli olarak bir program uygulanıyor ve bu programın sonucunda, o travmasını atlattıktan sonra düşünen, kendini geliştiren, kendine ve başaracağına inanan, yaşam becerilerini zenginleştiren, entelektüel kapasitesini geliştiren, refah ve mutluluk içerisinde yaşayan bir çocuğu tekrar geri getirmeye çalışıyoruz aslında. Tabii, bu süreç çok zorlu bir süreç. Travmasının boyutuna göre yaklaşık altı ay ila bir yıl aslında biz çocukla bire bir uğraşıyoruz bu travmayı giderebilmek için.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Uzman kadronuz var mı Sayın Genel Müdür?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSA ŞAHİN – Evet.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Kimlerden teşekkür ediyor?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSA ŞAHİN – Bu kadrolarımızda sosyologlarımız, psikologlarımız, PDR uzmanlarımız var ve her çocukla bire bir ilgilenen personellerimiz var. Yani bir personelimiz, bakıcı anne, o işin sadece bakım kısmında ama çocuğun psikososyal gelişimiyle ilgili sabitlediğimiz ve her an onunla iletişimde olan personelimiz var.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Doktor var mı içerisinde, psikiyatrik hekim?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSA ŞAHİN – Şöyle söyleyeyim, sağlık tarafında rutin muayenelerini yaptırıyoruz, onunla ilgili zaten...

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Yok ben psikiyatrik gelişimini, sürecini takip etmek açısından sordum.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSA ŞAHİN – Psikologlarımız var yani psikiyatrik süreci de doktorlarımızla takip ediyoruz ama bizim kuruluşumuz içerisinde kendi doktorlarımız yok ama çocuğumuzun bulunduğu yerden mutlaka

psikiyatrik hekim desteği alıyoruz ve süreçlerini onlarla takip ediyoruz; ilaç kullanması gerekiyorsa, ilacının dozunun ayarlanması gerekiyorsa... Çünkü biz çocuklarımızın sürekli gelişimini raporluyoruz ve bu raporu da doktorlarımızla paylaşıyoruz.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Arkadaşlar, soru-cevap kısmı olacak. Ben Başkanlık inisiyatifimi kullanarak zaman zaman konuşmaya müdahale ediyorum, açılmasını istediğim yerler için ediyorum.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Biz de mi sormayalım Başkanım?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – İsterseniz ben de etmem ama ben edeyim, siz de bitirince sorun.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Unuturuz o zamana kadar.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Halil Bey, hürmetler ediyorum.

Devam edin efendim.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIğI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSA ŞAHİN – Bu kuruluşlarımız yirmi dört saat esasına göre çalışıyorlar. Özellikle çocuklarımızın kendilerini ev ortamında kalıymuşçasına hissetmeleri için bu kuruluşlarımız bir ev şeklinde dizayn edilmiş durumdadır. Bir avlu içerisinde villa şeklindeki yatılı bakım kuruluşlarımız ve içerisinde idari binamızın ve sosyokültürel alanların da olduğu bir kompleks şeklinde.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Yani bir nevi rehabilitasyon merkezi.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIğI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSA ŞAHİN – Evet.

İhtisas alanı ve çocukların gelişim ihtiyaçları dikkate alınarak bu çocuklarımızla düzenlenen sosyal, kültürel ve sanatsal etkinliklere de olanak sağlayan bir kuruluşumuz aslında burası, içeride çocuklarımızın ihtiyacını karşılayacak her türlü imkânlar mevcut. Çocuklarımızın burada eğitimlerine devam etmelerine, özellikle, yapabilirsek bu süreçte örgün eğitime tekrar geri kazandırmaya çalışıyoruz, bu noktada her türlü desteği veriyoruz. Psikolojik ve sosyal gelişmelere katkıda bulunacak şekilde özel uygulama planlarını, kendilerine yani her bireye özgü bireysel yaşam planlarını oluşturuyoruz. Ders tekrarı, ödev yapma, sınava hazırlanma yani normal hayatın olağan akışında bir çocuğun yapması gereken ne varsa hayatındaki her türlü planı meslek elemanlarımız tarafından yapılıyor ve uygulamaları da bire bir takip ediliyor. Yine, özellikle kız çocuklarımızın kurs, iş ve meslek seçimlerinde de rehberlik yapıyoruz. Özellikle bu noktada Millî Eğitimden halk eğitim desteği alıyoruz; sağ olsunlar, geliyorlar, kuruluşlarımız içerisinde kurulan atölyelerde bu çocuklarımızın hem bir yetenek kazanmasına, bir kursiyerlik sürecini yürüterek belki 18 yaşından sonra ya da kuruluştan çıktıktan sonra hayatında bir farklılık yaratacak ya da hayatını idame ettirecek şekilde yetilerini de kazandırmaya çalışıyoruz. Bu süreç içerisinde kuruluşlarımızdan 18 yaş üzerinde ayrıldıkları zaman da 2828 sayılı Kanun kapsamında da bu çocuklarımızın kamuya istihdamını sağlıyoruz, en azından hayatlarını kendi başlarına idame edebilsinler diye. Eğer kamuya atanmaz noktasında bir sıkıntı ya da mahzur varsa da özellikle özel sektöre de burada teşvik uyguluyoruz, beş yıl boyunca bu çocuklarımızın sigorta primleri devletimiz tarafından karşılanmaktadır.

Benim söyleyeceklerim bu kadar Sayın Başkanım.

Arz ediyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Teşekkür ediyorum Musa Bey.

Sırada kim var?

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, biz hemen sorularımızı soralım mı?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Tamam, Musa Bey’e olan soruları.

MURAT EMİR (Ankara) – Evet.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Tamam, buyurun.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Aile Bakanlığı bitse de öyle sorsak daha iyi olmaz mı?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Hepsini bitirip öyle mi alalım yoksa?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Evet, öyle daha iyi olur.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Tamam, bitirelim diğer arkadaşları da.

Sırada Kadının Statüsü Genel Müdürlüğümüz Gülser Ustaoglu Hanımefendi var.

Gülser Hanım ne kadar bir süre...

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRÜ GÜLSER USTAOĞLU – Efendim, kadınlara biraz pozitif ayrımcılık isteyeceğim sizden. Yirmi dakikayı aşmamaya çalışacağım.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - İçerikle ilgili şöyle bir şey istesem haksızlık mı etmiş olurum?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRÜ GÜLSER USTAOĞLU – Estağfurullah.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Başında bulunduğunuz kurumun faaliyetlerini tanıtmak yerine konumuzla ilgili hususları arz ederseniz çok memnun olurum.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRÜ GÜLSER USTAOĞLU – Gayret edeceğim efendim ama genel bir tabloyu da sunmak mecburiyetindeyim sizlerin de sözlerinizin başında ifade ettiğiniz gibi ana hatlarıyla ilerlemeye çalışacağım efendim.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Çok ana hatlarıyla, evet.

Buyurun lütfen.

2.-Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürü Gülser Ustaoglu'nun Genel Müdürlüğün mevzuatı, politika geliştirme ve izleme faaliyetleri, hizmet ve mağdur destek birimleri, farkındalık çalışmaları, projeler ve hedefleri ile mağdur kadına yönelik olarak sosyal hizmetler bağlamında yaptıkları çalışmalar hakkında sunumu

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRÜ GÜLSER USTAOĞLU – Sayın Komisyon Başkanımız, saygıdeğer milletvekilleri, kıymetli hazırım; öncelikle toplantımızın verimli geçmesini diliyor, bir arada olmanın memnuniyeti içerisinde sizleri saygıyla selamlıyorum.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızın ana hizmet birimlerinden olan Kadının Statüsü Genel Müdürlüğümüz kadınlara karşı her türlü ayrımcılığı önlemek, kadına yönelik şiddetle mücadele etmek ve kadınların toplumsal hayatın tüm alanlarında hak, fırsat ve imkânlardan tam olarak faydalanmasını sağlamak üzere görevler üstlenmiştir. Müsaadelerinizle, bilhassa kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamındaki ulusal mekanizma olarak sunum planımı sizlere arz etmek istiyorum.

Öncelikle, bir mevzuata değineceğim, sonra politika geliştirme ve izleme faaliyetlerimizden bahsedeceğim, kurumsal hizmet birimlerimize kısaca değineceğim, mağdur destek birimlerinden bahsetmek durumundayım, farkındalık çalışmalarımızı arz edeceğim, kısaca projelerden ve hedeflerimizden bahsedip sunumumuzu inşallah tamamlayacağım.

Mevzuat kapsamına geldiğimizde, Genel Müdürlük olarak çalışmalarımızın 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi, 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, yine 6284 sayılı Kanunun Uygulanması Hakkında Yönetmelik, Kadın Konukevleri Hakkında Yönetmelik, Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri Hakkında Yönetmelik, yine kısaca “elektronik bileklik” olarak tanımladığımız Teknik Yöntemlerle Takip Sistemlerinin Kullanılmasına Dair Yönetmelik ve Bakanlığımızın kadına yönelik şiddetle mücadele konulu 2021/5 sayılı Genelge’si kapsamında çalışmalarımızı sürdürmekteyiz.

Temel mevzuatımız olan 6284 sayılı Kanun, bilindiği üzere, şiddete uğrayan ve uğrama tehlikesi bulunan kadınların, çocukların, aile bireylerinin ve tek taraflı ısrarlı takip mağduru olan kişilerin korunması ve bu kişilere yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla alınacak tedbirlere ilişkin usul ve esasları düzenlemektedir. Kanunun ihtivasına baktığımız zaman, koruyucu ve önleyici tedbirler bulunmakta; koruyucu tedbirler şiddet mağdurları için, önleyici tedbirler de şiddet uygulayanlara yönelik alınan tedbirler ve bu tedbirler de mülki amir, hâkim tarafından; acil durumlar olduğu zaman da kolluk amiri tarafından alınmaktadır.

Kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında yaptığımız çalışmaları 5 başlık altında kısaca özetlemeye çalışacağım. Öncelikle, kadına yönelik şiddetle mücadelede politikaların geliştirilmesi ve izlenmesi konusuna girdiğimizde; burada politika belgelerimiz arasında ulusal eylem planlarımız, il eylem planlarımız ve 2022 yılından itibaren başlattığımız yıllık faaliyet planlarımız yer alıyor. Ulusal eylem planlarımızın izleme sürecini kadına yönelik şiddetle mücadele izleme komiteleri ve il eylem planlarının izleme sürecini ise kadına yönelik şiddetle mücadele il koordinasyon izleme ve değerlendirme toplantılarıyla gerçekleştiriyoruz.

Kurumsal hizmet birimlerimize geldiğimizde; şiddet önleme ve izleme merkezlerimiz hizmet vermekte, 81 ilimizde 82 ŞÖNİM’le hizmet veriyoruz. Yine, Bakanlığımıza bağlı 112 kadın konukevi ve belediyeler ve sivil toplum kuruluşlarına bağlı diğer diğer konukevleriyle beraber toplam 149 kadın konukevinde 3.624 kapasiteyle ve yüzde 75-80 doluluk oranıyla hizmetlerimizi sunmaktayız. Ayrıca, yeni bir ilerleme sağladık 2020 yılından itibaren; Bakanlığımıza bağlı çok amaçlı sosyal hizmet merkezlerimiz var, bu merkezlerde şiddetle mücadele irtibat noktaları oluşturduk. Böylelikle, şu anda, baktığımızda, 397 sosyal hizmet merkezinde bu irtibat noktalarıyla da hizmetlerimizi sürdürüyoruz.

“Mağdur destek sistemleri” başlığı altındaki konulara değinecek olursam. Burada, elektronik kelepçe uygulamamız, Alo 183 Sosyal Destek Hattı’mız var, KADES uygulaması var İçişleri Bakanlığıyla birlikte yürüttüğümüz ve de veri entegrasyon çalışmalarımız var.

Farkındalık çalışmalarına baktığımızda da burada, bilhassa erken yaşta zorunlu evlilikler dâhil olmak üzere, kadına yönelik şiddetle mücadele konusuna ilişkin çeşitli eğitim, seminer ve belirli günlerde de farkındalık programlarımız yer alıyor. Projeler çerçevesinde ise kadına yönelik şiddetle mücadeleye ilişkin politikalarımızı esas alan faaliyetleri yürütüyoruz. İlerleyen başlıklarda da slaytlarda da bu konulara kısaca değineceğim.

(2016/17) sayılı Başbakanlık Genelgesi’nde yer alan bir faaliyet kapsamında kadına yönelik mücadele yol haritalarımızı belirliyoruz ve 2007 yılından itibaren de hiç ara vermeden şu ana kadar 4 tane ulusal eylem planımızı hazırladık. Mevcutta da 2021-2025 yıllarını kapsayan IV. Ulusal Eylem Planı’mız yürürlükte. Ulusal Eylem Planı’mızı da kısaca belirtmem gerekirse, 5 ana hedef, 28 strateji ve 227 faaliyet yer alıyor. Süreyi doğru kullanmak adına bu faaliyetlere girmeyeceğim. Az önce de belirtmiştim, yeni bir uygulama olarak IV. Ulusal Eylem Planı’mız çerçevesinde yıllık faaliyet planlarını daha doğru ve zamanında takipler yapmak için uygulamaya başladık. İlk faaliyet planımızı da 2022 yılında hazırladık ve uyguladık. Bu planımıza baktığımızda, planımızı 2 tane izleme

toplantısıyla sonuçlandırdık, daha sonra da Bakanlığımızın başkanlığında ilgili tüm bakanlıklar ki bunlar ağırlıklı olarak Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Diyanet İşleri Başkanlığımız; bu birimlerin bakan yardımcılılarıyla birlikte izleme çalışmalarımızı 2022 Faaliyet Planı çerçevesinde yürüttük. 2022 Faaliyet Planı'nda neler yaptık? Kısaca değinmek istiyorum çünkü gerçekten ilerlemelerimizi burada paylaşmanın faydalı olacağı kanaatindeyim. 6284 sayılı Kanun kapsamında verilen -bu çok önemli bir gelişme- gizlilik kararlarının Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü veri tabanına elektronik ortamda aktarılması amacıyla İçişleri Bakanlığıyla veri entegrasyonunu sağladık, böylelikle uygulamada gizlilik kararlarıyla ilgili aksaklıkları önlemiş olduk. Teknik çalışmalar devam ediyor ama bunun, bu protokolün imzalanmasının önemli adım olduğunu...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Buradaki gizlilikten kastınız adres gizliliği mi?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRÜ GÜLSER USTAOĞLU – Evet efendim.

Kadınların adalete erişimlerini kolaylaştırmak için -Adalet Bakanlığımız da bahsedecektir- Türkiye Barolar Birliği ile Adalet Bakanlığı iş birliğinde Denizli'de, Balıkesir'de, Mardin'de, Antalya'da, Samsun ve Rize illerinde, buralarda özel merkezler kuruldu, danışmanlık merkezleri kuruldu.

Yine, infaz kurumlarından tahliye olan tutuklu ve hükümlülerin kolluk birimlerine anlık bildirimini sağlamak için Adalet ve İçişleri Bakanlığı arasında veri entegrasyonu sağlandı yani veriyi üretmek, oluşturmak, bir de paylaşmak, veri bankası oluşturmak çok önemli; bu anlamda bakanlıklarımızla iş birliğinde çok ciddi adımlar atmış bulunuyoruz.

Yine, infaz kurumlarından Adalet Bakanlığı koordinesinde hukuk klinikleri uygulamasını yaygınlaştırma çalışmaları yürütüldü. 81 ilde IV. Ulusal Eylem Planı çerçevesinde 2022-2025 yıllarını kapsayan yerel eylem planlarımız da yürürlüğe konulmuştur. Yine, Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele İl Koordinasyon, İzleme ve Değerlendirme Komisyonu düzenli olarak sayın valilerimiz ya da görevlendirecekleri vali yardımcılarını başkanlığında toplanmakta.

Yine, kadına yönelik şiddetle mücadele için gerekli kaynak ve bütçe tahsilinin sağlanması amacıyla da cinsiyete duyarlı bütçeleme çalışmasını, kadın-erkek eşitliğine duyarlı bütçeleme çalışmalarını yaklaşık bir buçuk yıldır yürütüyoruz; buradaki birçok milletvekilimize de bu konuda bilgilendirmeleri yaptık. Yine, kamu yöneticilerine ve politika yapıcı kamu personeline de bu anlamda seminerlerimizi düzenledik ve çalışmalarımıza devam ediyoruz.

ŞÖNİM'ler konusunda, her bir ilimizde birer ŞÖNİM bulunmakta. İşte, yoğun olan illerde yeni ŞÖNİM'ler açılması konusunda da ilk adımımızı 2022 yılında attık, Mersin'in Silifke ilçesinde 2'nci ŞÖNİM'imizi açtık. Hedefimiz de bu yıl içinde eğer mümkün olursa Adana'da, Antalya'da, Bursa'da, İstanbul, İzmir, Konya ve Şanlıurfa'da da ŞÖNİM'lerin açılması kapsamında yeni faaliyetlerimize devam edeceğiz.

Şiddet uygulayan hakkında verilen sağlık tedbirlerinin bilhassa etkin uygulanması ve izlenmesi amacıyla da alınacak önlemleri de belirledik. 2023 yılında da bu anlamda çok hızlı ilerlemeler sağlayacağız.

Farkındalık çalışmaları kapsamında, okullarda kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında farkındalık seminerleri gerçekleştirildi. 360 bine yakın öğretmene ve 680 binin üzerinde de veliye ulaşıldı bu farkındalık çalışmalarıyla. Yine, liselerde kadına yönelik şiddet ve siber şiddet konularında farkındalık çalışmaları yürütüldü ve 2 milyona yakın kişiye ulaşıldı. Din görevlilerine yönelik,

kadına yönelik şiddetle mücadele farkındalık eğitimlerine de devam ediyoruz. Covid-19 salgınının kadına yönelik şiddet üzerindeki etkilerini de araştırdık. Yakın bir zamanda da Sayın Bakanımızın Başkanlığında bu bulguları kamuoyuyla paylaşmayı hedefliyoruz.

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele 2023 Yılı Faaliyet Planı'mızı da 25 Kasım tarihinde kamuoyuyla paylaştık. 2023 yılı Faaliyet Planı'mızda yer alan önemli başlıklardan da bu yıl içinde yapacağımız önemli işlerden de sabrınızı zorlamadan çok kısa bahsetmek istiyorum.

Kadına yönelik şiddet eylemlerine ilişkin uyuşmazlıklardaki haksız tahrik ve takdiriindirim nedenleri uygulamalarının analizlerini yapmayı planlıyoruz, bunu Adalet Bakanlığımızla birlikte gerçekleştireceğiz. Yine, adli yardım ve CMK uygulamaları kapsamında kadınlara yönelik farkındalık çalışmalarımıza devam edeceğiz. Şiddetle mücadeleye yönelik mevzuat hazırlama rehberini gerçekleştireceğiz, geliştireceğiz. Kamu kurumları ve yerel yönetimler için politika hazırlama ve uygulama rehberleri geliştirmeyi planlıyoruz. Yine, şiddetle mücadele kapsamında bir bütçeleme kılavuzu oluşturmayı planlıyoruz. Ayrıca, şiddet uygulayanlara yönelik, bilhassa erkeklere yönelik yeni bir sosyal hizmet modeli oluşturma kapsamında da çalışmalara ağırlık vereceğiz.

Araştırma Komisyonunun en önemli başlığı olan cinsel şiddet mağduru kadınlarla ilgili, 2023 Yılı Faaliyet Planı'mızda da önemli bir maddemiz var. Cinsel şiddet mağduru kadınlar için Sağlık Bakanlığımız sorumluluğunda kadın tıbbi destek birimleri oluşturulacak; bu, önemli hedeflerimiz arasında yer alıyor. Cinsel suç mağduru yetişkinler için kadın hastalıkları ve doğum uzmanı bulunan toplam 5 hastanede -hedefimizdeki iller de Ankara, İstanbul, İzmir ve Gaziantep- kadın doğum kliniği ya da acil tıp kliniği bünyesinde kadın tıbbi destek birimleri kurmayı hedefliyoruz. Ayrıca, şiddetle mücadele kapsamında, bağımlılıkla mücadele etmenin önemine binaen de hakkında önleyici tedbir kararı bulunan alkol ve madde bağımlısı şiddet uygulayanların tedavi ve rehabilitasyon çalışmalarına da daha fazla ağırlık vereceğiz. Yine, memur, işçi ve işveren sendika üyelerine yönelik yani toplumun tüm kesimlerini hiç kimseyi geride bırakmadan şiddetle mücadele seminerlerini düzenlemeyi planlıyoruz. Yine, ülkemizde yabancı uyruklu kadınlara yönelik şiddetle mücadele ve farkındalık çalışmalarına da bu yıl ağırlık vereceğiz. Yine, aslında Komisyonumuzun önemli bir başlığı olan erken yaşta ve zorla evliliklerle mücadele kapsamında da hem ebeveynlere hem gençlere hem de kamu görevlilerine yönelik farkındalık çalışmalarına devam edeceğiz.

Büyük sorunlarımızdan biri medyada kadının temsili konusu. Medyada kadın temsilinin iyileştirilmesi için özel çabalar içerisinde olacağız 2023 yılında. Kadına yönelik şiddetle mücadele veri bankasını oluşturmaya başladık, bunu daha da geliştireceğiz ve şiddetle mücadelenin en son noktası olan kadın cinayetlerine yönelik nicel ve nitel analiz çalışmalarına da ağırlık vereceğiz.

Saygıdeğer Başkanım, ulusal eylem planlarının yerelde de uygulanması amacıyla 2016 yılı itibarıyla -az önce de bahsettim- ulusal eylem planlarımız doğrultusunda 81 ilimizde il eylem planlarını da hazırlayıp uyguluyoruz. İzlemelerimizi nasıl yapıyoruz? Ulusal eylem planlarımızı her yıl bir kez olmak üzere Kadına Yönelik Şiddet İzleme Komitesiyle birlikte gerçekleştiriyoruz. Bu yıl 16. Kadına Yönelik Şiddet İzleme Komitesi toplantımızı gerçekleştirdik. Sayın Bakanımızın Başkanlığında, Adalet Bakanımız, İçişleri Bakanımız ve Diyanet İşleri Bakanımızın da teşrifleriyle ve kamu kurumlarından ilgili birim yetkilileri, sivil toplum kuruluşlarından ve üniversitelerden akademisyenlerin katılımıyla başarılı bir komisyon toplantısı gerçekleştirildi. İllerdeki izlemelerimizi de üç ayda bir olmak üzere düzenli olarak 81 ilimizde gerçekleştiriyoruz; raporlar Genel Müdürlüğümüze geliyor, bizler de bu raporlar çerçevesinde yeni yol haritalarımızı belirliyoruz.

Kuruluşlarımızdan bahsetmiştim, kısaca geçeyim. Dediğim gibi, 81 ilimizde birer tane olmak üzere ŞÖNİM'lerimiz var. Mersin ilinde 2'nci ŞÖNİM'imizi açtık. Bakanlığımıza bağlı 112, belediyelere bağlı 33, Göç İdaresine bağlı 3, 1 de sivil toplum kuruluşu olmak üzere toplam 149 kadın konukevi, 3.624 kapasiteyle yüzde 75-80 doluluk oranıyla hizmet veriyor. Yine, 397 sosyal hizmet merkezimizde -Bakanlığımıza bağlı çok amaçlı merkezler- şiddetle mücadele irtibat noktalarıyla faaliyetlerimize devam ediyoruz.

ŞÖNİM'lere kısaca değinecek olursam, şiddetin önlenmesiyle koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin bir biçimde uygulanmasına yönelik şiddete uğrama riski bulunan kişilerin başvurabileceği, her türlü rehberlik, danışmanlık ve yönlendirme hizmetleriyle ihtiyaç duydukları güçlendirici ve destekleyici hizmetleri 7/24 esasıyla yürüten şiddet önleme ve izleme merkezlerimiz. Sayılara bakacak olursak, 2022 yılında, bu merkezlerimizde 256.507 kadın, 25.441 erkek, 16.230 çocuk olmak üzere toplamda 298 binin üzerinde kişiye hizmet sunduk 2022 yılı itibarıyla.

ŞÖNİM sayılarımızdan biraz evvel bahsetmiştim, burayı geçiyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Sayın Genel Müdürüm, son üç dakikanız, toparlayın.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRÜ GÜLSER USTAOĞLU – Peki, efendim, hemen toparlıyorum.

Kadın konukevlerimize değinecek olursak, bunlar şiddet mağduru kadınlara yönelik olarak yatılı hizmet verdiğimiz sosyal hizmet merkezlerimiz. Az önce de söylemiştim, 149 kadın konukeviyle hizmetlerimize devam ediyoruz.

2022 yılında kadın konukevlerinde hizmet alan sayılarına gelecek olursam, 47.925 kadın ve beraberindeki 32.814 çocuk olmak üzere 2022 yılında toplam 80.739 kişiye hizmet sunduk kadın konukevlerimizde.

Hizmetlerimizin niteliğini artırmak için de özgün çalışmalarımız var. Hizmet standartları ve öz değerlendirme rehberleri geliştirdik ve bunları gizlilik, güvenlik, mahremiyet ve güçlenme ilkeleri çerçevesinde oluşturduk; bunları da uygulamaya devam ediyoruz.

Teknik yöntemlerle takip konusunda elektronik kelepçe konusundan bahsetmiştim. Aslında, 2015 yılından itibaren bu çalışmaları başlatmış bulunuyoruz, pilot uygulamalardan sonra yüksek can güvenliği riski olanlara yönelik yaptığımız bir çalışma bu. Şiddet uygulayan ile şiddet mağdurunu birlikte takip ediyoruz. 2021 yılı Ocak ayı itibarıyla da İçişleri Bakanlığı GAMER merkezinde kurulan bir izleme merkeziyle bu çalışmaları 81 ilimize yaygınlaştırmış durumdayız. Şimdiye kadar baktığımızda, elektronik kelepçe kapsamında, 31 Aralık 2022 itibarıyla 833 vaka ülke genelinde aktif olarak takip ediliyor. 2.484 süresi biten pasif vakamız bulunmakta, şu ana kadar toplam takibi yapılan elektronik bileklik kapsamında vaka sayımız 3.317.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – “Şu ana kadar” derken bir yıllık süreyi mi kastediyorsunuz?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRÜ GÜLSER USTAOĞLU – 2021 yılı Ocak ayı itibarıyla bu merkezimizi kurmuştuk. 2021 yılı Ocak ayı itibarıyla efendim.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – 2021 yılından itibaren, son iki yıl.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRÜ GÜLSER USTAOĞLU – Evet, son iki yıl demem daha doğru olur.

Kadına yönelik şiddet vakalarında riskin tespiti ve etkin şekilde yönetilmesi çok önemli, bu, sürekli tüm toplantılarda önümüze geliyor. Bu anlamda, bir risk analiz ve yönetim modülü geliştirdik, bu modülümüzle doğru tespit, nitelikli müdahale, etkin hizmet zincirini güçlendirmeyi hedefliyoruz ve sunduğumuz hizmetleri de bilimsel kanıta dayalı çalışmalar şeklinde yürütmeye devam etmek istiyoruz.

Kısaca bundan bahsettikten sonra, ALO 183 Sosyal Destek Hattımız var. Bu hattımızda Covid-19 salgını çerçevesinde BİP ve WhatsApp uygulamasını da getirdik, böylelikle sıfır tuşuna basarak şiddet mağdurları herhangi bir sıra beklemeden, anında bizlere ulaşabiliyorlar, bu çalışmalarımızı da 7/24 esasıyla yürütüyoruz.

Kadın Destek Sistemi İçişleri Bakanlığımızla birlikte yürüttüğümüz bir uygulama, 31 Aralık 2022 itibarıyla da 4 milyon 753 bin 307 kişi bu uygulamayı indirmiş durumda ve 604.477 kişiye de hizmet verilmiş durumda.

Az önce de bahsetmiştim, kurumsal ortak veri tabanı oluşturmak önemli. Bu anlamda, Adalet Bakanlığı UYAP sistemi, İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğüyle, yine İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığıyla da veri entegrasyonumuzu sağlamış durumdayız.

Yine, kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında farkındalık seminerleri çok önemli. Bu seminerlerimizle de 2 milyon 700 bin kişiye ulaştığımız durumdayız. Seminerlerimizin sürekliliğini sağlamak adına da tüm bakanlıklarla protokoller imzaladık, böylelikle birbirimizi bağlamış olduk ve seminerlerimize planlı programlı şekilde devam ediyoruz.

Müsaadeniz olursa, erken yaşta evliliklerle ilgili yaptığımız çalışmalarla çok kısa olarak devam etmek istiyorum. Aslında notlarımda “Türk Medeni Kanunu’nda evlenme yaşları nedir?” diye onlardan bahsedecektim ama buradaki hazırun bunların hepsini bildiği için ben tekrara girmek istemiyorum, sadece rakamlar konusunda bilgi arz etmek isterim. 2018 yılında 16-17 yaşında evlenen kişilerin toplam evlenmeler içindeki oranı erkek çocukları için binde 2, kız çocukları için yüzde 3,8’di; 2021 yılına geldiğimizde -çünkü bakanlıkların güçlü iş birliğinde yaptığımız çalışmalar neticesinde- 16-17 yaşında evlenenlerin toplam evlilik içindeki oranı erkek çocukları için binde 14’e, kız çocukları için de yüzde 2,3’e düşmüş durumda. Baktığımızda da yüzde 71 oranında bir düşüş sağlanmış durumda.

Yaptığımız hangi çalışmalarla böyle bir ilerleme sağladık? Yasal düzenlemelere baktığımızda, 2002 yılında Türk Medeni Kanunu’nda kadınlar için evlenme yaşı bildiğiniz üzere 15’ten 17’ye çıkarıldı. Yine, Türk Ceza Kanunu’nda, reşit olmayan kişiyle cinsel ilişkide bulunmak ve çocukların cinsel istismarı fiillerinin bağımsız suç olarak tanımlanması sağlandı ve 2014 yılında bu suçlara ilişkin -hepimizin bildiği üzere- cezalarda artırırma gidildi. Yine, zorunlu eğitim süresinin on iki yıl olması da bu ilerlemelerin aslında temelini teşkil etti.

Bakanlık olarak, erken yaşta zorla evliliklerle ilgili 2018 yılı itibarıyla eylem planları hazırlıyoruz ve uyguluyoruz. Öncelikle, bu oranların yüksek olduğunu tespit ettiğimiz 19 ilimizde bu çalışmalarını yürüttük. Son tespitlerde Afyon, Ardahan, Edirne ve Siirt olmak üzere bu illerde de oranların göreceli olarak yüksek olduğunu gördüğümüz için hâlihazırda 23 ilimizde erken yaşta evliliklerle ilgili eylem planlarımızı hazırladık ve uygulamaya devam ediyoruz.

Yine, farkındalık çalışmaları kapsamında...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Gülser Hanım, bitirelim.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRÜ
GÜLSER USTAOĞLU – Bitiriyorum.

ABDULKADİR ÖZEL (Hatay) – Bu farklı renkler yoğun yaşandığı iller mi? O yüzden mi renkli?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRÜ
GÜLSER USTAOĞLU – Evet, evet göreceli olarak yoğun yaşanan iller.

O zaman projelerimizi geçiyorum, hedeflerimizden çok kısa bahsedip...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Hedeflerimizi de geçelim lütfen.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRÜ
GÜLSER USTAOĞLU – Peki efendim.

Müsaade edersiniz son cümlemi kurmak istiyorum. Öncelikle, Komisyon çalışmalarının başarıyla tamamlanması için her türlü desteği sunmaya hazır olduğumuzu belirtmek istiyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Teşekkür ediyorum.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRÜ
GÜLSER USTAOĞLU – Yine, Türkiye vizyonu, Türkiye Yüzyılı vizyonu kadın alanındaki tüm çalışmalarımızda önümüzdeki günlerde proaktif yaklaşımlarla ilerleyeceğiz ve yeni hizmet modelleriyle daha hızlı ilerlemeler sağlama gayreti içerisinde olacağız.

Genel anlamda bu sunumundan sonra sorular geldiğinde herhâlde bu vakaya gireceğim.

Teşekkür ederim sabrınız için, Allah razı olsun.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Şimdi, Aile Bakanlığında başka sunum var mı?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ
HAKAN AY – Başkanım, sunum değil de bir tanıtma, bir selamlama olabilir isterseniz. Bir de kısaca hukuk hizmetleri hakkında da bilgi verebiliriz.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Şimdi, biz şöyle görüşmüştük: Bizim Komisyonumuzun kurulmasına sebep olan İstanbul'daki olayın size intikal şekli ve sizdeki son iki yılda yaşananları çok genel hatlarıyla kim arz edecek?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRÜ
GÜLSER USTAOĞLU – Sayın Başkanım, ben sosyal hizmetler bağlamında çünkü Kadının Statüsü Genel Müdürü olarak...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Yani o olayı nasıl duyduunuz? Sonra Bakanlığımız neler yaptı? Çünkü iki senedir sizde bu olay, değil mi?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRÜ
GÜLSER USTAOĞLU – Evet, doğru.

Sayın Başkanım, ben sadece kısaca, mağdur kadına yönelik sosyal hizmetler bağlamında ne tür çalışmalar yaptığımızı arz etmek istiyorum; hukuki bağlamda da Hukuk Hizmetleri Genel Müdürümüz konulara değinecek. Çok uzatmayacağım, bir önceki performansımı daha yükselteceğim.

Basınla da kamuoyuyla da paylaştığımız üzere -rumuz olarak ifade edeceğim- H. K. G. 8 Mart 1998 doğumlu yani şu anda, baktığımızda, 23 yaşında bir genç kadın.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRÜ
GÜLSER USTAOĞLU – Aile içi şiddet ve barınma sorunu nedeniyle, 2016 doğumlu çocuğuyla birlikte 8 Aralık 2020 tarihinde bizim Bakanlığımıza bağlı yatılı hizmet birimlerinden hizmet almaya başladı.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Siz nasıl haberdar oldunuz?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRÜ GÜLSER USTAOĞLU – Şöyle bir şey: İlk olarak bireysel olarak müracaatını 30 Kasım 2020 tarihinde savcılığa yaptı. Savcılık da “Barınma yeriniz var mı, yok mu?” diye sorduğunda olmadığını öğrendiği için bizim İstanbul’daki, oradaki -İstanbul’da çünkü müracaatını yapmıştı- ŞÖNİM’e sevk ettiler ve biz anında barınma ihtiyacı olduğu için sosyal hizmet çalışmamızı başlatmış olduk. Yani bireysel şikâyetini savcılığa yaptı. Dolayısıyla...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Siz savcılıktaki sürece müdahil oldunuz.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRÜ GÜLSER USTAOĞLU – Şimdi, şöyle yani savcılıkta mağdur bireysel şikâyet yaptığı için... Bu konuda Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğümüz ayrıntılı bilgi verecek ama...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Tamam.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRÜ GÜLSER USTAOĞLU – Yani bize bir görev addedilmedikten sonra biz sadece Bakırköy, Çağlayan ve Anadolu Adliyelerine, belli zaman dilimlerinde biz mağdurun böyle bir başvurusunun, şikâyetinin olduğu, bu anlamda bir yol alınıp alınmadığı konusunda bilgi almak için başvurduk çünkü yetkimiz buraya kadardı. Onun ötesinde, travma mağduru olan kişinin durumunu gözleyerek, psikolojik iyi hâlinin güçlendirmesi için birçok mesleki görüşme yaptık, psikiyatri servisine yönlendirmeler yaptık, tedavi programları uyguladık ve psikolojik desteklerle de hâlâ hizmetimizi sürdürüyoruz. Bu verdiğimiz desteklerle, ilk geldiği andan şu ana baktığımızda, aslında duygu ve davranışlarının süreç içinde olumlu etkilendiğini yani şu anda normale döndüğünü ifade edebiliriz rahatlıkla.

Yine, çocuğu olduğunu ifade etmişim. Çocuğunun bebeklik aşılarının olmadığını gördük, bu aşılarını yaptırdık; tabii, tedbir kararlarını çıkarttıktan sonra. Çocukluk dönemine ait aşılarını da gerçekleştirdik. Yine, çocuğunun ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak ekonomik destek sağladık kadınıma ve birçok grup çalışmasına da katılmasını sağladık.

Yine, hani sosyalleşmesi açısından kuruluşlarımız bünyesindeki birçok atölye çalışmalarına katılımını sağladık ve psikolojisi üzerinde de bu çalışmalarımız gerçekten olumlu etkiler yarattı.

Talebi üzerine kendisini okuma yazma kurslarına gönderdik ve açıktan ilkökul diplomasını aldı, geçen hafta da sınavlarını verdi, ortaokul diplomasını da aldı mağdur kadınıma; bunlar bizlerin destekleriyle gerçekleşti. Yine, meslek edindirme kurslarına devam ettirdik, açıcılık kursuna devam etti ve bir çalışma ortamını da oluşturma gayreti içerisindeyiz şu anda. Gizlilik kararları çerçevesinde ve can güvenliği dolayısıyla yer değiştirme olduğu için böyle sürekli bir çalışma imkânı olmuyor ama sürekli deşifre olmaması için gerekli güvenlik tedbirleri alınarak hayata katılması konusunda gerekli destekleri kendisine veriyoruz.

Bunun haricinde, belki bir konuyu daha söyleyip ben sözü Sayın Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüme vereceğim.

H. K. G.’nin talebi doğrultusunda, mevcut tedbirlerin kadın ve çocuğun korunması noktasında yetersiz kaldığını anladığımız için de 6284 sayılı Kanun kapsamında kimlik bilgi ve belgelerinin süresiz olarak değiştirilmesini de sağladık mağdur kadınıma.

Benim sosyal hizmetler bağlamında, özetle arz edeceğim hususlar bunlar.

Sayın Genel Müdürlüğümüz buyurun efendim.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Gülser Hanım, çok teşekkür ediyoruz.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRÜ
GÜLSER USTAOĞLU – Rica ederim, sağ olun efendim.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Buyurun.

3.-Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Hukuk Hizmetleri Genel Müdürü Hakan Ay'ın, söz konusu davaya ilişkin olarak Bakanlıkça verilen hukuk hizmetleri hakkında sunumu

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ
HAKAN AY – Çok Kıymetli Başkanım, çok değerli vekillerimiz, Komisyon üyesi vekillerimiz; heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Hukuk Hizmetleri Genel Müdüürümüz...

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ
HAKAN AY – Hakan Ay.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Hakan Ay Bey, evet.

Buyurun.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ
HAKAN AY – İnşallah, Komisyon çalışmalarımızın hayırlara vesile olmasını diliyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Teşekkür ediyoruz.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ
HAKAN AY – Tabii, bizim sunum değil de kısa bir hazırlığımız olmuştu, o hazırlığımızda da biz Aile Bakanlığı Hukuk Hizmetleri olarak neler yapıyoruz, onları da kısaca anlatmak istemiştım ama anladığım kadarıyla, sadece, hani, mağdura yönelik...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Doğrudan mevzuya girelim, evet.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ
HAKAN AY – ...bu olayı ele alalım diye talimatımız oldu. Bizim Bakanlığımızca takip edilen... Ben atlamamak adına bir kronolojik sıralamasını yapmışım, müsaadeniz olursa oradan da okuyup devam edeyim.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Tabii, lütfen.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ
HAKAN AY – Bakanlığımızca takip edilen, basın-yayın organlarında da sıkça yer verilen, mevcut Meclis Araştırması Komisyonuna da konu ceza dava dosyası; Hiranur Vakfı kurucusu Y.Z.G.'nin, 8/3/1998 doğumlu kızı H.K.G.'nin, yani haberlere göre o 6 yaşında olduğu iddia edilen, vakfın talebelerinden 15/1/1975 doğumlu K.İ.'yle önce dinî nikahla, sonrasında da resmî nikahla evlendirilmesi, H.K.G.'nin 6 yaşından itibaren K.İ. tarafından nitelikli cinsel istismara ve cinsel saldırıya maruz kalması iddiasına ilişkin iddiaların değerlendirilmesi; söz konusu davaya ilişkin Bakanlığımızca verilen hukuki hizmetleri aşağıda arz ediyorum efendim.

H.K.G. 30/11/2020 tarihinde çocuğuyla birlikte evinden kaçmak suretiyle ayrılmış, İstanbul Anadolu Cumhuriyet Başsavcılığına başvurarak eşinin kendisine küçük yaştan itibaren cinsel istismarda bulunduğu ve 2012 yılında yaşının tespiti yapılırken de hastanede yerine bir başkasının kemik testine sokulduğuna ilişkin şikâyetçi olmuş ve savcılık makamının yönlendirmesi sonucu çocuğuyla birlikte Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı kadın konukevlerinden barınma hizmeti almaya başlamıştır. H.K.G.'nin Bakanlığımıza bağlı kuruluşlarda görev yapan uzman personelle yaptığı görüşme esnasında Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunduğu bilgisi paylaşması üzerine o il müdürlüğüne bağlı hukuk birimi tarafından İstanbul Anadolu Cumhuriyet Başsavcılığına hitaben yazılan 15/11/2021

tarihi yazıyla yürütülen soruşturma aşaması ve akıbeti sorulmuş, ilgili bilgi ve belgelerin il müdürlüğüne tebliği istenmiştir. Aslında bu soruşturma aşamasında Bakanlığımız “Olaya biz müdahil olacağız.” diyor, yani “Bize bilgi verin.” diyor. Konuya ilişkin herhangi bir cevap verilmemesi üzerine -ki soruşturma devam ediyor o aşamada anladığımız kadarıyla- 12/9/2022 tarihinde tekrar savcılıklara yazı yazılmış. İstanbul’da 3 tane savcılık var; Bakırköy, Çağlayan ve Anadolu yakası olmak üzere 3’ünü de ayrı ayrı yazı yazılıyor iki farklı tarihte, soruşturmanın akıbeti hakkında tekrar bilgi verilmesi talep edilmiştir. Bilgiye istinaden de ayrıca bilgi verildiğinde de dosyaya müdahil olunacağı ve takip edileceği ayrıca belirtilmiştir. İstanbul Anadolu Cumhuriyet Başsavcılığı...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Dosya içeriğine değinmeden siz süreci anlatın sadece.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ
HAKAN AY – Ben süreci anlatıyorum.

Başsavcılık, yürütülen soruşturma neticesinde şüpheliler hakkında, soruşturma dosyası kapsamında yani o başvuru olduktan sonraki süreçte... Biz o dönem haberdar değiliz çünkü, malumualiniz, soruşturma dosyası kapsamı eğer... Bizim müdahil olma ihtimalimiz yok, CMK kapsamında müdahil olma ihtimalimiz yok zaten, dava açıldıktan sonra Aile Bakanlığının müdahil olma imkânı var yani müdahillik kurumu bu şekilde düzenlenmiş.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Tabii, hazırlık soruşturması sonrası.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ
HAKAN AY – Sonrası, dava açıldıktan sonraki kısımda.

Soruşturma devam ederken tabii, savcılık gerekli iş ve işlemleri yapmış; tutukluluğa sevk etmiş, orada adli kontrol hükümleri verilmiş, dosya kapsamı değerlendirilmiş ama en nihayetinde iddianamenin düzenlenmesi 31/10/2022 tarihinde mümkün olmuş. İddianame düzenlendikten sonra da İstanbul Anadolu yakası Ağır Ceza Mahkemesinin ilgili dosyasına kayden dava açılmış, 27/11/2022 tarihinde de ilk tensip duruşması yapılmış; sanıkların tutuksuz yargılanmasına, tarafların dinlenmesine gibi ara kararlar konulmuş, bu söz konusu karar da Bakanlığımıza 2/12/2022 tarihinde tebliğ edilmiş; 2/12/2022 tarihinde tebliğ edildiğinde, aynı gün Bakanlığımız dosyaya müdahillik dilekçesini sunmuş ve dosyayı takibe almış. Bu aşamadan sonra, efendim, bizler Bakanlığımızca dosya içeriğini de inceledikten sonra -bu konuda kamuoyuna da bilgi verildi, o an zaten konu basına da yansımıştı-Bakanlığımız dosyada yaptığı incelemeler neticesinde -o da kamuoyuna yansıdığı için bilgi vermekte bir beis görmüyoruz-mağdurun ve çocuğun daha fazla örselenmemesi, güvenliklerinin tehlikeye düşmemesi, sanığa uygulanan adli kontrol hükümlerinin bu şartlarda yeterli kalmayacağı ve isnat edilen suçun katalog suçlardan olması nedeniyle yargılamada tutukluluk tedbirinin uygulanması, duruşmanın daha yakın bir tarihe çekilmesi ve dosyada gizlilik kararına hükmedilmesi talebini içeren, 3 tane talebimizi içeren bir dilekçe verilmiş. Duruşmanın yakın tarihe çekilmesi talebimiz mahkemece kabul edilmiş, duruşma tarihi de 30/1/2023 saat 10.00’a alınmış.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Yani pazartesi günü.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ
HAKAN AY – Evet.

Bu da kamuoyuna yansıyan bilgiler dahilinde olduğu için...

ABDULKADIR ÖZEL (Hatay) – 30/1/2023 mü?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ
HAKAN AY – Evet.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Önümüzdeki pazartesi.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ
HAKAN AY – Önümüzdeki hafta.

Efendim, bu aşamalarda davaya bakan mahkeme, taleplerimiz doğrultusunda suçun vasıf ve mahiyetini, atılı suçun katalog suçlardan olmasını, dosya kapsamını tekrar değerlendirmiş, ayrıca tutuklamaya yönelik olarak karar vermiştir. 15/12/2022 tarihinde de şikâyetçi olunan şahıslar baba Y.Z.G. ve eski eşi K.İ. tutuklanmışlardır ve hâlihazırda dosya kapsamında tutuklu olarak bulunmaktadır.

12/12/2022 tarihinde ilk dilekçemiz haricinde ayrıca 2 dilekçe daha verdik, bu dilekçelerimiz de gizlilik kararı verilmesine yönelik olarak benzer çünkü şöyle: Dosya kapsamında bu olay epey bir kamuoyunda tartışıldığı için... Malumualiniz, dosya kapsamı içerisindeki birçok belge, bilgi de artık basında net bir şekilde... Hani raporlardan tutun da bilirkişi raporu içerisinde kişiler arasındaki konuşmaları içeren çözümlü konuşmalar da dâhil olmak üzere birçoğu aslında basına yansıdığı için... Bir yandan bu kızımız da evladı da dosyayı takip ediyor yani dosyanın tarafı olduğu için, tekrar örselenmelere sebebiyet vermemesi adına Bakanlığımız dosyada gizlilik kararı verilmesini ısrarla talep etmişti ama mahkemenin kendisi bu taleplerimize ilişkin olarak değerlendirmeyi 30/1/2023 tarihinde yapacağına dair ara karar vermiştir; biz de o aşamada onu beklemekteyiz.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Gizlilik kararı vermedi henüz yani öyle mi?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ
HAKAN AY – Dosyada henüz verilmiş bir gizlilik kararı yok efendim. Zaten usul olarak da gizlilik kararı değil de kapalı yargılama yapılması söz konusu olur. O karar da verilmiş değil, ilk duruşması da yapılmadığı için kapalı yargılama yapılmadı.

Bir diğer süreç de şu, onu da hemen hızlıca arz edeyim. Aslında hukuki anlamda birçok şeyler yapıldı ama özellikle o kısma da vurgu yapmakta fayda var. Kemik yaşının tespitine yönelik olarak 2012 yılında gerçekleşen olay vardı malumualiniz. Bu olayla ilgili olarak da dosyayla ilgili olarak da bir kovuşturmaya yer olmadığına dair daha önceden verilmiş karar var, bu karara itiraz ettik. Bu karara itirazımız neticesinde savcılık tekrar dosyayı incelemeye almış ve Dosya kapsamında da H.K.G.'nin de ifadesi tekrar alınmış durumdadır. O dosyayla da ilgili süreç savcılığın uhdesindedir, o bundan sonraki süreci de yönetecektir.

Kızımızın iki yıl boyunca Bakanlığımızda kaldığı süreçle ilgili olarak Gülser Genel Müdürümüz de bahsetti. Tabii, dediğimiz gibi soruşturma süreci bizim haricimizde yürüdüğü için, biz bundan haberdar olma imkânımız olmadığı için... Soruşturma süreçlerini birçoğumuz hukukçu olduğumuz için bilirler, soruşturma süreçlerinin UYAP üstünden e-devletten görünme ihtimali de yoktur. Tabii, kızımızın hayati tehlikesi söz konusu olduğu için veya olabileceği değerlendirildiği için -özür dilerim- İstanbul ilinden başka bir ile geçişi söz konusu oldu. Dolayısıyla dosyasını bizatihi kendisinin takip etmesi söz konusu olmadı. Dosya numarasını da şikâyetinden hemen sonra alması söz konusu olmadığı için, sonra kendisinin de dosya numarasıyla ilgili olarak bir bilgisi yoktu, e-devletten de bulma şansı yoktu. Dolayısıyla o süreç içerisinde Bakanlığımızın yazı yazmasının sebebini açıklamak adına bunları söylüyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Anladım.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ HAKAN AY – Yani biz soruyoruz ki hani bu kızımız hakkında herhangi bir soruşturma var mı? Çünkü kendi bilmiyor, yer değiştiği için de bizzat gidip sorma ihtimali olmuyor dolayısıyla biz de bu sebepten dolayı soruyoruz, Bakanlık olarak dosya numarasından haberimiz olmadığı için soruşturma sürecini de öğrenmek istiyoruz. Bu sebepten dolayı bilgimiz yoktu.

Bunun haricinde, bu iki yıllık süreç boyunca sosyal hizmet anlamında birçok iş ve işlem yapılmıştır, hatta bu süreç içerisinde kızımız eşiyile boşanmıştır, anlaşmalı olarak boşanmıştır. Bu süreçlerin tamamı da kendi iradesiyle Bakanlığımızın o taleplerini alması ve o talepleri doğrultusunda yardımcı olunarak süreçler yürütülmüştür.

ABDULKADİR ÖZEL (Hatay) – Boşanma tarihi ne Genel Müdürüm?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ HAKAN AY – 2021 yılı.

ABDULKADİR ÖZEL (Hatay) – Hangi tarih?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ HAKAN AY – Yani 2020 yılında başvuruyu yapıyor...

ABDULKADİR ÖZEL (Hatay) – 2021'in kaççı?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRÜ GÜLSER USTAOĞLU – Ekim ayında.

ABDULKADİR ÖZEL (Hatay) – Ekim 2021'de taraflar anlaşmalı olarak boşanıyor.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ HAKAN AY – Evet, taraflar anlaşmalı olarak boşanıyor Vekilim.

ABDULKADİR ÖZEL (Hatay) – Bakanlık nezdinde kızımız gözetim altındayken, doğru mu?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ HAKAN AY – Tabii, talebi var...

ABDULKADİR ÖZEL (Hatay) – Koruma altındayken.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ HAKAN AY – Doğrudur efendim, koruma altındayken. Yani o süreçlerde tekrar farklı illerde bulunmasına rağmen gidişi, gelişi vesairesi falan tamamen Bakanlığımız uhdesinde, koruması altında sağlanmıştır. Zaten bu konularla ilgili olarak, hukuki süreçlerle ilgili olarak uzaklaştırma kararları, defaten tedbir anlamında uzaklaştırma kararları alınmıştır. Kendisi hakkında gene gizlilik kararları, çocuğu hakkında gizlilik kararları gene hukuki süreçler bağlamında alınmıştır ve bunlar da devam etmektedir. Yani belirli süreye matuf olduğu için ara ara yenilenmesi gerekmektedir, bu süreçlerin tamamı Genel Müdürlüğümüzce Aile Bakanlığı adına takip edilmektedir efendim, arz ederim.

Soru olursa da konuyu açabiliriz.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Sayın Genel Müdürüm, teşekkür ederim.

Aile Bakanlığını böylece tamamlamış oluyoruz. Arkadaşlarımıza çok teşekkür ediyoruz, teşekkür edenlere, sunum yapanlara.

IV.- MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI

A)GÖRÜŞMELER

1.- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ve Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü temsilcileri tarafından yapılan sunumlara ilişkin görüşme

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Şimdi soru kısmına geçiyoruz.

Murat Bey, buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli Komisyon üyeleri ve katılan bürokrat arkadaşlara teşekkürler. Aile Bakanlığı temsilcilerine de ayrıca teşekkür ederim sunumları için.

Tabii, özellikle bu ihtisaslaşmış çocukevleri son derece önemli, 950 çocuğun bakıldığı bilgisi değerli. Zannediyorum ki Türkiye Cumhuriyeti devleti zaten böyle durumdaki bir çocuğa bakabilecek durumdadır ve hiçbir çocuk açıkta kalmıyordur ama doğrusu şu konuda görüşleriniz varsa bence can alıcı nokta orası: Biz aslında olay bittikten sonra devreye giriyoruz kurum olarak burada oysa burada olasıdır ki birçok olay bize yansımıyor -yani “biz” derken bizi, hepimizi kastediyorum- veya yansımada gecikmeler oluyor. Dolayısıyla, sizin bu Komisyonun hazırlayacağı sonuç raporuna dönük olarak Meclisimizden ve bizlerden beklentileriniz nelerdir, eksikleriniz neler? Yani istismara konu olmuş çocuklar bakımından hem şikâyetlerin, bu tip mağduriyetlerin kamu görevlilerine yansımadaki gecikmelerin veya yansımamasındaki sebeplerin ortadan kaldırılması için neler yapabiliriz? Bence burası önemli çünkü siz uygulamanın içindediniz.

Bir diğer nokta; sizi burada bulmuşken iki konuyu da tekrar size arz etmek isterim çünkü önemseydiğim bir konu. Bakın, ben size, Bakanlığınıza Mayıs 2022’de “Ankara’da ve Türkiye’de çocukevleri hangi dernekler ve vakıflar tarafından işletilmektedir?” diye sordum 2828 sayılı Kanun’un 4’üncü maddesine atıfla, kimi STK’lerin, gerçek ve tüzel kişilerin katkı ve katılımlarıyla yapılabileceğini, yapıldığını, çeşitli protokoller yapıldığını söylüyorsunuz ama bunun kimlerle yapıldığını söylemiyorsunuz. Bu çok önemli arkadaşlar çünkü burada, bakın, şuraya geleceğiz biz, daha önce de konuştuk, bizim özel bir hedefimiz, özel bir meselemiz yok hiç kimseyle ama şunu da biliyoruz: Kapalı yer neresiyse, denetlenmeyen yer neresiyse, gizli yer neresiyse bu tip istismarlar orada muhtemelen daha çok oluyordur. Dolayısıyla, oralar nereler? Siz kimlerle protokoller yapıyorsunuz? Protokol yaparken neye göre belirliyorsunuz? Bu sorunun cevabını soru soran Milletvekiline vermemiş Bakanlığınız, burada bu sorunun cevabını duymak isterim; bir.

Diğer bir konu; bakın, yine, Nisan 2022’de, bir konu var, ben bunu gündeme getirdim. Seçim bölgem Pursaklar’da, MHP Pursaklar İlçe Başkanlığının bir düğün salonunda düzenlediği “Çocuklar Gülerse Dünya Güler” isimli etkinliğe çocukevinden çocuklar götürüldü ve bu duyuruldu ve bu kabul edildi, hem İl Başkanlığı tarafından... Ben bu soruyu sordum zaten Aile Bakanlığı da verdiği cevapta “Yazılı olarak izin talep edilmiş olup etkinlik sırasında gerekli tedbirlerin alınması, ses ve görüntü kaydı alınmaması koşuluyla talep uygun görülmüştür.” diyor. Sayın Genel Müdürlerim, bir partinin, bir etkinliğine gündüz saatinde çocukevinden çocuklar alınıyor, götürülüyor, resimler çekiliyor ve deklare ediliyor ve bu ret dahi edilmiyor; bunu takdirinize sunuyorum.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Ne sakıncasını görüyorsun burada?

MURAT EMİR (Ankara) – Bunu soruyorsanız ben bir şey diyemem artık yani ben buna gülerim. Bir siyasi partinin etkinliğine bakımevindeki devletin baktığı çocuk götürülür mü arkadaşlar? Götürülür mü ya, sizin vicdanınıza sığıyor mu bu, olacak iş mi?

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Ne alaka ya, nasıl bir anlam yüklüyorsun?

MURAT EMİR (Ankara) – Siyasi parti toplantısı bu.

Bakın, MHP İl Başkanlığının “Çocuklar Gülerse Dünya Güler” isimli etkinliği; buna Sayın Valim, Sayın Komisyon Başkanım siz bir şey söyleyin.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Siyasi toplantı değil ki nereye götürüyorsun bu işi?

MURAT EMİR (Ankara) – Bunu benim aklım, vicdanım kabul edemez; eden birisi varsa... Biriniz çıkın buna “Bu olur, bu normaldir.” deyin.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Çocuklara değişiklik oluyor, öyle şey olmaz. Ne demek istiyorsun?

MURAT EMİR (Ankara) – Ama şunu söyleyeyim size: Bizim iktidarımızda hiçbir çocuk...

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Sizin iktidarınız olmayacak zaten.

MURAT EMİR (Ankara) – ...devletin denetiminde hiçbir çocuk Cumhuriyet Halk Partisinin hiçbir etkinliğine götürülmeyecek; onu da bilin.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Murat Bey...

MURAT EMİR (Ankara) – Ama onları götürüyorsanız da bu utanç sizindir.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Çok ucuz, çok ucuz siyaset yapıyorsunuz!

MURAT EMİR (Ankara) – Ayıp ya, ayıp! Bari “Yanlış olmuş.” deyin, “Özür dileriz.” deyin, “Bir daha yapılmaz.” deyin.

ARZU AYDIN (Bolu) – Propaganda yapmıyoruz ki...

MURAT EMİR (Ankara) – Ben söylüyorum Hanımefendi, kabul edilen bir şey var burada.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Murat Bey, lütfen...

Arkadaşlar, lütfen...

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Bırakın bu işleri!

MURAT EMİR (Ankara) – Neyi bırakacağım?

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Ya ne demek? Ne yapıyoruz çocuklara? Çocuklar bizim çocuklarımız ya!

MURAT EMİR (Ankara) – Utanacağız yerde itiraz ediyorsunuz.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Çocuklar...

MURAT EMİR (Ankara) – Sen bunda sakınca görmüyorsan, daha ne olacak?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Arkadaşlar, lütfen...

Murat Bey...

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Çocukların sahibi misin?

MURAT EMİR (Ankara) – Hadi oradan ya!

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Hadi oradan, hadi oradan! Nelerle uğraşıyorsunuz?

MURAT EMİR (Ankara) – Bakın, siz konuşursunuz, siz milletvekilisiniz.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Sen de konuşuyorsun işte.

MURAT EMİR (Ankara) – Bir tane uzman çıksın “Evet, çocukların, 10 yaşında çocuğun siyasi parti etkinliğine götürülmesi normaldir, olağandır.” desin.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Siyasi parti etkinliği değildir o, ne olduğunu bir araştıralım.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Murat Bey...

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Bırak böyle işleri ya! Ucuz siyaset yapıyorsunuz ya! Fırsattan istifade, her şeyi ona göre değerlendiriyorsunuz; ayıp be; bu kadar düşüklük olmaz!

MURAT EMİR (Ankara) – Düşük “Düşük.” diyendir.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Düşüklük olmaz böyle!

MURAT EMİR (Ankara) – Düşük sensin!

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Lütfen arkadaşlar, lütfen...

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Sen nereye getiriyorsun konuyu?

MURAT EMİR (Ankara) – Getiririm kardeşim, götürmeyeceksiniz çocukları ya!

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Ne demek! Çocuklar bizim çocuklarımız ya!

MURAT EMİR (Ankara) – Çocuklar hepimizin çocuğu, siyasi parti etkinliğinde ne işi var?

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Ya, bırak ya, Allah Allah!

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Murat Bey, siz bu soruyu sordunuz mu Aile Bakanlığına?

MURAT EMİR (Ankara) – Hayır, buradan cevap istiyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Hayır, siz yazılı sordunuz mu daha önce? Ne geldi, cevap neydi?

MURAT EMİR (Ankara) – “Götürmedik.” demiyor, bakın, diyor ki: “İl Müdürlüğümüzden yazılı olarak izin talep edilmiş olup etkinlik sırasında gerekli tedbirlerin alınması, ses ve görüntü kaydı alınmaması koşuluyla talep uygun görülmüştür.”

Bir daha söylesinler “Uygundur.” diye de görelim.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Sizi neresi rahatsız ediyor burada, neresi rahatsız ediyor?

MURAT EMİR (Ankara) – Ya, daha anlamadıysan ben ne anlatayım!

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Anlamıyorum ben, anlamıyorum; sen ne anlıyorsun buradan?

MURAT EMİR (Ankara) – Anlasaydın anlardın!

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Arkadaşlar, lütfen...

MURAT EMİR (Ankara) – Anlasan anlardın!

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Sen ne anlıyorsun buradan?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Metin Bey, lütfen...

Şimdi, Murat Bey, siz az önce bana işaret ettiniz “Konumuzla ne ilgisi var?” diye.

Burada çocuklarla ilgili, çocuklukla ilgili... (Gürültüler)

Şimdi, bu meselenin tartışma yeri burası değil, bu şekilde değil, bu üslupla değil; lütfen...

MURAT EMİR (Ankara) – “Normaldir.” denildiği zaman...

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – MHP’yi anlatıyorsun burada, MHP’yi! Partinin ne alakası var burada?

MURAT EMİR (Ankara) – “Normaldir.” denilirse...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Şimdi, bir siyasi partinin adını vererek söylerseniz ona da cevap hakkı doğar.

MURAT EMİR (Ankara) – Ama bakın, “normal” denilirse...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Faaliyetin türünü bilmiyoruz, nasıl bir faaliyet olduğunu bilmiyoruz; bir bakmak lazım, olmaz mı?

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Balıklama dalıyor işte.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet, arkadaşlar, devam ediyoruz.

Filiz Hanım, buyurun.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Öncelikle, bu Komisyonun kurulmasına neden olan olaydan başlamak istiyorum. 2020’de size başvuru olduğunu söylediniz, ondan sonra, 2021’de bilgi istemişsiniz dava sürecinde. Ben şunu merak ediyorum: Size bir vakıftan ve bu vakfın aslında yöneticisi olan birinin oradaki başka biriyle kendisini evlendirdiğini, zorla istismar ettiğini söyleyen bir genç kadın geliyor ve siz evet, bu dediğiniz şeyleri yapmış olabilirsiniz -işte, aşığı, şuydu buydu, anlattığınız şeyleri, çocuğunu korumaya almak, okulu bitirmesini sağlamak- bu vakıfla ilgili ne yaptınız? Yani şunu hiç düşündünüz mü: Bu çocuk geldi ama başka çocuklar orada ne durumdalar? Bunun denetimini nasıl yapıyorsunuz?

Elimde bir haber var sevgievleriyle ilgili, Urfa’daki Sevgievi; “Çocuklara işkence, tehdit, dayak” diyor ve kamerasız odalarda... Çocuklar bayağı uzun anlatmışlar, baro suç duyurusunda bulunmuş, şu anda soruşturma açılmış ve Aile ve Sosyal Hizmetler Urfa İl Müdürlüğüyle bağlantı kurulduğunda konuya dair yeterli bilgi sahibi olmadıklarını ifade etmiş; mesela, bununla ilgili bilgi sahibi misiniz? Yani bu sevgievlerinde ne oluyor? Bu sadece bir örnek olabilir, ben hiçbirini bu yaptı, şu yaptı diye yargılamak için söylemiyorum.

Elimde şu kitapçık var, 2016 raporu. 2016’da Gülser Hanım benim karşımdaydı, diğer arkadaşları hatırlamıyorum ama burada yapılan, sizin çalışmalarınız, konuşmalarınız var. Mesela, siz bu raporla, İstismarın Önlenmesi Raporu’yla bir karşılaştırma yaptınız mı? O günden bugüne yapamadıklarımız neler? Burada yapılması istenen, yazılan şeylerde eksik kaldıklarımız neler; bunu yapabildiniz mi?

Vakıf, cemaat ve Diyanetten yapılan bazı açıklamalarla ilgili bir denetim var mı? “Küçük yaşta çocuklar...” “Büluğ çağında evlenilebilir.” Şöyle olabilir, böyle olabilir gibi bazı dinî kesimlerden... Ki bunlar başka kesimler de olabilir yani illa dinî vakıflar veya cemaatler değil de başka birileri de -ne bileyim- “Şu yaşta ben çocuklara alkol veririm.” der, başka bir şey söyler. Yani çocuk istismarıyla ilgili, bu tarz açıklamalarla ilgili aslında... Medya diye biraz bahsettiniz ama medyadan bahsetmiyorum, ben başka bir denetimden bahsediyorum.

Mesela, Lanzarote Sözleşmesi’ni nasıl uyguluyorsunuz? İstanbul Sözleşmesi’ni artık size sormayacağım, ben onu hâlâ bizim sözleşmemiz olarak kabul ediyorum ama Lanzarote Sözleşmesi’ni nasıl uyguluyorsunuz mesela?

En önemli şey, bir çocuğun “Hayır.” diyebilmesi ve kendini güvende hissetmesi. Gerçekten, çocukları güçlendirmek için hangi çalışmaları yapıyorsunuz?

Tabii ki sizler Bakanlık çalışanları, bürokratlarınsınız ama bu kadar da şey olmayalım. Nasıl diyeyim? Bazı cümlelerin dışına çıkabilmeliyiz. Bize gelinip sunum yapıldığında, biraz daha, kurulu olan cümleler de o bakanlıklarda yapılanların anlatılması dışında bir şeyler ifade edebilmeli yani biz bir

istişare edebilmeliyiz. Soru-cevap buna biraz hizmet edecek şimdi ama neyse ki siz şey yaptınız, daha uzun olabilirdi sunumlar. Bunu sizler için söylemiyorum, kusura bakmayın ama hep böyle oluyor yani en azından, bu Komisyonunda gerçekten bunu yapmayalım bundan sonrasında.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Bu konuda bir tavzihe ihtiyaç duyuyorum. Siyasetçi ile bürokrat arasında şöyle bir fark var: Siyaset, parlamento -adı üstünde- konuşmayla ilgili, konuşmayı çok severiz. Bürokrat bizim söylediklerimizi yazılı hâle getirip yasal metin olarak algılar; yazılı hâle getirip yasallaştıramazsa zihninde o işin yapılabirliği yoktur, yeni bir yasamayı gerektirir. Arkadaşlarımız sunum yaparken kendi faaliyetlerini anlattılar, burada sizin sorduğunuz bazı soruların cevabı verildi orada istatistiklerle, rakamlarla, şunu yaptık, bunu yaptık diye, çocuklarla ilgili falan...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Çok genelgeçer verildi.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Tabii ki genelgeçer ama bürokrat öyle verir.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Hangi denetimin cevabı verildi Sayın Başkan? Ben denetimleri özellikle sordum, hangi denetimlerin cevabı verildi?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Hayır, onları nasıl yaptıklarını anlattılar, onlar teferruatlır, onlar ayrıca çalışılır, verilir; demek istediğim başka bir şey. Siyasetçi ağaca bakar, devlet bakış açısı ormana bakmaktır.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bu sizin bakış açınız olabilir ama ben konuşmayı sevdiğim için konuşmuyorum, yıllardır bu alanda mücadele ettiğim için konuşuyorum ve gerçekten, karşılıklı olarak da birbirimizi biliyoruz farklı dönemlerden, sadece AK PARTİ döneminden değil yani.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Ben herhangi bir şekilde sizinle ilgili konuşmuyorum. Ben bürokratik da yaptım, oradan geliyorum.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Evet, biliyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Dolayısıyla, bizim aramızdaki fark odur diyorum.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Olabilir.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Sizin sorduğunuz soruya yani o münhasıran, spesifik soruya bürokratin cevabı konuyu tespit edip inceledikten sonra olur, onun hazır cevabı yoktur çünkü devlet adamının, bürokratin ağzından her çıkan şey belgedir, siyasetinki öyle değildir.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Devlet kadını da var.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Onun için, burada arkadaşlarımız sorularımızın bir kısmını alırlar, yazılı olarak Komisyonumuza cevap verebilirler.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ona kendileri karar versinler Sayın Başkan, belki şu anda söyleyecekleri vardır.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Ben onlardan istihram ediyorum, şu anda onlarla ilgili bilgi varsa verirler, yoksa sizin sorularınızı alıp yazılı olarak cevap verirler.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Tamam, iki sorum daha var.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet, buyurun.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Burada “Ergen profili araştırmasını 2013’te tekrarladık.” diye anlattığınız bir 2016 anketiniz var. Bu anketle ilgili sormuşuz o zaman: “Gerçekten, aslında derinlemesine yapılması gerekiyor.” diyorsunuz, bunu neden yapmıyorsunuz?” Yani “Gerçekten derinlemesine ölçmek istiyorsanız ekstra sorular sorarsınız.” diye siz de cevap vermişsiniz; kurumsal olarak siz diyorum. Demişsiniz ki: “Böyle bir çalışma değil bu, oralarda 50 soru sormamız lazım,

psikolojik test de yaptırılabilir ama Türkiye geneli yapılamıyor çünkü çok masraflı, devasa bir bütçe ve zaman ayrılması gerekiyor.” Aradan geçen zamanda doğru analizler yapmak için daha kapsamlı araştırma yaptınız mı, buna bütçe ayırdınız mı? Çünkü ben konuşulanlar içerisinde duymadım, bunun cevabını rica edeceğim.

ÇİM’ler hakkında Adalet Bakanlığıyla bir iş birliğinin oldu mu? Çünkü size son bir soru önergesi vermiştim Erzurum’daki olayla ilgili. Cevap verdi Bakanlığınız; gerçekten, ÇİM’de alınan ifadenin aslında mahkemede tekrar alınmasının yanlış olduğunu ifade etti. Adalet Bakanlığından henüz böyle bir cevap gelmedi ama ÇİM’lerdeki uygulamanın Adalet Bakanlığıyla - özellikle çocuk istismarı olaylarında- nasıl uygulanması gerektiği konusunda, doğru olan uygulama konusunda bir istişareniz var mı? Bunun cevabını daha sonra Adalet Bakanlığından da zaten almak isterim. Çünkü hakikaten zaten bunun için de kuruldu ÇİM’ler; çocuklar tekrar örselenmesin, tekrar ifadeleri alınmasın diye ama istinafta Erzurum’daki olayda bozuldu, o yüzden çocukların tekrar -işte zorla getirmeyle hatta- ifadesini almak istiyorlar.

Son olarak da Diyanetin 7 bakanlıktan fazla bütçesi var. Kur’an kursu için neden Diyanete para veriyorsunuz? 4-6 yaş arası çocukların Kur’an kursuna gitmesiyle ilgili ayrıca pedagoğlardan hiç görüş aldınız mı? 4-6 yaş arasındaki çocuk kendi iradesini ifade edebilecek bir çocuk mudur? Bununla ilgili pedagoğların farklı görüşleri var. Diyanet yapacaksa da neden kendi bütçesinden karşılamıyor ki ben 4-6 yaş arası çocuğun kendi oyun ve işte bildiğimiz bazı eğitimler dışında ama oyunla olan eğitim dışında herhangi bir şey zaten yapmasına karşıyım ama...

ARZU AYDIN (Bolu) – “Kreşe gitmek istemiyorum.” derse o zaman gitmesin mi?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Efendim?

ARZU AYDIN (Bolu) - “Kreşe gitmek istemiyorum, okula gitmek istemiyorum.” derse de gitmesin gibi bir netice çıkar.

ABDULKADİR ÖZEL (Hatay) - Temel eğitime başlamasın çünkü daha kavrayamıyor, öyle mi?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Temel eğitim ile Kur’an kursunun aynı olduğunu düşünmüyorum.

ARZU AYDIN (Bolu) – Yok, yok, hayır, çocuğun iradesiyle olacaksa anlamında söylüyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Şimdi, arkadaşlar, lütfen, Filiz Hanım bitirsin.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Tabii ki bir çocuk zaten zorla kreşe götürülmez; o da var. Yani çocukların gerçekten sıralara oturtulması ilkokulda dahi benim karşı çıktığım bir şey, hani bunu tartışacaksa çok uzun tartışabiliriz.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Filiz Hanım, lütfen, sorunuzu sorun.

ABDULKADİR ÖZEL (Hatay) – Bu derin bir tartışma.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Arkadaşlar, lütfen...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ama 4-6 yaş arasına ya da Diyanete neden bunun için Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı para veriyor?

ABDULKADİR ÖZEL (Hatay) – Biz cevap verelim mi?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Filiz Hanım, sorunuzu sorun lütfen.

ABDULKADİR ÖZEL (Hatay) – Biz ayırıyoruz o bütçeyi, bürokrat arkadaşlar değil, bize sorun, biz cevap verelim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Verin o zaman.

ABDULKADİR ÖZEL (Hatay) – Yani buna bürokratlar karar vermiyor.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Abdülkadir Bey...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Niye bu kadar fazla bütçe ayırıyorsunuz o zaman?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Sorusunu bitirsin, sonra biz cevaplarız.

ABDULKADİR ÖZEL (Hatay) – Bu soruları bize sorun, onların cevaplarını iktidar olarak biz vereceğiz bürokrat değil, bürokrat onu tatbik eder.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Çoğunluk olunca kullanırsınız diyorsunuz yani çoğunluk olunca istediğimiz gibi kullanırsınız diyorsunuz.

ABDULKADİR ÖZEL (Hatay) – Hayır, efendim, sorarsınız, cevabını alırsınız.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Soruyoruz zaten.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet, ne yapayım ben? Sıkıyönetim mi ilan edeyim arkadaşlar?

ABDULKADİR ÖZEL (Hatay) – Benim yerime cevaplıyorsunuz, ben daha cevap vermedim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yok, ben olan bir gerçekliği söylüyorum şu anda.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Filiz Hanım, siz buyurun, sorularınızı bitirin lütfen.

ABDULKADİR ÖZEL (Hatay) – Hayır, Başkanım, teknik olarak bürokrat arkadaşlara...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Sorusunu bitirsin, sonra söz alır, cevap verirsiniz.

ABDULKADİR ÖZEL (Hatay) – Bütçe hakkını siyasiler kullanır, o anlamda diyorum ben.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Şu anda, bu, bütçe ayırdıktan sonra, bütçe bittikten sonra açıklanan bir şey, yeni bir açıklama bu. O yüzden, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı yetkilileri de burada olduğu için ona sordum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Filiz Hanım, lütfen, sorunuzu bitirin siz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yani kime sorayım, Cemil Bey’e mi sorayım yani?

ABDULKADİR ÖZEL (Hatay) – Son sorunun muhatabı onlar değil.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Abdülkadir Bey, lütfen...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Allah Allah! Bakanlık olarak burada degiller mi ya?

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Buna siz mi karar vereceksiniz, siz mi karar vereceksiniz?

ABDULKADİR ÖZEL (Hatay) – Evet, evet.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – O zaman size soracağız...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Abdülkadir Bey, lütfen...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Niye? Siz ayırmadınız bütçeyi, bütçe bitti, Mecliste bütçe görüşmeleri bittikten sonra...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Filiz Hanım, bitirin siz.

Abdülkadir Bey, lütfen, burada her şey sorulur, cevap ayrıca verilir.

Buyurun Filiz Hanım, siz sorun.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bütçe ayrılır, Bakanlık da o bütçeyi nerede kullanacağına karar verir. Ben de diyorum ki: Niye buna karar verdiniz? Bütçe bittikten sonra bunu açıkladınız, niye buna karar verdiniz? Kusura bakmayın size sormadım, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına sordum. Artık bu kadar da şey değil yani olabildiğince saygıyla kendi görüşlerimi ifade etmeye çalışıyorum.

ABDULKADİR ÖZEL (Hatay) – Özür dilerim, teknik bir izahat yaptım.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Benim soracaklarım bu kadar.

Bir de bu Manisa Çocuk Yuvasından kaçan çocukların pavyonlarda çalıştırıldığı iddiası vardı; bununla ilgili de sormuştuk, bundaki soru önergesi de aslında yanıtız kaldı. Şimdi, gazeteciyle ilgili soruşturma başlatmışlar, Hale Gönültaş'la ilgili, hatta dün evlerine 2 polis gelmiş ve “Siz polislere iftira atmışsınız.” demişler. Mesela, bu gazeteciyle de bağlantı kurup “Gerçekten nedir? Ne olmuş? Size ne bilgiler geldi?” diye Bakanlık olarak acaba bir bağlantı kurmayı ve “Manisa’da, çocuk yuvasında durumlar nedir? diye araştırmayı düşündünüz mü? Herhangi bir araştırma yaptınız mı? Çünkü ben artık olanlarla değil, olmaması gerekenlerle ilgilenmek istiyorum, önlemeyle ilgilenmek istiyorum ve bakanlıkların gerçekten bu anlamda ne yaptığını her şeyden daha fazla merak ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Teşekkür ediyoruz.

Ahmet Bey, buyurun.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Teşekkür ederim Başkanım.

Galiba Gülser Hanım anlatmıştı, ona sormak istiyorum: “30/11/2020’de savcılığa müracaat edip Bakanlığa geldiğinde yanında çocuğu vardı.” dediniz. Çocuk kaç yaşındaydı? “6” mı dediniz?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRÜ GÜLSER USTAOĞLU – 2016 doğumlu, dolayısıyla 2020 yılında 4 yaşındaydı.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Evet, şunu merak ettim: Bakanlığa bir konuda böyle bir müracaat geldiğinde -savcılığı da şikâyet edip söyledi geldi aslında ama- Bakanlık, şikâyet etse bile kendi şikâyeti yapar mı, yoksa sadece o şikâyetin takipçisi mi olur? Bunu merak ediyorum çünkü biraz önce anlatan Genel Müdürümüz şöyle dedi: “Aslında bizim müdahillik usulümüz yok.” Doğru, CMK’de ancak dava açıldığında müdahil olunabilir ama Bakanlık kendi şikâyet prosedürünü savcılıkla işletebilir, sonra o şikâyetler birleştirilir, dosya açıldığında da siz müdahil olursunuz. Burada Sayın Genel Müdürümüz anlatırken dedi ki: “12/9/2022’de biz ikinci defa İstanbul’daki savcılıklara sorduk.” Demek ki bir defa daha sordunuz aslında.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ HAKAN AY – Evet, 1’inci ayda sormuştuk.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Sizin bu sormanız bir şikâyet işlemi miydi, yoksa “Bu kızımızın yaptığı şikâyetin akıbeti ne oldu?” diye mi sormuştunuz.

Bir de şöyle: Şimdi, bazen böyle hastanelerde küçük yaşta doğumlar olduğunda hastane yönetimi ya da oradaki polis memuru ya da hekimler yaşın küçük olduğunu gördüğünde aslında direkt şikâyetçi olur yani o bir suçu bildirme yükümlülüğüdür. Şimdi, burada kızımızın iddia ettiği tarihlerde, çocuğunun doğduğu tarihler göz önüne alındığında 16 yaşında olabilecek yani Medeni Kanun’un 124’üncü maddesindeki yasağa girebilecek gibi değerlendirildiğinde, aslında kurum kendi şikâyetini burada yapar. Dolayısıyla burada bir şikâyet işlemi yapılıp yapılmadığı da önemli ama kurum soru sormuş, o ilk soru ne zaman sorulmuş, onu merak ediyorum.

Bir de kızımız anlatırken demiş ki: “2012 yılında da bir şikâyet yapılmıştı, bu şikâyetle takipsizlik kararı verildi, yerime de başkası girdirildi.” Anladığım, kurum da yine bununla ilgili, o dosyada takipsizliğe itiraz etmiş. Bu itirazın da ne zaman yapıldığını merak ettik. Bir de o şikâyet dosyasında şikâyeti yapan kim, tarafları kim onları biliyorsanız ve dosyada gizlilik yoksa merak ediyorum.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – O yerine kemik ölçümü yapılanı diyorsanız değil mi?

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – O, evet.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Ahmet Bey, teşekkür ediyorum.

Aylin Hanım, buyurun.

AYLİN CESUR (Isparta) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, bakanlıklarımızın değerli bürokratları, genel müdürleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli genel müdürlerimize, Sayın Musa Şahin’e, Gülser Ustaoglu’na ve Sayın Hakan Ay’a çok teşekkür ediyorum bu önemli sunumları için. Yalnız, sunumlar güzel, gerçekten de nelerimiz var bunları bilmeye de ihtiyacımız var.

Arkadaşlarımızın, hâliyle, hani zaman kısıtlaması nedeniyle zaman zaman müdahale etmeleri de normaldir ancak ben bugünkü Komisyonun, özellikle toplantının başından beri gördüğüm bir problemi sorularına geçmeden önce söylemek istiyorum çünkü -belki de hekim olmamdan kaynaklı- problemi tespit etmezsek çözüme falan ulaşamayız. Yani bu Komisyonun işleyişinde söz alan arkadaşların haklı haksız ya da hani muhalefet milletvekili olma tartışmasını da bir kenara bırakıyorum. Biz bir komisyon kurduk ve bunu 5 parti beraberce kurduk. Bir problem var Türkiye’de ve bu 5 parti ortak olarak bu problemi çözmek istiyoruz. Eğer problem olmasa 5 partinin beraberce kurduğu bir komisyon oluşmamış olurdu. Bu problemi çözebilmek için de bu Komisyonun değerli üyelerinin gerek bireysel gerekse temsil ettikleri partilerinin görüşlerini burada ifade etmelerini, açıklamalarını ve endişelerini dile getirmelerini bence normal karşılamamız lazım. Ve eğer her kullandığımız şeye böyle karşılıklı atışma şeklinde filan devam edecek olursak sanki şöyle bir durum oluyor; ben, özellikle de iktidar partisinin buna yol açmasının değerli bürokratları da Sayın Başkan da rencide ettiğini ve zafiyete düşürdüğünü düşünüyorum çünkü biz kimseyi suçlamak için toplanmadık burada yani bir problem var, suçlunun kim olduğu değil, problemin çözümü esas olmalı. Dolayısıyla, elbette devleti yönetenlerin ve iktidarda olanların bazen hassasiyet gösterip üzerine alınmaları normaldir ancak eğer yeterli olursa ve eksiklik olmasa bu toplantılarda, burada bu kadar insan boşu boşuna toplanmazdı. Dolayısıyla, ben, öncelikle, Komisyonun işleyişinde gerek süreler konusunda gerekse diyaloglar konusunda Sayın Başkandan kendisinin daha çok müdahil olmasını ve Sayın Başkana arkadaşlarımızın daha çok saygı göstermesini rica ediyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Alışacağız hep beraber Aylin Hanım.

AYLİN CESUR (Isparta) – Çünkü eğer böyle bir komisyon ortamı devam edecekse ben, ilk günden Komisyonla ilgili umudumu yitirmiş vaziyetteyim; biz buradan bir şey falan çıkaramayız. Sonuca ulaşmak istiyorsak...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – “İlk günden” derken bugünü mü kastediyorsunuz?

AYLİN CESUR (Isparta) – Yani üçüncü gün olsun Başkanım, bugünkü tartışmalardan kaynaklı.

Şimdi elbette tartışacağız, yanlış varsa düzeltin ama herkese medeni bir şekilde söz veriliyor burada, herkes mikrofonla sözünü alır, kendi düşüncelerini aktarır. Bence bu çerçevede gitmeyi tercih edelim, yoksa ben, bir muhalefet milletvekili olarak buradaki, Türkiye’deki problemin, herkesin kendi bakış açısıyla dile getirdiği problemin varlığına itiraz varmış gibi bir algıya kapılmaya başladım; efektif sonuç alamayacağız. Yani burada değerli bürokratlar da vakitlerini ayırmışlar, gelmişler, bulmuşken bence sorunu tespit edelim.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Teşekkür ediyoruz.

Siz soruya geçin, evet, çok sağ olun.

AYLİN CESUR (Isparta) – Bir tespitim daha var. Bu tespit de şununla alakalı: Burada biz neden toplandık, bunun acaba herkes farkında mı değil? Farkındadır diye... Yani ben mi yanlış anlıyorum çünkü bakın, Komisyonun ismi şu...

ARZU AYDIN (Bolu) – Yok, vallahi algımız yüksek yani o konuda rahat olun, algılayabiliriz.

AYLİN CESUR (Isparta) – Ama müsaade ederseniz... Demin ki madde silindi bir anda.

ARZU AYDIN (Bolu) – Ama hepimize söylüyorsunuz; doğrusu olmadı yani.

AYLİN CESUR (Isparta) – Evet, siz de söz aldysanız... Az önceki atışmayla alakalı bir tespitim var.

Bakın, Komisyonun adı şu: “Altı Yaşındaki Bir Kız Çocuğunun Evlilik Adı Altında Cinsel İstismara Maruz Bırakılması Olayının Araştırılarak Benzer Olayların Yaşanmaması ve...” Ben buradan sonrasında -herkes görüşlerini biraz sonra ifade edebilir- sormak istiyorum: “Her Türlü Çocuk İstismarının Önlenmesi İçin” denilirken burada kasıt ne? Biz sadece cinsel istismar için mi konuşacağız...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Yok, yok.

AYLİN CESUR (Isparta) – ...yoksa “her türlü çocuk istismarı” denilirken her türlü istismarı mı tartışacağız? Eğer her türlü istismarsa az önceki tartışmanın yersiz olduğunu düşünüyorum yani bir şey ifade edildi, söz verildiğinde herkes cevaplayabilir. Eğer her türlü istismarsa konuşmalarımızı ona göre devam ettirelim; yok, eğer sadece cinsel istismarsa, Komisyonu daraltacaksa Başkanım, ona göre devam edelim bundan sonraki tartışmalara. İkinci tespitim de bu, çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, Sorularım vardı ama sorulardan ziyade, Komisyonun bundan sonraki çalışmalarının etkinliğini daha da artırmak ve sonuca ulaşmak bakımından bazı şeyleri söylemek istiyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Onu konuşacağız toplantının sonunda, erteleyin onu.

AYLİN CESUR (Isparta) – Şimdi, problem var. Değerli bürokratlara da aslında bu tespitlerim. Hâliyle, onlar kendilerinin yaptıkları çalışmaları bize aktardı; aslında bazı konularda çok da iyi bir pozisyonda olduğumuzu, benim de çok bilmediğim şeyler olduğunu gördüm, memnuniyet duyduğum alanlar da var ancak daha çok -bir eksiklik var ama o eksiklikler neler, onlara yönelik değil de- var olanları, tabii, hâliyle, sıraladım. Ben de arkadaşlarımla, benden önce söz alanların... Bizden neler beklersiniz? Siz nelerde zorlanıyorsunuz? Bizi bu konuda uyarmanızı ve cevaplar verirken, mümkünse, hiç değilse “cevaplar” bölümünde bu Komisyondan beklentilerinizi sıralamanızı rica ediyorum çünkü korunma ve sonraki rehabilitasyon kısmı değil sadece buradaki, O eksik mi, değil mi Komisyonu değil. Türkiye’de bir problem var. Nedir problem? Türkiye’de her gün -altını çizelim- en az 195 çocuk cinsel istismara ve saldırıya uğruyor. Şiddeti Önleme ve Rehabilitasyon Derneği diyor ki, 2020 verileri bunlar: “Türkiye, çocukların zorla evlendirilmesinde Avrupa 1’incisi.” Şimdi, TÜİK istatistiklerine

göre 2020’de -ben de rakam vereceğim değerli bürokratlara- toplam evlenme sayısı 487.270, zorla evlendirilen kız çocuk sayısı 13.014 ve TÜİK verilerine göre, 16-17 yaş grubundaki kız çocuklarının yaklaşık yüzde 88’i kendilerinden 4 ila 33 yaş büyük erkeklerle evlendirildi.

Şimdi, biz, sistematik olarak, bir erkek şiddetinin ve çocuk istismarının olduğu yıllar yaşıyoruz ve bununla ilgili de kamuoyunda birtakım söylemler var; bunun münferit olduğuna dair mesela iktidar partisinden açıklamalar yapıldı daha önce, “Siyasetin konusu değil.” filan dedi Aile Bakanı. Ben, değerli yetkililerden bu konuda cevap beklemiyorum ama biz de “Siyasetin konusudur.” dedik; işte, siyaset olarak da bunu çözmek için gayret ediyoruz.

Şimdi, benim tespitim şu: Sonuç olarak, bizim, sizin bu saydığımız rakamlardaki kadar korunmaya muhtaç çocuğumuz ve aile varsa, bu kadar kişi korunmaya muhtaçsa demek ki bu hâle gelinceye kadar bu çocukları korumakta eksikliğimiz var ve buna uygun bir sistemimiz yok. Buna yönelik sizler bizlerden neler bekliyorsunuz? Benim birinci sorum bu.

Şimdi, ikincisi: Mesela, TÜİK’in rakamları var, sizden bununla ilgili bilgi almak istiyorum. Buradaki rakamlarda “yaş grubu belirsiz doğumlar” kategorisine kaydırılmış kız çocukları, doğum oranları var; 17 yaş altı doğum yapan çocukların sayısı 2003-2021 yıllarında 40.196’dan 7.190’a düşmüş. “A, ne kadar güzel, düştü!” falan diyorsunuz bakınca ama aynı dönemde yaş grubu belirlenemeyen doğumların sayısının 1.929’dan 9.432’ye çıktığını görüyoruz. Şimdi, neden acaba yaş grubu kategorisine alınmadan böyle yeni bir istatistik verisine gitti Türkiye? Daha öncesinde yok. Böyle geniş alınmasının nedeni nedir? Sizin aracılığımızla, rakamlar onlara öyle verildiği için mi TÜİK böyle açıklıyor yoksa TÜİK’in kendi takdiri midir bu?

Şimdi, bir şeyim daha var: Bugün bir tane hadise var. Değerli gazeteci Murat Ağirel’in bir yazısı bu; bu konuda sizlere başvurulduğunu söylemiş. Konuyla alakalı bir bilginiz var mıdır Bakanlık olarak, bunu merak ediyorum. Çok kısaca söyleyeceğim, bilmeyen arkadaşlarım varsa: 13-14 yaşında bir kız çocuğuna babası progresif olarak tecavüz ediyor ve daha sonra bir çocuk doğuruyor bu yavrumuz. Annesi de o çocuğun doğmasının sakıncalı olduğunu düşünmüş olmalı ki -eksik olmasın, uzun bir haber, okumuyorum direkt buradan- çocuğu, bebeği doğar doğmaz boğarak bahçeye gömüyorlar, toprağın altına gömüyorlar. Daha sonra, bu kız çocuğu, başka biriyle evlendirildikten sonra, hakkını aramak üzere, işte, birileriyle konuşunca yaşadığı eve geri geliyor; babaanne içeri alıyor ve kendisine tekrar saldıran babayı orada bulduğu kesici bir aletle ya da herhangi bir şeyle -ne olduğunu hatırlamıyorum şimdi- öldürüyor. Bu, dünkü haber, çok detaya girerek başımızı ağrıtmak istemiyorum ama o çocuk yargılanırken savcı, nitelikli kasten öldürme eyleminin TCK 25’e göre düzenlenen “meşru savunma” kapsamında kalması nedeniyle ceza olmadığına dair karar veriyor ancak ruhsatsız silah taşıma ve bulundurmada ceza alacağı söylenir. Şimdi, çocuk, cezaevine girmemiş, yalnız daha sonra savcılık nezdinde ne olduğunu bilen yok. Şimdi, memleketini terk ettiği biliniyor “Olayların nerede geçtiğini de yazmadım ancak Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığını konuyla ilgili bilgilendirdim, onlar ilgileniyorlar.” diyor gazeteci Bu kişi koruma altına alındı mı? Ben onu merak ediyorum. Siz not alın isterseniz. Benim sormak istediğim şey bu. Bu tip bir şey size geldiğinde Bakanlık ne kadar hızlı hareket ederek koruma altına alıyor?

Bir de bir tane daha kamuoyunu ilgilendiren bir konu var Komisyonumuzla alakalı onu sormak istiyorum. Şimdi, geçen günlerde gazeteye yansıdı, bizim bu Komisyonun kurulmasıyla alakalı olan davayla alakalı olarak. Bu, BirGün Gazetesi’nde çıktı, Hiranur Vakfındaki çocuk istismarı skandalında iddianameyi kaleme alan Savcı Ercan Ateş’in görev yerinin isteği dışında değiştirilmesi hadisesi. Şimdi, kendisinin isteği olmadığı doğru mudur? Ona rağmen görevi değiştirilmiştir. Bu, aynı zamanda adil yargılanma hakkının ihlali anlamına geldiği için soruşturmanın üstünün kapatılması gibi bir

endişe mi var? Biz, Komisyon olarak, eğer böyleyse bu endişeleri ortadan kaldırmakla da mükellefiz ve kamuoyunu bu konuda da Komisyon olarak bilgilendirmemiz gerekiyor. Adalet Bakanlığı bürokratlarının bununla ilgili söyleyeceği bir şey var mıdır?

Son olarak da cinsel dokunulmazlığa karşı suçlarda çocuğun cinsel istismarına ilişkin kaydedilen 20.459 dosyanın Türk Ceza Kanunu'nun 103 ve 104'üncü maddesinden açıldığı görülmüş. Sadece adli yargıya ulaşılmış bu başvurularda kararların yüzde 23,4'ü beraat. Yani bu durumda bu beraatlar da olduğuna göre size gelen bu başvurularda gerçek olmayan hadiseler de mi sizi meşgul ediyor, ben bunu merak ediyorum. İnsan Hakları Derneğinin 2018'deki raporu diyor ki: "Çocuğa yönelik cinsel suç vakalarının sadece yüzde 5'i açığa çıkıyor." Yani bu yüzde 95'i neden açığa çıkamıyor? Bununla ilgili sizlerin, bürokratlar olarak, bizden yasal bir yaptırım konusunda Komisyonumuzdan ve Türkiye Büyük Millet Meclisinden beklentileriniz var mıdır sizlerin işleyişinizi kolaylaştırmak adına? Nüfus idaresine bildirilmeyen, resmî olmayan çocuk evliliklerinin TÜİK kayıtlarına geçmediği ve aslında buz dağının görünmez küçük bir parçası olduğu hadisenin kamuoyunda dillendiriliyor. Bununla ilgili düşüncelerinizi merak ediyorum.

Son olarak, bir şey daha söylemek istiyorum. Şimdi, sorumluluk kimin kısmını elbette çözmesi gerekiyor bu Komisyonun ama biz suçu aramıyoruz, suçluyu yargılamayacağız, hadiseyi ortaya çıkaracağız. Sorumluluk altında olanların, devleti yönetenlerin görevi çocuğun üstün yararını gözetmek ve teminat altına almak, çünkü aksi hâlde; bunu yapamazsak eğer, biz burada yasal olarak bu Komisyondan uygun bir rapor çıkarıp bunu yapamazsak hepimizi bağlayacağı gibi -bu Komisyonda imzası olacakları ve değerli bürokratları da tabii ki- aynı zamanda da bu, devletin suçu hâline gelir. Yani bir çocuğumuzun bile başına gelecek hadiseden hepimizin sorumluluğu olacak ama devletin suçu hâline gelir. Buna bu ciddiyetle bakılmasını, bu Komisyon çalışmalarında bunun devlet suçu hâline gelmeden çözülebilmesi için bir çocuğun daha başına gelmeyecek bir hadiseyle meşgul olduğumuzu... Bu konuya iktidar, muhalefet tartışmasından başka bir gözlükle bakılmasını ben özellikle rica ediyorum.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Biz teşekkür ediyoruz.

Candan Hanım, sıra sizde.

Buyurun.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Çok teşekkür ediyorum ben de.

Öncelikle, sevgili bürokratlarımıza çok teşekkür ediyorum. Tabii ki verdikleri bilgiler çok kıymetli. Gülser Hanım'la yıllardır burada teşrikimesai yapıyoruz o anlamda da verdikleri bilgileri gerçekten kıymetli buluyorum bir hafızası olduğunu da biliyorum ama Komisyonumuzun ilk toplantısında da aslında aynı endişe ve kaygıları dile getirdik. Sonuçta, biz, iki yılda bir, çocuğa yönelik cinsel istismar olsun, ihmal olsun, suça itilmiş çocuklar olsun, erken yaşta zorla evlilikler olsun ya da kadına yönelik şiddetle ilgili olsun komisyonlar kurmak gereği duyuyorsak ortada çözemediğimiz bir sorun var demektir, önleyemediğimiz büyük bir sorunumuz var demektir yani gerçekten ara sıra da şey oluyoruz yani burada kimse kimseyi suçlamak, kimseye kimseyi töhmet altında bırakmak için bir mesai yapmıyor. Öncelikle, bu savunma, sürekli bir saldırıma, söz kesme üslubumuzu terk etmemiz gerektiğini düşünüyorum, gerçekten Komisyonumuzun etkin ve verimli çalışmasına çok büyük bir engel teşkil edeceğini düşünüyorum yani bu anlamda da Sayın Başkanım, gerçekten evet görevimizi....

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Görevinizi yapın diyorsunuz.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Yok, yok; hayır, asla öyle bir hakkımız, haddimiz yok.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Latife yapıyorum ben, teşekkür ederim.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Herkes görevini biliyor ama en azından hani söz kesmeyelim, tahammül edelim yani bu kadar hayati bir konuda, bu kadar hassas bir süreçte biz birbirimizi dinleyemiyorsak bu Komisyonu bence baştan kapatalım gidelim, ilk önce onu söylemek istiyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet, dinleyeceğiz, dinleyeceğiz birbirimizi.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Bakın, burada gerçekten çok değerli bilgiler verildi ama bu kadar çalışmaya, bu kadar projeye sizlerin, biz siyasilere her işini mükemmel yapmasına rağmen Türkiye’de bu kadar istismar olayı, çocuğa yönelik cinsel istismar vakası -ki birçok konuşmacı arkadaşım da dile getirdi “Bu sadece buz dağının ucu.” dedik yüzde 10’u belki değil, yüzde 5’i değil yani yansımayan bir o kadar 4-5 katı 10 katı bize ulaşmayan, adli mercilere ulaşmayan vaka var, bu gerçekle konuşuyoruz bu kadar çoksa demek ki bir şeyler eksik, demek ki bir şeyleri eksik yapıyoruz. İlk önce bu öz eleştiri yapmak için buradayız, başka bir şey için değil, bunun için çaba göstermemiz lazım, eksikleri dile getirmemiz lazım ama sayın bürokratlarımız sadece projeleri dile getirdiler. Tabii, Komisyonumuzu sadece... Teorik bilgi çok kıymetli bunlar her yerden ulaşabileceğimiz bilgiler, daha önce kurulan komisyonlarda da tekrar tekrar dile getirilen bilgiler, çok kıymetli ama onun için bu Komisyonu kurmadık öncelikle onu söyleyelim. Bir olay var yani toplumsal öfkeye, toplumsal infiale neden olan bir olay daha var ve maalesef tek olay da değil. Bakın, bu olayın ortaya çıkmasından sonra birçok vaka var yani ben de çıkardım, bunları sizler de takip ediyorsunuz, emin oluyorum, bundan hiçbir şüphem yok ama demek ki bir sıkıntımız var. Dolayısıyla burada bizlere düşen aşlında bu öz eleştiri yapmaktı, siz değerli bürokratlarımız da. Evet, mesela, neyiz yok yani eksik olan ne? Hâlâ bir kayıt sistemimiz yok, veri tabanımız yok. Şimdi konuştuk, ben de eleştirdim burada gerçekten sizleri. Yapıyoruz, ediyoruz, tamam da neye göre karşılaştırıyoruz? Yani kayıt sistemimiz nerede? Veri tabanımız nerede? Eğer bir datanız yoksa zaten ne kadar yol aldığınızı, alamadığınızı nereden anlayacaksınız Allah aşkına? Yani Lanzarote Sözleşmesi’nin altında imzamız var, “Kayıt sistemi.” diyoruz, “Bir sürü alanda eksiklikler devam ediyor.” diyoruz. İşte, ÇİM’ler hâlâ 22 ilde ÇİM yok. E, kaç yıl geçmiş? Hani yüzde 100’e ulaşacaktık, neden ulaşamadık? Bunu bir kendimize sorgulamamız gerekiyor. E, koordinasyon eksikliği, kadına yönelik şiddet konusu olsun, çocuk istismarı, ihmali olsun en büyük eksikliklerin belki başında bu birimler arasındaki koordinasyonumuzun yeterince olmaması. Çocuk koruma merkezlerimiz olsun, ÇİM’ler olsun, hepsinde eksiklikler var. ÇİM’lerde çocuklar tekrar tekrar örselenmeye maalesef devam ediyor. Bunun için oluşturmuştuk oysa ki ama hâlâ personel eksik, hâlâ eğitimsiz ve en önemlisi de -ben de çok kıymetli buluyorum Sayın Kerestecioğlu’na da bu anlamda katılıyorum- bu teorik bilgiler zaten çalışmalarımızda var. Bizim asıl sorunumuz, uygulamada, alanda mahalinde neler var? Evet, sizler yapıyorsunuz, veriyorsunuz kitapçıkları, dağıtıyoruz da o kişiler bunun ne kadarını uygulayabiliyor, ne kadarını anlıyor, ne kadarını hayata geçirebiliyor? Ki 2016’da kurulan Komisyonunda, biliyorsunuz -Karaman olayında- ziyaretlere gittiğimizde bu acı itirafı alandaki uygulayıcı ifade etmiş: “Bana verildi kitapçıklar, evet, dağıtıldı ama ben bunun eğitimini almadım, ben bilmiyorum.” dedi. İşte, bu gerçekleri bizim alanda tespit etmemiz lazım, buna göre önerilerimizi geliştirmemiz lazım.

Hatırlarsınız, yine 2016’da, toplumsal öfkeyi arttıran bir olay yaşadık, akabinde 2018’de gene bir Komisyon kurulmaya çalışıldı. Hatırlarsanız, dönemin Başbakan Yardımcısı Recep Akdağ da işte, 6 bakanlıkla bir araya gelip bir çalışma yöntemi belirlemeye çalıştı, grupları, bizleri de ziyaret ettiler. O dönem demişti ki Sayın Akdağ: “Ben 2018 yılını acil eylem yılı ilan etmek istiyorum.” İşte bununla ilgili gene Mağdur Hakları Yasa Tasarısı’yla ilgili “Bu tasarı içinde bu önlemleri getireceğiz.” dedi ve en önemlisi 2013-2017 yılları arasında Ulusal Çocuk Hakları Strateji Belgesi Eylem Planı’nı ilan ettiniz. Bununla ilgili ne yaptık biz? Ve tek oldu bildiğim kadarıyla, akabinde herhangi bir eylem planı, strateji planı yeniden ilan etmedik, ilan ettiklerimizi yapmadık.

Bir kere, bizim değiştirmemiz gereken sağlıksız bir zihniyet var, buna yönelik bir çaba göstermek zorundayız. Yani 6 yaşındaki, 12 yaşındaki, 7 yaşındaki, 13 yaşındaki, 15 yaşındaki bir çocuğun evlenebileceği düşüncesini bu toplumun kafasından yok etmek zorundayız yani asıl çalışma alanımızın bu olması lazım, bununla ilgili ne yapmıyoruz, ne eksik kalıyor, bakmamız lazım. Sayın Gülser Hanım dedi ki: “H. K. G. bize 2020 yılında başvurusunu yaptı ama bizim yetkimiz buraya kadardı.” Evet, belki sizin yetkiniz oraya kadardı ama yetkisi oradan sonra başlayacak olan birimlere ulaşmak da sizin görevinizdi muhakkak; o iletişimi sağlayacak, o süreci yürütecek, hemen müdahale edecek... Ve en önemlisi de bu olay tek bir vaka değil maalesef, acaba ne oluyor, bunun gibi kaç çocuğumuz var diye hangi önlemleri aldınız? Ben gerçekten merak ediyorum. Neler yaptınız o süreçte, 2020’den sonra, ya da daha öncesinde? Onları da gerçekten çok merak ediyoruz.

“Önleme” çok önemli çünkü çocuk istismarının konuşulduğu her yerde bu olayların münferit olmadığını tekrar, tekrar, tekrar ifade ediyoruz, dolayısıyla münferit olmayan bir şeyin toplumsal olduğu gerçeğiyle hareket etmemiz gerektiğini çok önemsiyoruz. Önlemek için, korumak için neler yapıyoruz? Onlar gerçekten çok havada kalıyor, sonuç, yok; yani “Yapacağız.” “Edeceğiz.” diyerek değil, rakamsal olarak bunları ifade etmemiz lazım.

ÇİM’lerle ilgili gerçekten hâlâ sıkıntılar var; tekrar tekrar Komisyon kurmak, bu Komisyonlarda çalışıp o raporları tarihin tozlu raflarına atmak sorunu çözmüyor. O yüzden, başa dönelim, gerçekten bir an önce, Parlamento çatısı altında, daimî, müstakil bir çocuk hakları komisyonunun kurulmasının bu farkındalığın yaratılmasında, bu takibin sağlanmasında çok kıymetli olduğunu düşünüyorum.

şimdilik bu kadar sorularım, daha sonra da devam edeceğim. Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOğDU – Teşekkür ediyoruz.

Candan Hanım, soru sormadınız.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Sordum aralarda, anlamışlardır diye düşünüyorum kıymetli bürokratlarımız.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Anlamakta zorlandık; yok konuyu anladık, güzel, sadece soru kısmını anlamadık.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Soru kısımları da var aslında ama anlayan anlamıştır diye düşünüyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOğDU – Buyurun Doktorum.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli bürokratlar; hoş geldiniz diyorum.

Hoş geldiniz de -demin Sayın Vekilim de değindi ona- şimdi orada bir tane... “Benzer olayların yaşanmaması ve her türlü çocuk istismarının önlenmesi, alınması gereken tedbirler...” O Lanzarote Sözleşmesi’nde de geçen “4 P”; “prevention”la ilgili hiçbir şeyden bahsetmediniz Sayın Genel Müdürüm -2 Genel Müdürümüz de- yani “önleme”yle ilgili hiçbir şey yoktu. Siz olay olduktan sonrası kısmıyla ilgilendiniz.

BAŞKAN CENGİZ AYDOğDU – Bir nevi bir tanıtım yaptılar, çerçeve çizdiler.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Yok, tanıtım yapma değil. Bakın, zaten “çocuk istismarı”nın tanımı yapılmadı ki Sayın Başkanım. “Çocuk istismarı”nın tam tanımı yapılmadı, 4 tane kategorisi var uluslararası sözleşmelere göre de; atıyorum, fiziksel istismarı var, cinsel istismarı var, psikolojik istismarı var, bir de ihmal edilmişlik var.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – O tanımları yapılmış farz ediyoruz yani orada mutabıkız, farz ediyoruz.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Farz edelim yapılmış.

Şimdi gelelim Türkiye’ye: Dün, Sağlık Bakanı Fahrettin Koca’nın bir beyanatu vardı, diyor ki: “Hastalar çok olduğu için ilaçlar yetmiyor.” Ben Zaytung haberi zannetmiştim, gerçekten Zaytung haberi zannetmiştim; facia burada.

Gelelim “çocuk”un diğer kısmına, çocuğun en büyük ihmaline, siyaset yapmıyorum, tüm samimiyetle söylüyorum, olanı söylüyorum sadece: Çocuğun en büyük suiistimalini yapan Sağlık Bakanlığıdır. Diyeceksiniz ki: “Niye?” Sizin oturduğunuz koltukta Recep Akdağ oturuyordu Sayın Başkanım ve dedi ki...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Bu, haddini aşan bir ifade oldu.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Hayır, haddi aşan bir ifade değil, lütfen... Sebebini de söyleyeyim. Sayın Genel Müdürümüzün dersini çok iyi çalışmış olması gerekirdi veya konudan haberdar olması gerekirdi. Çocuk istismarıyla ilgili bir şey yoktu, yoktu, dinledim; sıkıldınız, siz de sıkıldınız. Gerçekten de kimsenin dinlemediği kanaatindeyim.

Şimdi gelelim konuya...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Hayır, çocuk istismarı değil, Sayın Genel Müdürümüz kendi Genel Müdürlüğünün faaliyetlerini o çerçevede istismarla ilgili de...

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Sayın Genel Müdürümüz o kadar çevreden dolaştığı için...

ARZU AYDIN (Bolu) – Siz de Genel Müdürü...

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Bakın, bir saniye, ben konuşuyorum, lütfen...

ARZU AYDIN (Bolu) – Almamışsınız ama Kadının Statüsü Genel Müdürünü.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Sayın Genel Müdürümüz o kadar çevreden dolaştığı için ben de çevreden dolaşıyorum; Zaytung’dan dolaşıyorum, Sağlık Bakanlığından dolaşıyorum, beş dakikaya ayrılmış olan çocuk muayenelerinden dolaşıyorum.

Recep Akdağ’a neden geldiğimi de söyleyeyim size. Sayın Recep Akdağ sizin oturduğunuz koltukta otururken dedim ki: “Sayın Bakanım, bir çocuğun muayenesi için beş dakika yeter mi?” “Yetmez.” dedi.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Yetmez.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – “Bir anneye bir çocuğun beslenmesini, yeni doğan bir çocuğu vesaire anlatmak için beş dakika yeter mi?” dedim. “Yirmi dakika da yetmez.” dedi. Gelelim Türkiye gerçeğine.

Şu anda siz, Bakanlık da dâhil, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, ildeki çocuk müdürlükleri çocuk psikiyatristine gönderebiliyorlar mı çocuğu, bir sorun. Gönderemezler, maruz kalmış bir çocuk çocuk psikiyatristinden geçmeden zaten çocuk psikoloğuna gidemez, gönderemezler; emin olun, bir ay sonrasına randevu alamazlar. Burada o önlemeyi, “prevention...”

ARZU AYDIN (Bolu) – Yok.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Gönderemezler, samimiyetle söylüyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Onların kendi psikiyatristleri vardır.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Acil vaka, adli vaka olarak gitmedikten sonra gönderemezler; ben bunu yaşadım, ben çocuk hekimiyim.

ARZU AYDIN (Bolu) – Hep açıyorsunuz adli vaka olarak, demek ki gönderebiliyorlar.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Adli vaka olarak... Bakın, adli vaka statüsüne gelmesi için...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Buraya gelmeden diyor.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Bir saniye...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Sayın Doktorum, müsaade ederseniz, bir cümle...

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Devam edeceğim.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Dur, ben bir cümle söyleyeyim, müsaade edin.

Söylediklerinizi şöyle değerlendirelim: Hayat, imkânlar ile ideallerin keşiştiği noktada cereyan eder. Tekrar söylüyorum: Hayat dediğimiz şey, esasında bütün her şey, imkânlar ile ideallerin keşiştiği noktada cereyan eder. Orada aslolan, bizim aradığımız, toplumun gidişatının iyiye gittiğine nasıl hükmederiz? İdeallerden vazgeçmezsek mücadele ederiz, imkânları artırırız. Bu dediklerinizin tamamına katılıyorum ama bunu nasıl yapacağız? Geçmişte nasıl bir trendle işler iyiye mi gidiyor, kötüye mi gidiyor diye bakacağız.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Bakın, bu Komisyondaki, buradaki arkadaşların, bütün arkadaşların yüz ifadesi de şu: Bence hiçbir ümidiniz yok.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Nasıl ümidi...

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Ne münasebet ya!

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Bakın, birisi...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Hayır, Komisyon...

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Başkanım, böyle bir...

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – O zaman müdahale etmeyin.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – “Sıkıldınız, istemiyorsunuz...” Böyle bir tarz yok ki.

ARZU AYDIN (Bolu) – Ama siz de yüzümüzün ifadesinde...

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Lütfen, müdahale etmeyin.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Buyurun.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Başkanım, böyle bir tarz yok ki. Deminden beri arkadaş bizim adımıza konuşuyor...

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Ya, ben sizin adınıza konuşmuyorum ki.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Bizim adımıza konuşuyorsunuz, niyet okuyorsunuz.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet, arkadaşlar...

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Bakın, yirmi dakika boyunca...

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Deminden beri niyet okuyorsunuz.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Ya, ne dedim ki?

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – “Sizin de umudunuz yok...”

ARZU AYDIN (Bolu) – “Yüz ifadeniz...” bilmem ne... Yüz ifademden ne çıkar?

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Ben, siz cevabınızı...

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Ne münasebet! Kendi adınıza konuşun lütfen, bizim adımıza konuşmayın.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Arkadaşlar...

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Sayın Vekilim, neden alınıyorsunuz ki?

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Bizim adımıza konuşamazsınız.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Sayın Vekilim, biz size müdahale etmedik, siz de bize etmeyin.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Ben size müdahale etmedim ki.

ARZU AYDIN (Bolu) – E, ediyorsunuz.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Ama bize...

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Hayır, canım...

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Bizim adımıza konuşuyorsunuz, ne münasebet ya!

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Arkadaşlar, lütfen, tamam...

ARZU AYDIN (Bolu) – Kendi kendinizi itham ediyorsunuz.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Sayın Komisyon Başkanı, neredeyse topa girin tarzında “Lütfen, toparlayın.” “Lütfen, konuya gelin.” tarzında ifadeleri oldu; ben bunu ima ediyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Nasıl? Hayır efendim, hayır, hayır...

ARZU AYDIN (Bolu) – Ama Komisyonun diğer üyelerinin böyle bir talebi oldu.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Allah Allah!

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Bakın, demek ki bir şey var.

ARZU AYDIN (Bolu) – Siz o zaman burada değil miydiniz?

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Ya, neden alınıyorsunuz? Hayır, neden alınıyorsunuz?

ARZU AYDIN (Bolu) – Komisyonun diğer üyelerinin bu yönde talebi oldu.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Bakın, burada bir olayı savunma olayı değil; Hiranur’dur, şudur, budur... Burada bireysel bir tek...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Daha oraya gelmedik.

ARZU AYDIN (Bolu) – Ne alakası var ya?

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Ya, konu o değil ki konu, sizin bizim yüz ifademiz üzerinden bir değerlendirme yapmanız.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Yapamam mı?

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Yapamazsınız.

ARZU AYDIN (Bolu) – Yapamazsınız.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – İtiraz edersiniz, sıra size gelince itiraz edersiniz canım.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – O zaman biz de karşı koyarız işte, sorun orada. Hayır, o zaman biz de itiraz ederiz, karşılıklı tartışmaya döner.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Ya, öyle demeyin.

Tamam arkadaşlar...

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Hayır, ne alakası var ya, bu nedir ya? Konuşup duruyorsunuz, sorun sorunuz. Hayır, ne kadar tanıyorsunuz da bizim mimiklerimizi okuyorsunuz?

GÜLAY SAMANCI (Konya) – Ya, bizim yüz ifademizle bu olayın ne alakası var? Saygı çerçevesinde biz dinledik.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Arkadaşlar, lütfen, tamam...

Fazıl Bey, devam edin; “Yüz ifadesi kısmını yanlış ifade ettim.” deyin, devam edin.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – İş, çözümü tespit etmek mi yoksa böyle şov yapmak mı? Yani bir yerlere mesaj vermek mi?

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Ne şovu ya! Şovla alakası yok.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Mesaj vermek...

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Hayır, ben hiçbir yere mesaj vermiyorum.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Hayır, ben size diyorum ki: İş çözmek mi, tespit yapmak mı...

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Bakın, değerli arkadaşlar, ben bir şey söylüyorum. Ben çocuk sağlığı hastalıkları uzmanıyım ve bu mesleği yirmi beş yıl yaptım.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Tamam, biliyorum.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Ben bir şey söylüyorum, şöyle söyleyeyim: Bir çocuk hekimi var mı aranızda bilmiyorum ama yirmi beş yıl yaptım, bana gelen soruları size söyleyeyim. “Sayın Doktorum, başımıza kötü bir şey geldi -vesaire- bu çocuk bir şeye maruz kaldı. Ne yapalım? Muayene eder misiniz?” Normal şartlarda bu muayeneyi edemezsiniz, edilmez de zaten. Dedim ki: “Adli mercilere başvurun, Adli Tıp vasıtasıyla olsun.” Yeminle söylüyorum, o çocukları daha sonra da görmüşümdür ve binin üzerinde; daha önce de söyledim bunu.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Hiçbiri adli mercilere başvurmaz.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Hiçbiri başvurmamış; bir.

Şimdi, bizim buradaki en önemli şey şu: Yani bu ızdırabı yaşamış birisi olarak söylüyorum ve çok çok...

AYLİN CESUR (Isparta) – Ben de ana çocuk sağlığında çalıştım.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Yani yirmi beş yılımı harcadım, 100 binin üzerinde çocuk... Aynı yere gelmek istiyorum, aslında kastettiğim şey o. Tamam, Sayın Genel Müdürlerim bir şeyler açıkladılar, sistemdeki en önemli şey önlemeyle ilgili... Şimdi, biz hep çocuk üzerine gidiyoruz, hep çocuk üzerine gidiyoruz. Aslında yanlış olan şey orası, çocuğun en son maruz kaldığı olayı değerlendiriyoruz, ondan sonraki koruma, vesaire. Değil, ondan önceki aşamada... Bir sapkınlık mı bu çocuklara yapılan? Bunu kabul edelim, sapkınlık mı değil mi?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Tabii ki sapkınlık.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Sapkınlık tabii canım.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Hastalık... Önce bu hastalıkla ilgili kısım la uğraşmıyoruz, bu hastalıklı ortamdaki çocukla ilgili uğraşmıyoruz, olay meydana geldikten sonraki çözümlerle, aynı bu gibi... Tamam, üst tarafı güzel ama alt tarafta “önlemesi” vesaire var, sonrası yok. Komisyon da burada Değerli Genel Müdürlerimin anlatmış olduğu şeyde bu içerik yok, sonrası var hep, hiç öncesini konuşmuyoruz.

Şimdi, bakın, diğer konuya geleceğim. Bireysel olarak düşünmüyorum ve konunun günümüz Türkiye siyle de alakası yok. “Bel’am” diye bir kavram var, tahrif edenler ve istedikleri şekilde uygulayanlar, hani Karun’un, Firavun’un olduğu gibi.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Evet.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) - Bu “Bel’am” kavramı yani bir olayı... Kanunlar da tahrif edilebilir, dinî kurallar da tahrif edilebilir, yanlış uygulamalar olabilir. 3 kutsal dinde de ben bunun olduğunu zannetmiyorum, küçük yaşta evlendirmenin, reşit olmadan yani. Bunu hiçbir şekilde kitabına uyduramazsınız; bir. Türkiye Cumhuriyeti devletinde bunun birtakım kurallara bağlanması gerekiyor, isteyen istediğin yere gönderebilsin değil, devletin kontrolünde olması gerekiyor. Maalesef, devletin kontrolünde değil. Bir de tekrar aynı konuya gireceğim, o bel’am olayına geleceğim, buradaki tahrifat çok büyüktür, buna izin verilmemesi gerekiyor. Geleneksel bazı yapılar var, din dışı, dinle de alakası yok; işte 13-15, vesaire. Ben bir köyde 13 yaşında evlendirilen, Kütahya’ya 7 kilometre uzaklıkta bir yerde 13 yaşında evlendirilen 100’ün üzerinde çocuk biliyorum ve verilen ifade şu... Yani resmî nikah yok ama evliler. Şimdi, gelelim şeye...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Doktorum, bu konularda saatlerce konuşabiliriz, her birimizin de söyleyecek çok şeyi vardır. Arkadaşlarımıza...

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Ama benim sözüm çok kesildi. Topu topu bir şey söyledim üç cümle.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Tamam.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Mevzunun ana çerçevesi şu, lütfen, şunu söyleyeceğim: Burada Komisyon üyeleri, bir tek kişi bana söyleyebilir mi acil iletişim hattı var mı suistimale maruz kalanlar için ve biliyor musunuz?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – 112’imiz var.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Başka? İnternet hattı olarak ne var?

AYLİN CESUR (Isparta) – Ne kadar tanıtılıyor bir de?

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) - Siz biliyor musunuz değerli arkadaşlar?

AYLİN CESUR (Isparta) - Bunda bir sıkıntı var gerçekten.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Şimdi, bunların bir kısmı genel toplumsal sorunlar.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Tamam da çok ciddi bir şey ya.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Sorularınızı sorun, soruya gelelim, devam ederiz sonra.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Sorum o işte yani. Önleyici tedbirlerle ilgili bir sunum tekrar yapacak mısınız? Anlattıklarımız içinde önleyici tedbirler var mıydı, olay gerçekleşmeden önce?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSA ŞAHİN – Sayın Vekilim, var. Koruyucu, önleyici tedbirleri anlattım ama hani sunum daha çok...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Biz “ana hatlarıyla” dedik, çok kısa tuttuk. Arkadaşlarımız uzun konuşmuş gibi geliyor ama her bir arkadaşımız yirmişer dakika konuştu yani uzun konuşmadılar, demek istediğim bu, çok kısa, muhtasar konuştular.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Uzun konuşmadılar ama siz “İçeriğe dönün.” tarzı bir şey söylediniz ama, onu itiraf edin.

MURAT EMİR (Ankara) – Başkanım, bir yarım dakika söz istiyorum, hiç suistimal etmeyeceğim.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Buyurun.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Başkanım, ben de basmıştım Murat Bey’den önce.

MURAT EMİR (Ankara) - Yarım dakika, çok değil. Sözüml kesilmişti de o yüzden. Kusura bakmayın, hemen bırakıyorum.

Yani şöyle: Yani bizim tabii, size teşekkür borcumuz var. Teşekkür ederiz, yararlanmaya çalışıyoruz, siz de elinizden geleni yapmaya çalışıyorsunuz.

Şurası çok önemli diye tekrar sormak istedim: Sayın Genel Müdürüm, sizin sunumunuzun 15'inci sayfasında "erken yaşta ve zorla evliliklerle mücadele" başlığı altında işte zorla evlenme oranlarını veriyorsunuz. Ne mutlu ki orada düşme de var; yüzde 0,14 erkek çocuklar için, kızlar için de yüzde 2,3. Bu iyi bir haber ama bu eksik. Niye eksik? Çünkü burada siz kazaî rüşd sonucunda olan evlilikleri kastediyorsunuz daha öncesinde olanlara tabii evlilik demiyorsunuz haklı olarak. Burada bir sorun yok ama bu da aslında sizin çalışma alanınızla ilgili. Yani şimdi Adalet Bakanlığını dinleyince de soracağız elbette ama yani asıl fotoğraf burada, o nedenle ayrıca söz istedim. Yani size gelen oran nedir? Sayı nedir? Yani cinsel istismar sayıları nedir? Çünkü artık öncesine "cinsel istismar" diyoruz biz. Bu rakamlar -bu rakamların Türkiye'deki gerçeği yansıtmadığını biliyoruz elbette ama- çok değerli, sizde varsa bunları da alabilirsek seviniriz.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Arife Hocam, buyurun.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Şimdi, benim, bu Komisyon kurulurken üye olma amacım şuydu: Burada hepimizin sorumluluğu var ve bu kişinin özelinde, bununla iletişime geçen herkesin sorumluluğu var. Yani "iletişim" derken oradaki yaşadığı, vakıftaki olaylarda, aileden -annesini, babası, bütün aile- tutun da Aile Bakanlığımız, devletimiz, hepimiz; hepimizin sorumluluğu var çünkü demek ki burada sistemde sorunlarımız var ve bu sorunların denetimi yapılamamış, kontrol edilememiş. Bildirimi zorunlu hâle getirmemiz şart, böyle bir durumla karşılaştığı zaman bir vatandaş bilmeli ki bir çocuk istismarı var. "Burada bir kaza oldu." diye 155'i, polisi nasıl arıyorsak, "Alo imdat, bu kişi ölüyor." diye 112'yi nasıl arayıp haber veriyorsak "Burada da bir çocuk istismar ediliyor, ben bunu..."

ARZU AYDIN (Bolu) – 183 var Vekilim, arayabilir; 183 var, KADES var.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – 183'ü arayıp vatandaş olarak bunu bildirme zorunluluğu olması lazım, bunu da Aile Bakanlığımızın gerçekten, bir kamu sorumluluğu, bir sorumluluk anlayışında herkesi... "Bilgilendirme eğitimi veriyoruz." dedi Bakanlığımız; binlerce öğretmenimizin, binlerce din görevlisinin kadına şiddet yönünden eğitim aldığını söyledi, bunları duyduk. İşte, askerlikte eğitimler alınıyor ama eğitim almak yetmiyor, bunu içselleştirmek lazım.

Şimdi, en kötü durumda bildirim zorunlu; ben bunu bildirmediysem bundan ceza almalıyım, sorumlu olmalıyım. Şimdi "950 çocuk istismar edilmiş." dendi ama bu kaç yılda yapılan istismar; bunu kabaca düşündüğüm için söylüyorum, sadece 950 çocuk var diye ama her yıl belki binlerce çocuk istismar ediliyor ve biz sadece birini sosyal medyadan hepimizin haberi olduğu için duyduk; yoksa bunlar bence tekil şeyler değil, binlerce çocuğun başına geliyor.

KADES uygulamasını 4 milyon insan indirmiş, oradan diyorsunuz ki 4 milyon insan demek ki "Bu başıma gelebilir." diye belki bir saniye düşündü ve 13 bin kişi de KADES uygulamasını kullanmış ve kabaca neredeyse yüzde 13'ü şiddete dönüşmüş yani içinizden geçirdiğiniz bir düşünce yüzde 13 oranında şiddete dönüşebiliyorsa burada, ülkemizde büyük bir sorun olduğunu bence kabul etmemiz lazım ve hepimizin de burada sorumlu olduğunu; her bireyin, Bakanlığımızın ve bürokratlarımızın da burada denetim eksikliğini bence görüyoruz, hepimiz görüyoruz.

Bu çocuk evlenirken o evlilik... İşte, fotoğraflar gündeme düştü; o fotoğrafı çeken kişiden başlayarak, fotoğrafçıdan başlayarak o evdeki herkes sorumlu; o kızla, o 6 yaşındaki çocukla göz göze gelen herkes sorumlu.

ARZU AYDIN (Bolu) – Hocam, yalnız, bakın, ben hukukçu olarak uyarıyorum: Bunlar iddiadır, iddialar üzerinde yorum yapıyorsunuz; aman ha.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Yok, bunu genel olarak konuşuyorum ben.

ARZU AYDIN (Bolu) – Tamam ama bakın, siz olayın şeyisine giriyorsunuz...

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Yok, bunu duygusal bazda konuşuyorum.

ARZU AYDIN (Bolu) – Hocam, siz doktor olduğunuz için ben o konuya girmeyeyim ama bu şey oluyor.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Duygusal bazda konuşuyorum, doktorluk yönünden de öyle. Şimdi, hastaneye gidiyor, hastanede...

ARZU AYDIN (Bolu) – Tamam ama bu, şu an yargılaması devam eden bir iddiadır yani iddia; iddialar üzerinden yorum yapmak...

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Yo, yo, yargılamasını yapmıyoruz, burada sistemimizi sorguluyoruz yani hastane sistemini de sorguluyoruz, ikametgâh, muhtarlık sistemini de sorguluyoruz, aile sistemini de sorguluyoruz. Burada, bütün sistemlerimizde bir kaçak olmuş, bu kaçığı bildirmemiz gerekiyor. Bir Covid dönemi yaşadık, nasıl ki ailemizde birisi Covid olunca hemen bildirdik “Gelin, siz götürün, ben bir şey yapamıyorum.” dedik; burada da “Bu çocuk istismar ediliyor; gelin, siz götürün, ben bir şey yapamıyorum.” deme bilincini hepimizin alması lazım, vatandaş olarak almamız lazım; onu söylemek istiyorum.

Burada, bütün sistemlerde, zaten vekil olarak hepimizin tecrübeleri var... İşte, hoca arkadaşım anlattı “Çocukları gördüm, aileler bana bunu söyledi...” İşte, bir doktor bilinci “Hastanede polis vardır, hemen bunu adli vaka yapabilir miyiz...” İşte, bunların yönetmeliğe girmesi lazım, hepimizin bilmesi lazım; doktorun sorumluluğu, muhtarın sorumluluğu, annenin sorumluluğu, babanın sorumluluğu, abinin, kardeşin sorumluluğu; bunları bir hiyerarşi içinde, bir yönetmelik içinde getirmemiz lazım.

Aile il müdürlüklerimiz var, psikolojik destek veriyorlar, biliyorum. Burada, benim üzüldüğüm konu şu: 22 yaşına gelene kadar kendi öz güvenini alamamış ve 22 yaşına kadar beklemiş bu kişi ve bir savcıya müracaat etmiş. Savcı bunun arkasından çorap söküğü gibi herkesi dava edebilirdi değil mi? Anne, baba, vakıf, arkasından, işte, muhtarlık, hastane; binlerce kişi sorumlu yani burada buna, davaya ortak binlerce kişi var. Ben sözü çok uzatmak istemiyorum. Buradaki Komisyonun amacı bu denetimleri sıklaştırmak ve hataları bir daha yapmamak; bu kişinin özelinde bu hataları bütün Türkiye’de yaygın hâle getirmemek.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Teşekkür ederiz Hocam, sağ olun.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Kısa kısa soralım Başkanım da süratli olsun.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Halil Bey, buyurun.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Kısa soralım, örneğimde kısa soracağım.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet, siz bir örnek teşkil edin kısa bir soruyla.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Ben hemen 2 tane soru sormak istiyorum Değerli Başkanım.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet, buyurun.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Arkadaşlar, bu sadece Türkiye’de var olan bir konu değil istismar konusu, aynı zamanda dünyanın değişik ülkelerinde de bu istismarla karşılaşılıyor. Dünya ile Türkiye ölçeğinde kıyasladığımız zaman dünyada bunun oranı nedir? Türkiye’de bu oranla bir kıyaslama yaptınız mı? Birinci soru bu.

İkinci soru da bunların temel sebepleri nelerdir? Bu konuda Bakanlık olarak bir gözleminiz var mıdır? Bize kısaca bilgi verirseniz sevinirim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet, Aylin Hanım, buyurun.

AYLİN CESUR (Isparta) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – “Kısaca.” dediniz.

AYLİN CESUR (Isparta) – Tabi, tabi, çok kısa ilave... Az önce sorularım dışında da bir tespit yapmak amaçlı konuşunca uzatamadım, eksik kaldı.

Şimdi, 3 değerli genel müdürün bürokratlarından ortak bir soru olsun bu. Biz, tabii, burada -önceki komisyonlarda var- sorunun bir sürü parametresi var yani az önce Sayın Vekilimiz de söyledi hani bunun işte, çocuğa tecavüz veya istismardan önceki kısımlar var vesaire. Bütün bunlar için genel olarak yani “Eğitimde nelerimiz eksik?” “Hukuk düzeninde nelerimiz eksik?” “Cezalarda caydırıcı yaptırımlar ne kadar eksik?” gibi bir takım bunun başlıkları olacak. Hani eğitimle alakalı da yine buraya gelecek olan kurumların yetkililerine de soracağız ama ben hani daha böyle net olarak bir ses duymak istiyorum sizden. Kurumlarınızın toplumsal farkındalık oluşturmak için mevcut, işte, az önceki alo filanca hattı falan gibi veya cezai yaptırımlarla alakalı, gerek sosyal medyadan gerek diğer bakanlıklarla ilişki içinde bulunarak yani bunun eğitim müfredatına alınması, sosyal medyadan bu işin yaygınlaştırılması, toplumsal bir bilinç oluşturulması yönünde acaba ilerleyen son yıllarda yani geçmiş yıllardan bugüne yeni bir şey var mı? Mesela 2016’da bir komisyon kuruldu, rapor yayınlandı; ondan sonra bir şey yapıldı mı? Eminim, o raporda da -raporu şöyle bir inceledim ama tam okuyamadım; arkadaşlarımız var burada daha önceki komisyondan; onlar da bizi bilgilendirebilirler- herhâlde bu tip çözüm önerileri sunulmuştur. Bunlarla ilgili bir şey yapıldı mı? Soru bu.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet, teşekkür ediyoruz.

Arkadaşlar, şimdi sizlere söz vereceğim. Ayrı ayrı mı cevap vermek istersiniz? Nasıl?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRÜ
GÜLSER USTAOĞLU – Ayrı ayrı...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Bazı hususları yazılı da verebilirsiniz. Hatta buradaki arkadaşlarımızın, Komisyon üyesi söz alan arkadaşlarımızın istediği hususlar ve o konuya ilişkin burada telaffuz edilmeyen hususları da içeren bazı istatistiki bilgileri filan bize yazılı olarak verirseniz daha sonra; onu teferruatlandırırız.

Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRÜ
GÜLSER USTAOĞLU – Sayın Başkanım, saygıdeğer milletvekilleri; aslında Çocuk Hizmetleri Genel Müdürümüz başlayacak.

Evet, buyurun.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ
MUSA ŞAHİN – Sayın Başkanım, değerli vekillerimiz; ihtisaslaşmış çocuk evleri sitelerimiz, dediğiniz gibi, olay, süreç tamamlandıktan sonra tamamıyla rehabilitasyon sürecinin yapıldığı kurumlarımız ama öncesinde sunumunda da kısaca bahsetmek istedim. Bizim Bakanlık olarak 23 milyon çocuk özelinde olaya bakıyoruz, 23 milyon çocuğumuzla ilgili koruyucu, önleyici faaliyetler, farkındalık ve bilinçlendirme çalışmalarını da sahada aktif olarak yapıyoruz. Bütün personelimizi yıl

boyunca hizmet içi eğitime tabi tutuyoruz ki bu personelimiz sahada bu anlamda daha yetkin şekilde vatandaşlarımıza ulaşabilsinler. Sayıları da az önce verdim; bize bağlı tüm kurumlarımızda, kreşlerde, gündüz bakımevlerinde, diğer kurumlardaki velilere, öğretmenlere yani toplumda ulaşabildiğimiz tüm kesimlere bununla ilgili farkındalık çalışmalarını yapıyoruz. Yine, şu anda, Bakanlığımız tarafından yürütülen ulusal hane ziyaretlerine gittiğimizde evin bir nevi fotoğrafını çekiyoruz; evde risk altında olan herhangi bir birey var mı? Yani sadece aile bazlı değil, haneye girdikten sonra çocukta, kadında ya da evde yaşlı ya da engelli, bir risk ya da ihmal varsa bunu da doğrudan tespit edip hızlıca müdahalemizi yapıyoruz. Bir olay geldiği zaman, çocuk alanıyla ilgili söylemek gerekirse, hızlıca, aynı gün içerisinde bakım ve tedbir kararlarını aldırıp acil koruma kararıyla kurum bakımına alıyoruz. Bunun, sürenin uzaması gibi bir husus yok; aynı gün içerisinde çocuğa yönelik müdahalemizi ve tedbirimizi yapıyoruz.

Sayın Vekilimizin sorduğu... Çocuk evleriyle ilgili yapılan vakıf, STK'lerle ilgili protokolleri sordular. Kurumlarla, vakıflarla, STK'lerle bizim yapmış olduğumuz protokoller tamamen yani çocuk evlerimizdeki ihtiyacın karşılanmasıyla alakalı. Çocukların içerideki bakım ve sosyal rehabilitasyon boyutunda kurum personeli dışında çocuklarımıza herhangi bir dokunmaya ve müdahaleye kesinlikle müsaade etmiyoruz; bir bağışçı, hayırsever -STK olabilir, vakıf olabilir; evin ihtiyacı neyse, atıyorum, bir televizyon olabilir, koltuk takımı olabilir ya da gıda yardımı olabilir- geldiği zaman geri çevirmiyoruz; bu sadece çocuk alanında değil bizim Bakanlığımızın tüm birimleri için geçerli. Biliyorsunuz, bizim toplumumuz bu noktada bir kurban kesip, gidip kurumlarımıza bağışlayabiliyor ya da aynı bir bağışta bulunabiliyor ama biz protokollerimizde buna özellikle dikkat ediyoruz; kesinlikle çocuklarımıza eğitim süreci ve rehabilitasyon süreciyle ilgili bir müdahaleleri yok; tamamen bağış noktasında protokollerimiz yapılıyor.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – O bağışçılar ile çocuklar karşı karşıya gelmiyor bildiğim kadarıyla, asla muhatap olunmuyor.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSA ŞAHİN – Hayır yani kurumun idari kısmına geçmelerine kesinlikle müsaade etmiyoruz.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Edilmez, evet.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSA ŞAHİN – O bizim kırmızı çizgimizdir; onu özellikle belirtmek isterim.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Yani orası çok önemli arkadaşlar yani ne bağışlarsa bağışlasın, hiçbir zaman o bağışçı ile çocuk karşı karşıya getirilmez.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSA ŞAHİN – Şunu belirtmek istiyorum: Dezavantajlı gruplarla çalışıyoruz, personelimiz de çalışıyor, insanla çalışıyoruz, çalışan personelimiz de insan; bazen hata yapabiliyorlar ama biz hataya tolerans tanımıyoruz. Az önce Sayın Vekilimizin Urfa'yla ilgili, söylediği hususla ilgili kasıt ve ihmal olduğu takdirde doğrudan açığa alarak personelle ilgili gerekli yaptırımını da sonuna kadar yapıyoruz. Gerek kadınlarımıza, çocuklarımıza ya da bizim bakımının sorumluluğunu aldığımız tüm dezavantajlı gruplarla ilgili hiçbir kusuru göz ardı etmemiz mümkün değil, gerekli yaptırımını hızlı bir şekilde alıyoruz kendi personelimiz olsa da.

“Çocukları güçlendirmek için ne yapıyoruz?” denilmişti. Biz çocuklarımız için her türlü desteği sağlıyoruz. Sayın Bakanımızın bir sözü var, bizim çocuklarımızla bir araya geldiğinde söylediği bir söz. “Ailelerinin yanında yaşayan çocukların imkânları ailelerin imkânı kadardır ama sizlerin imkânı devletin imkânı kadardır.” diye bir söylemde bulunuyor. Biz o noktada devletin bu çocuklar için sağlayabileceği maddi manevi ne varsa sonuna kadar arkalarında duruyoruz. Bir çocuğumuza yurt dışında eğitimine

kadar, yüksek lisansına kadar her türlü desteği sağlıyoruz. Şu anda 1 kız çocuğumuz yurt dışında müzik eğitimini aldı, yüksek lisansını yaptı, şu an ülkeye döndü; bizim için çok değerli bir dönüş, çok değerli bir durum çünkü o çocuğumuzun o hâlini, bu kurtulmuş hâlini, o dezavantajından çıkışını görmek bizi gerçekten mutlu ediyor. Bu yıl itibarıyla 700 civarında çocuğumuz üniversite sınavına girdi ve yüzde 45 oranında, 312 çocuğumuz üniversiteyi kazandı; içinde ilk bine giren çocuklarımız var, tıp fakültesi kazanan, mühendislik kazanan çocuklarımız var. Biz bir çocuğumuzu bile kaybetmeyi kesinlikle düşünmüyoruz, kazanabildiğimiz her çocuğumuzun ve gittiği yere kadar da devlet olarak arkasında durmaya gayret ediyoruz.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Sayın Genel Müdürüm, süratle, kısa kısa cevaplar çünkü Adalet Bakanlığını dinleyeceğiz.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSA ŞAHİN – Tabii ki efendim. Alanımla ilgili sorulara hemen bir göz atıyorum efendim.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Yazılı da cevap verebilirsiniz Komisyonumuza.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSA ŞAHİN – Bir kısmına yazılı cevap vereceğiz zaten Sayın Başkanım.

13 yaşındaki bir... Sayın Ağirel'in yazısıyla ilgili Sayın Vekilim bir şey söylemişti. Onunla ilgili süreç takibimizde. Şu an reşit zaten, evli ve çocuğu var. Açıkçası dün ilgili birimiz tarafından kendisiyle tekrar görüşme yapıldı. Hayatını yeni bir düzene soktuğunu ve bu süreçle tekrar basına gelmekten dolayı rahatsızlığımı da dile getirdi. Biraz bizle de konuşma ve bağlantı kurma noktasında da imtina ediyor çünkü "Çocuğum ve eşim var. Bunların tekrar gündeme gelmesini istemiyorum." şeklinde...

AYLİN CESUR (Isparta) – Öyle olunca koruma altına alınmıyor mu? Çok özür diliyorum, araya girdim ama.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Estağfurullah.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSA ŞAHİN – Talebi varsa biz her zaman zaten destek sağlıyoruz ama o kendi yuvasını kurmuş.

AYLİN CESUR (Isparta) – 13 yaşında bir çocuktan bahsediyoruz.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSA ŞAHİN – Hayır, çocuk değil şu anda.

AYLİN CESUR (Isparta) - Ha, şimdi büyük.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSA ŞAHİN – Evet, yetişkin şu anda. Olay olduğunda çocuktuktu.

AYLİN CESUR (Isparta) – Kaç yaşında?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSA ŞAHİN – Yanılmıyorsam 24 yaşında şu anda, eşi ve çocuğuyla yaşıyor. Biz ulaştık ama ulaşmamızdan da rahatsız oldu. "Ben hayatımı yeniden kurdum. Tekrar bunları yaşamak istiyorum..."

AYLİN CESUR (Isparta) – Burada da şöyle mesela, yine de psikolojik, psikiyatrik tedavi vesaire öneriyor mu devlet kendi istemediği hâlde?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Kabul etmemiş galiba, değil mi? Kabul etmiyor, artık o şeye giriyor. Hatta o "O günleri yeniden yaşamak..."

ARZU AYDIN (Bolu) – Özel hayat, zorla tedavi ettirilmez yani siz daha iyi bilirsiniz bir doktor olarak.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Hayır, o müracaat zaten onu içeriyordur.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSA ŞAHİN – Sayın Vekilim, biz 18 yaşından sonra kurumlarımızdan çıkan tüm çocuklarımızı bakım sonrası rehberlik birimimizle yani kurum çıkışından sonra da takiplerini sürdürüyoruz. Ama bazen çocuklarımız yeni bir hayat kurduğunda, özellikle de atanan çocuklarımız yeni bir çevre oluşturduğu için bizle çok fazla irtibat sağlamak istemiyorlar. Ama, biz, bizle irtibat sağlamak için destek talebinde bulunan tüm çocuklarımızla 18 yaşından sonra da süreci bire bir takip ediyoruz.

Sayın Vekilim söyledi, ben de bir hekim olarak şunu söylemek istiyorum: Çocuklarımızın eğer psikiyatri muayenesiyle ilgili bir talebi varsa, ihtiyacı varsa bizim kurumdaki çocuklarımızın -bakım altındaysa- öncelikleri vardır. Bununla ilgili şu ana kadar herhangi bir sıkıntı yaşamadık. Diğer randevularla ilgili, belki vatandaşlarla ilgili bir problem olabilir, onu bilmiyorum ama biz kendi çocuklarımızın özellikle çocuk psikiyatrisi noktasında randevularında bir problem yaşamıyoruz çünkü öncelikleri var. Bunu da ayrıca belirtmek isterim efendim.

Arz ediyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet, peki, teşekkür ediyoruz.

Gülser Hanım... Bütün Komisyonu tanıyorsunuz Gülser Hanım.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRÜ GÜLSER USTAOĞLU – Sayın Başkanım, kıymetli milletvekillerimiz, değerli hazırım; ben de aldığım notlar çerçevesinde genel bir değerlendirme yapmak istiyorum. Rakamsal değerleri, bilhassa erken yaşta evliliklerle ilgili, onları yazılı olarak sizlere ulaştırmamız çok daha geçerli olacaktır düşüncesindeyim.

Yani ben hem bir vatandaş olarak hem de bir bürokrat olarak aslında konuşmamı sürdürmek istiyorum. Yani yıllardır bu sektörün içinde olan bir kişi olarak tespitlerimi sizinle samimiyetle paylaşmak istiyorum.

Bir kere, bizim, toplum olarak, bireyler olarak birbirimizi dinlemeye ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum. Bunu da zaten ara ara aslında bütün üyeler ifade ettiler. Yani kalıp yargılardan hep söz ediyoruz ama kendimiz kendi özelimizde bireysel olarak bu yargılardan kurtulmak için gereğini yapıyor muyuz, yapmıyor muyuz; belki aynaya bakmamız gerekiyor hepimizin bir kez daha.

AYLİN CESUR (Isparta) – Ama sizin işiniz bizim Komisyonu eleştirmek değil.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRÜ GÜLSER USTAOĞLU – Eşağfurullah, ben kendi adıma konuşuyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Hayır, eleştirmiyor. Aylın Hanım, lütfen...

AYLİN CESUR (Isparta) – Yani burası yasama organı, Türkiye Büyük Millet Meclisi. Buradaki insanlar da milletin temsilcisi.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRÜ GÜLSER USTAOĞLU – Özür dilerim, ben...

AYLİN CESUR (Isparta) - Siz sorduğumuz sorulara cevap veriniz lütfen, bizi eleştirmeyin. Biz kendi aramızda o eleştiriyi yapıyoruz zaten.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRÜ GÜLSER USTAOĞLU – Tabii, peki, özür dilerim.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Değerlendirmesini yaptı, tespit yaptı.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRÜ
GÜLSER USTAOĞLU – Tabii, peki, özür dilerim.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Aylin Hanım, lütfen.

AYLİN CESUR (Isparta) – Biz o eleştiriyi yapıyoruz zaten.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Yok, hayır, bir tespit yaptı, bir eleştiri içermiyor zaten.

AYLİN CESUR (Isparta) – Kendi aranızda yapabilirsiniz ama burası Komisyon ve bürokratların bizi eleştirmeleri doğru değil.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Gülser Hanım, siz devam edin efendim lütfen.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRÜ
GÜLSER USTAOĞLU – Ben farklı düşüncelere saygı çerçevesinde aslında bir cesaret alıp ifade etmek istedim.

Kısacası, zihniyet dönüşümüne hepimizin, kendim başta olmak üzere ihtiyacımız var. Dolayısıyla, iş yapma şekillerimizi de bizlerin bürokrat olarak hakikaten tekrar tekrar sürekli gözden geçirmemiz gerekiyor. Bu prensipler çerçevesinde biz yıllardır -ki ulusal eylem planlarımızdan bahsettim- planlı, programlı bir şekilde çalışma gayreti içerisindeyiz yani bir sistem kurmaya çalışıyoruz. Bunu da kurduğumuzu düşünüyorum açıkçası. Çünkü Dördüncü Ulusal Eylem Planı'mızı, baktığımızda, dörder yıllık eylem planlarını uygulamışız. Yani burada tabii ki eksiklikler olabilir ama biz bu eylem planlarını hazırlarken tüm tarafları gerçekten iş birliği içerisinde davet ederek, katkılarını alarak ihtiyaçları tespit ediyoruz ve tespit ettiğimiz ihtiyaçlar çerçevesinde faaliyetleri oluşturuyoruz. Yani bu konuda akademiden, sivil toplum...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Soruların cevaplarına geçelim lütfen.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRÜ
GÜLSER USTAOĞLU – Soruların cevaplarına geldiğimizde, koruyucu, önleyici hizmetler bağlamında gerçekten ağırlık vermemiz gerekiyor bütün yaptığımız çalışmalarda. Biz kadına yönelik şiddetle mücadele çalışmalarımızda da zaten bunları öncelikliyoruz. Belki, hani, arada şey olmuştur, ifade edemedim; 5 ana hedefimiz var bizim şiddetle mücadele kapsamında. Bir tanesi adalet erişim ve mevzuat. Yani “Eksikliklerimiz nelerdir?” dediğinde, adalet erişim ve mevzuatla ilgili varsa bir eksiklik bunları tamamlamak adına bir ana hedef koyduk ve bunun altında da -daha önce de bahsetmiştim- eylem planlarımızı artık böyle dört yıllık değil de yıllık faaliyet planları yapalım ki hiçbir şey eksik kalmasın... O anlamda da iş yapış şekillerimizi değiştirmiş bulunuyoruz.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Çok güzel.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRÜ
GÜLSER USTAOĞLU – Onun haricinde, politika ve koordinasyon... Hakikaten koordinasyon konusunda, iş birliği konusunda, evet, eksiklikler var hepimizin özel çabaları olmasına rağmen. Sonuçta insanız, insanla çalışıyoruz ama bunları tespit edip bu anlamda da faaliyetleri belirliyoruz ve mutabakat sağlayarak bunları yapıyoruz. Koruyucu, önleyici hizmetler de öyle. Hakikaten, biz baktığımızda, çalışmalarda önleyici hizmetler yani bir erken uyarı mekanizmaları oluşturmak gerekiyor. Bu anlamda da faaliyetlerimiz, sizlere de dağıttığım faaliyet planımızda mevcut aslında. Detaya girmeye vaktim olmadığı için...

Ve toplumsal farkındalık çok önemli. Bu anlamda her kesime bir şekilde ulaşmamız gerekiyor. Toplumsal farkındalık için eğitim faaliyetlerimiz var. Bu eğitimleri de... Değişen ihtiyaçlara -teknoloji geliyor- ve çeşitlenen ihtiyaçlara karşılık gelecek şekilde mutlaka modülleri geliştirmemiz, değiştirmemiz gerekiyor. Bu anlamda da önlemlerimiz var. Bunu da kısaca ifade etmek isterim.

Ve son olarak da veri ve istatistik konusu var. Hakikaten bilim temelli çalışmak istiyoruz. Onun için de bizim doğru veri üretmemiz lazım. Bu anlamda da bu çalışma içinde önde olan Adalet, İçişleri, Sağlık, Millî Eğitim, Diyanet İşleri Başkanlığımızla bizim Bakanlığımızın koordinasyonunda ciddi çalışmalar içerisindeyiz ve gerçekten böyle kullanılabilir, gerçekçi veriler veri tabanımızda oluşuyor.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Yani öyle bir merkezî veri tabanı girişim var mı? Bütün ilgili kurumların...

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRÜ GÜLSER USTAOĞLU – Yani bizim Bakanlık içinde Aile Bilgi Sistemi'miz var. O bilgi sistemi içerisinde bu verilere gerek çocuk hizmetleri anlamında olsun gerek...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Yok, şunu demek istiyorum: İçişleri Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı ve sizin Bakanlığınızın çocuk bazlı bir merkezî veri tabanı oluşturma gibi bir tasavvur yok herhâlde, değil mi?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRÜ GÜLSER USTAOĞLU – Ben kadına yönelik şiddetle mücadele bağlamında...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Her bakanlığın vardır ayrı ayrı tabii ki.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRÜ GÜLSER USTAOĞLU – Var, her bakanlığın... Mesela UYAP'la dedik; işte, Jandarmanın, Emniyetin verilerinin aktarımı...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Bakanlıklar arası geçiş yok, değil mi?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRÜ GÜLSER USTAOĞLU – Entegrasyonu sağladık, var. Anlık bilgi alışverişi yapıyoruz ama biz yeni faaliyet planımızda -bu veri istatistik bölümünde de sizlere dağıtmıştık- orada kadına yönelik şiddetle mücadele veri bankası oluşturacağız diye bir hedefimiz var. Bu hedef doğrultusunda bu ortak bankayı da oluşturacağız.

Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Ben teşekkür ediyorum.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRÜ GÜLSER USTAOĞLU – Diğer sorulara da yazılı olarak cevaplarımızı verelim. Sağ olun.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSA ŞAHİN – Bir dakika bir söz alabilir miyim?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Musa Bey, buyurun.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSA ŞAHİN – Sayın Vekilimle göz göze geldik. Birkaç sorusu vardı, ona da cevap vermek isterim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Evet, sorularıma ben cevap alamadım.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Yazılı verirdi ya.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Olur mu canım yazılı? Hiranur Vakfıyla ilgili buraya gelmişiz.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSA ŞAHİN – Şöyle: “Çocuklarla ilgili araştırma yapılıyor mu? Daha öncekinde maliyetli olduğu için yapılmadı.” diye bir eleştirisi olmuştu Sayın Vekilin.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Benim eleştirim değil, sizin Bakanlığımızın söylemiydi. “Çok maliyetli, o yüzden yapmadık.” demiştiniz.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSA ŞAHİN – “Ne yaptınız?” dediğiniz için Sayın Vekilim...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Eleştiri değil, bir tespit diyelim, siz ona cevap verin.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Kendi sözleri, ben de buradan okudum.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSA ŞAHİN – Ekim 2022’de başlattığımız ve şu an itibarıyla tamamlanmış ve TÜİK tarafından sonuçlandırılmak üzere olan Türkiye Çocuk Araştırması’nı yaptık 81 ilde. Bunun raporları önümüzdeki ay kamuoyuyla inşallah paylaşılacak.

Yine, 2023-2028 Çocuk Hakları Strateji Belgesi ve Eylem Planı’mızı hazırladık. Yine önümüzdeki ay Sayın Bakanımın sunumuyla kamuoyuyla paylaşılacak.

Yine, mart ayının ikinci haftasında ilkini yapmayı planladığımız çocuk şûramız olacak.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet, o çocuk şûrasını duydum ve heyecanlandım doğrusu.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSA ŞAHİN – İlkini yapacağız, biz de bu noktada heyecanlıyız.

Bir de Sayın Vekilimin “Manisa çocukevlerinden kaçan çocuklar pavyonda çalıştırılıyor...” Bu, basında da çok yer aldı. Bunu şöyle belirtmek isterim: Bizim bazı kuruluşlarımız ihmal ve istismar ya da suça sürüklenen çocuklar özelinde ihtisaslaşmış kuruluşlar; bahsi geçen kuruluşumuz suça sürüklenen çocukların bakıldığı ve rehabilite edildiği bir kuruluş. Zaten bahsi geçen çocuk kolluk tarafından uygunsuz bir alanda yakalandığı için bize gelen çocuk tekrar kurumdan izinsiz ayrılarak... Çünkü biz çocuklarımızı orada kapalı devre tutmuyoruz; yine belli dönemlerde okula gönderiyoruz, eğitimlerine devam ediyorlar, işte dışarıya çıkıyorlar, sosyal faaliyetlere devam ediyorlar. Bu çocuklarımız bazen sosyal faaliyet için dışarı çıktığı zaman kuruma geri dönmeyebiliyor. Biz bazen aileleriyle teması devam etsin diye ailelerine izin de veriyoruz yaz dönemlerinde, bayram dönemlerinde. Bazen ailelerinin yanından izinsiz şekilde ayrılabilirler yani biz orada bir kolluk gibi çalışmıyoruz, dışarıyla temasları devam etsin istiyoruz. Bu bahsi geçen çocuğumuz kuruluştan izinsiz ayrılıp yine aynı yere döndüğü için tekrar kolluk tarafından yakalanarak kurumumuza teslim edilmiştir. Şunu özellikle istihdam ediyoruz -basına da bunu söyledik- özellikle çocuklarımız adına bunu istihdam ediyoruz: Bu kuruluşlardan kaçan tüm çocukların kötü yola düştüğü, olumsuz davranışlar sergilediğiyle ilgili etiketleyici yaklaşım çocuklarımıza gerçekten zarar veriyor. Bu olaylar gündeme geldiğinde, bu kurumlardan reşit olarak ayrılan, şu an hayatlarına dışarıda devam eden çocuklarımız bu durumdan rahatsız olduklarını ve bu şekilde etiketlenmeyi kabul etmediklerini de bizlere söylüyorlar.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sayın Başkan, yalnız bu çocuk “Ruh sağlığı yerinde değildir, tedaviye devam etmesi gerekir.” denildiği hâlde hastaneden bırakılmış, arabadan kaçmış iki görevlinin yanından.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSA ŞAHİN – Hayır, Sayın Vekilim, onun detayını da vereyim, şöyle arz edeyim onu: Çocuğumuzun Manisa Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesinde yaklaşık üç aya yakın tedavisi oldu. Tedavi olduktan sonra bulunduğu alandan uzaklaştırılması adına İzmir’deki bir kuruluşumuza nakli yapıldı. Tedavisi tamamlandıktan sonra, bunu özellikle belirtmek istiyorum çünkü bazı...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Tamamlanmadığı söyleniyor.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSA ŞAHİN – Evet, tamamlanmadığından bahsediliyor ama tedaviye kadar geçen... Hekim vekillerimiz de var, psikiyatrik tedavi için üç ay yeterli bir süredir. Hastanenin Başhekimliği tarafından bu tedavi süreci tamamlandıktan sonra biz çocuğumuzu İzmir’e getirdik. İzmir’den tekrar izinsiz kuruluştan ayrıldı. Burada tedavisinin yarım bırakılmasına biz kesinlikle müsaade etmeyiz. Bir çocuğunun tedavisi ya da bu birey de olabilir fark etmez tedavisi bitmeden hastaneden çıkarıp bir yerden bir yere götürmemiz mümkün değildir; bunu özellikle de belirtmek istiyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Peki bugünkü konumuz Hiranur Vakfıyla ilgili o başvuru size geldiğinde “Burada başka çocuklar ne durumda?” diye ne yaptınız? Bunun cevabını gerçekten anlatın, bu gece rahat uyuyamayacağım.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSA ŞAHİN – Şunu arz edeyim Sayın Vekilim: Vakıflarla ilgili denetimi İçişleri Bakanlığımız yapıyor. Onların gereken ihtimamı göstereceğini düşünüyoruz, belki de yapmışlardır ama bizim bir vakfi, bir kuruluşu gidip denetleme gibi yasal bir hakkımız maalesef yok.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Takibini yapmıyor musunuz peki? Tamam, yetkiniz yok ama takibini yapma yetkiniz de mi yok?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Hayır, olay Hiranur Vakfı diye gelmedi, değil mi?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSA ŞAHİN – Yok.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Bir evlilik hikâyesi olarak geldi yani şahsın Hiranur Vakfının Başkanı olması vakfi olayda fail yapmaz.

EMRULLAH İŞLER (Ankara) – Yani kendi çocuğu zaten şahsın, vakfin bir öğrencisi değil ki.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Yani Vakıf Başkanının çocuğu olması...

Evet, Musa Bey’e teşekkür ediyoruz.

Hakan Bey, siz...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Kusura bakmayın da yani bu nasıl bir şey olabiliyor? Kendi çocuğu da adam Vakfın Başkanı ve orada çocuklar kalmıyor mu?

EMRULLAH İŞLER (Ankara) – Vakıfta kalan bir çocuk değil yani bu.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – O zaman yani kendi öz çocuğuna bunu yapan birisinin acaba vakıftaki çocuklar ne durumda diye araştırılması gerekmez mi, bunu soruyorum. Abes bir soru mu soruyorum?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Şimdi, Filiz Hanım bunu çok konuşacağız, bu konuyu çok konuşacağız. Şu mevzumuzu bitirelim, ondan sonra...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yani neyin gardını alıyoruz?

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Ama vakıfta evliliği onaylanmış bir çocuktan bahsediyoruz.

EMRULLAH İŞLER (Ankara) – Yani vakıfla alakası yok bunun.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Fark eder mi? Orada nikahı kıyılmış, orada evlendirilmiş.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Efendim, sonuçta bu hadise Türkiye’de değil mi?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Zaten şu anda da yargıda olan bir konuyu konuşuyoruz.

AYLİN CESUR (Isparta) – Başkanım, hiç araştırmak gerekmez mi?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Elbette araştıracağız ama şu anda devam edelim lütfen.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Araştırmak lazım.

Türkiye’nin sorunu, hepimizden çıkmış, sağımızdan solumuzdan... Sapık mıdır, artık hasta mıdır?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Yürümemiz lazım arkadaşlar.

Hakan Bey, siz devam edin.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ HAKAN AY – Başkanım, şöyle: Sorulardan bir kısmına tabii cevap vereceğiz ama bir kısmına da sizlerin de buyurduğu üzere daha sonra bilahare yazılı olarak cevap vereceğiz.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Ben size ne güzel yol açıyorum ama siz cevap vermeye...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ya, evet, gerçekten iyi yol açıyorsunuz; istiyorsunuz ki hepsine yazılı cevap gelsin.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ HAKAN AY – Başkanım, şimdi normalde bize, Aile Bakanlığına vakanın intikali temel olarak iki şekilde gelir: Bir, mağdurun veya hizmet talep edenin, başvurusunun bizzat kendisinin Aile Bakanlığına gelmesiyle; bir de Bakanlığımızın haricen bu olayı öğrenmesiyle. Bu, değişik yollardan olabilir: Bir tanesi kolluktur; diğeri, işte basından biz takip etmişizdir, olay bir şekilde bize yansımıştır, oradan haberdar oluruz. Kendisinin başvurmadığı hâller kapsamında aslında adli kolluk veya savcılık kanalıyla -bu H.K.G özelinde söylüyorum yani şu an Komisyonumuzda görüşülen olay bağlamında söylüyorum- bu olayın bize yansması zaten H.K.G’nin bizzat savcılığa gidip başvurusundan sonraki kısımda Aile Bakanlığına intikali ve savcılığın yönlendirmesiyle geliyor. Dolayısıyla zaten adli süreç başlatılmış yani burada “Aile Bakanlığı ne yaptı, niye bunu takip etmedi?” kısmı itibarıyla oraya belki bir cevap verebilirim anlamında bunu söylüyorum. Zaten savcılık olaya müdahil olmuş, adli soruşturma başlatılmış, soruşturma yürüyor yani bu konularla ilgili olarak bir eksiklik, bir sıkıntı varsa zaten hani bunu savcılık muhakkak değerlendirecektir ki en üst düzeyde bunun takibi zaten o şekilde yapılabilir. Dolayısıyla oradan bir süreç yürüdüğü için Bakanlığımız o süreçte de kızım, H.K.G’nin Bakanlığımıza geliş şekli de savcılık kanalından olduğu için savcılık kanalını takip ediyor yani savcılık ne yaptı? Yani ara ara soruları sormasının sebebi de bu. Vekillerimizden Filiz Hanımefendi...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sanırım İçişleri Bakanlığına bildirilmesi gerekir en azından. Böyle bir vakıftan geliyor, burada ne oluyor?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ HAKAN AY – Savcılık gereken işlemleri zaten yapmış, o süreç içerisinde gerekli süreçleri işletmiş zaten. Burada Aile Bakanlığı bağlamında yani savcılığa intikal etmiş bir olayla ilgili olarak tekrar bizim ekstra bir şey yapmamız gerekir mi gerekmez mi takdirini sizlere bırakıyorum.

Ahmet Özdemir Bey’in...

MURAT EMİR (Ankara) – Ya, izninizle bir şey soracağım Sayın Genel Müdür: Burada Genel Müdürlüğünüze veya Bakanlığa müdahil olma görevi verilse, yerinde olur mu acaba? Yani tamam, savcılık o görevini yapıyor ama siz de işin bir tarafı olsanız, bu davalarda daha iyi bir şey olur mu, böyle bir şeyiniz olur mu?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ HAKAN AY – Murat Vekilim, aslına bakarsanız zaten oluyoruz yani şöyle oluyoruz...

MURAT EMİR (Ankara) – Görev olarak...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Görev olarak da var, müdahil oluyorlar Murat Bey.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ HAKAN AY – CMK’de tanımlanan 237 kapsamında bir soruşturma devam ederken müdahil olma gibi bir şansımız yok ama olaylar savcılık kanalıyla bize geldiği için, biz aslında zaten olayın olduğundan haberdar olduğumuz için savcılıklara yazı yazıyoruz zaten yani bu olay özelinde söylüyorum ve bu olayın dışında da takip ettiğimiz birçok dosyamız var. O dosyalar kapsamında da benzer süreçleri soruşturma aşamasında aslında işletiyoruz yani olaydan haberdar olduk, bir şekilde talep de bize geldi veyahut da biz başka şekillerde haberdar olduk; kollukla olduk, savcılıkla olduk, basınla olduk, bir şekilde haberdar olduktan sonra zaten bu olayın eğer Bakanlığımızı ilgilendirdiğini ve 6284 kapsamında takibinin gerektiğini düşünüyorsak zaten savcılığa yazı yazıyoruz, diyoruz ki: “Bak, bu olayla ilgili olarak biz haberdarız; süreçlerle ilgili olarak bize bilgi verin, iddianame hazırlandığı zaman Bakanlığımıza ihbar edin.” şeklinde bir başvurumuz oluyor. Bu dosya özelinde de bu var zaten yani bu yapılmış, 2 kere yapılmış.

Ahmet Vekilimiz sordu özellikle tarihler bazında, hemen ona da cevap vereyim: 15/11/2021 tarihinde ilk başvurumuz, 2’nci başvurumuz da 12/9/2022. Aradaki kopukluğun sebebi şu yani bunu kopukluk olarak değerlendireceksiniz sayın vekillerim: Farklı ilde kızımız artık yani aynı ilde tutma ihtimalimiz kalmıyor. Biz 6184 kapsamında bunun değerlendirmesini yapıyoruz, bu kızımızın mevcut başvurduğu ilde kalmasını güvenlik anlamında hani iddiaları da nazara alarak uygun görmüyoruz, başka biriyle yerleştiriyoruz. Dolayısıyla orada -burada birçoğumuz hukukçu ve fiilî çalışması da var bildiğim kadarıyla- UYAP sisteminde savcılık aşamasındayken sistemde dosya takibini e-devlet üzerinden yapamazsınız, UYAP üzerinden yapamazsınız.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet, mahkemeye intikalinden sonra değil mi?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ HAKAN AY – Dava açıldıktan sonra ancak taraflara dosya bilgileri açılır. Dolayısıyla, bizim o aşamadayken sormamızın temel sebebi de bu. Hani, hukuk birimiz savcılığın soruşturmayı ne kadar zamanda bitirebileceğini, üç aşağı beş yukarı periyotlarını tahmin ettiği için o periyotlarda da soruları sormuş zaten İstanbul’da bulunan 3 tane adliyeye yani İstanbul’da bulunan 3 tane... Çünkü olay İstanbul’da olduğu için, İstanbul’daki 3 tane adliyeye de ayrı ayrı... Hangisinde dava açılacaksa artık, hani, onu tam UYAP sisteminden de göremediği için belli periyotlarla bu sorusunu sormuş. Dediğim gibi, birincisi 15/11/2021 tarihinde, bize yerleştikten yaklaşık olarak on ay sonra; ikincisi de yine, bir on ay sonraki periyot içerisinde. Dediğim gibi, burada bir çoğumuz hukukçu olduğu için yani aslına bakarsanız bu periyotlar, savcılık soruşturmasını bitirme periyotlarıdır nihayetinde; en uzun yani ortalama diye söyleyeyim. Bu periyotlarda biz sormuşuz. Bu anlamda, hukuki anlamda Bakanlığımızın gereken tüm iş ve işlemleri büyük bir titizlikle yerine getirdiğini çok rahatlıkla söyleyebilirim, çok müsterih bir şekilde söyleyebilirim. Sadece bu bağlamda değil, ayrıca, başvurucunun farklı hukuki sıkıntılarıyla alakalı olarak da Bakanlığımız gerekli hukuki yardım ve desteği sağlamış; bu boşanma sürecinden ilk sunumumda da bahsetmiştim, Bakanlığımız boşanma sürecinin yürütülmesi kapsamında

tüm sürece müdahil olmuştur, yardımcı olmuştur, gerekli desteği sağlamıştır, hukuki anlamda danışmanlığını yapmıştır; geliş gidiş süreçlerini anlatmıyorum bile yani o farklı ilde olduğunu biraz önce zaten sunumumdan anlamıştınız.

İkincisi, gelen sorular içerisinde vardı, bu 2012 yılındaki kemik yaşının tespitine ilişkin olarak süreçteki şikâyeti. Değerli vekillerim, o süreçle alakalı olarak da, zaten aslına bakarsanız başvuru yer zaten burada bir sıkıntı hissediyor. Zaten gazete haberlerine ilk yansırken de bu haber içeriğinde de vardı; hatırlarsanız. Orada zaten başvuru hekim, işte, o kuruluş hangisiyse zaten olayı adliyeye bildiren, adli yönden soruşturma başlatılmasına sebebiyet veren, ilk şikâyeti yapan, belki bildirim yapan zaten orası; sonra süreç başlıyor. O süreç içerisinde iddia odur ki, evet, bir takım eksiklikler var. Kızımız 2020 yılında şikâyeti yaparken şikâyetleri ayırmıyor, tek şikâyet yapıyor. Birincisi “Eşimin cinsel istismarına maruz kaldım, ailem de buna müsaade etti, onların bilgisi dahilinde oldu.” İkincisi de 2012 yılındaki kemik yaşının tespitine ilişkin olan olayda... Bu olay “Ben hiç oraya gitmedim ama kemik yaşım farklı bir kişi yerime sokulmak suretiyle farklı şekilde tespit ettirildi.” Aslında, temel 2 şikâyeti var. 2020 yılı öncesinde bu olaylar adliyeye... Dediğim gibi, sadece 2012 yılında bu kemik; orada olay anlatımı, hastaneye gidişi, hastanede bunun evlendiğini söylemesi... Yani, kontrol eden hekim herhâlde o dönemde onun reşit olmadığını düşündü ve dolayısıyla adli birimlere bildirdi ama o süreçte kemik yaşı yanlış tespit edildiğini söylediği için -iddiasını söylüyorum tabii- yerine bir başkası girdiğini iddia ettiği için savcılık bir soruşturma sürecini başlatmış. Tabii, o süreçte de kemik yaşı 21 çıkmış -dosya kapsamında, bildiğim kadarıyla, yanlış hatırlamıyorsam- hâliyle, tabii, 21 çıktığı için de dosya takipsizlik kararı verilerek kapatılmış.

Biz, 2020 yılından sonraki süreçte bundan haberdar olduğumuz için, Bakanlık olarak zaten itirazımızı bundan sonraki dönemde yaptık; o dosya kapsamında da yaptık, takipsizlik kararının kaldırılması için gerekli başvuruyu da yaptık, o başvurumuz da ilgili savcılık tarafından değerlendirildi. Dosya şu an tekrar aktif ve gerekli suçla bağlantısı olabilecek kişi ve kişiler...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Süreç devam ediyor, evet.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ
HAKAN AY – Evet efendim, o dosya kapsamında ifadeleri almıyor.

Arz ederim.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet, teşekkür ediyoruz.

Aile Bakanlığı yetkililerimize, bütün Genel Müdürlerimize sunumları için, zaman ayırdıkları için, teşekkür ettiğimiz için ayrı ayrı teşekkür ediyoruz.

Siz salondan ayrılabilirsiniz arkadaşlar.

AYLİN CESUR (Isparta) – Ben küçük bir ricada bulunabilir miyim Başkanım?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Kimlere?

AYLİN CESUR (Isparta) – Cevabı yazılı verecekleri için...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Tabii, buyurun.

AYLİN CESUR (Isparta) – Ben de çok teşekkür ediyorum.

Başkanım, ayrıca, size de bana ikinci defa söz verdiğiniz için teşekkür ederim.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Küçük bir rica dedğiniz için...

AYLİN CESUR (Isparta) – Çok kısa, çok kısa.

Şimdi, hani, şöyle kabul etmek istiyorum, gönlümden öyle geçiyor: Bazı sorduğumuz sorulara cevap alamadık, yazılı olarak bunlar verilecektir ancak gerek Sayın Çocuk Hizmetleri Genel Müdürünün gerekse Kadının Statüsü Genel Müdürünün sunumlarından ve verdikleri cevaplardan sonra, o kadar çocukların başına bu iş geldikten sonra veya kadınların, devlet bunlara o kadar iyi sahip çıkıyor ki -hani, şey yapmak istemiyorum ama- o kadar güzel şeyler söylediniz ki neredeyse istismara uğramamış çocukları da böyle bir şeye mi alsak da böyle... Yani, ben şimdi hani biraz da ironi yapıyorum ama bu çok güzel.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Küçük bir şey söyleyecektiniz.

AYLİN CESUR (Isparta) – Tamam.

Bu çok güzel ama bu oluncaya kadar, ısrarla, hani, altını çize çize sorduğumuz şey: “Aile Bakanlığı ve diğer Bakanlık bunları önlemek adına ne gibi çalışmalar yapıyor?” konusunda... Çünkü burada bu Komisyonun derdi, bizim derdimiz eksikleri bulup tedavi etmek. “Tedavide neler kullanılıyor?”u öğrenmek değil, onlar güzel, o olsun ama “Neden bu sorunu yaşıyoruz hâlâ?”yı sizin cevaplamanızı, mümkünse... “Biz ne yapalım?”ı bize sizin söylemeniz lazım, eksikleri lütfen söyleyin.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Aylin Hanım, teşekkür ediyoruz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ya, Sayın Başkan, ben de sadece şey olarak...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Arkadaşlar...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Aylin Hanım’ın söylediğine ek, tamamlama gibi bir şey aslında, çok kısa bir şey söyleyeceğim çünkü hakikaten alamıyorum cevabını ve sanıyorum bu bir bakış açısı farklılığı, olabilir, bunu da makul kabul ederim tabii ki ama...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Buyurun.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Şimdi, resmî eğitim ve sizin kurumlarınız dışındakileri denetlemek mümkün mü? Siz, bunu yapamıyor olabilirsiniz ama size gelen bir şikâyet varsa bunu denetlemesi gereken kurum yani İçişleri Bakanlığı ya da işte, Erzurum...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Denetleme derken neyi kastediyorsunuz, neyin denetlenmesi?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ya, işte, o istismar nerede gerçekleşmişse. Şimdi, alıyorlar...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Yani istismarın gerçekleştiği yeri bilemeyiz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Biliyoruz bazen.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Öngörülemez, hayır. Yani, neyi kastediyorsunuz?

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Savcılığı mı diyorsunuz Filiz Hanım?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Hayır, hayır canım. İşte, bu, bazen Kur’an kursu olabiliyor, bazen vakıf, bazen cemaat olabiliyor.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Ha, o tip yerleri. Onların...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Resmî eğitim, resmî... Okul olabiliyor yani okul...

ARZU AYDIN (Bolu) – Bazen siyasi parti oluyor, bazen dışarıda olabiliyor...

EMRULLAH İŞLER (Ankara) – Siyasi parti olabiliyor.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Evet, olabiliyor, evet siyasi partinin de kendi içinde bu denetimi yapması lazım.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Efendim, şimdi, istismarın olduğu yeri denetlemek...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ya, şimdi, niye buna işte bu refleksi veriyorsunuz? Hakikaten yani şunu anlamaya çalışıyorum...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Hayır, hayır; Filiz Hanım, sorunuzu anlamaya çalışıyorum.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ben de onu ifade etmeye çalışıyorum. Ya, siyasi partiyi de kahretsin, kimde olursa olsun kahretsin yani böyle bir şeyden bahsetmiyorum ki ben; alanımda birilerini aman pamuklara saralım, diğerlerini de karalayalım demiyorum. Gerçekten nerede oluyorsa olsun bunu önlemek için bir şey yapmamız gerekmiyor mu?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Elbette gerekir.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Şimdi, resmî eğitim kurumu içerisinde birtakım şeyleri denetlemek daha mümkün olabilir, rehber öğretmen vardır, başka öğretmenler vardır ama resmî eğitimin ya da işte, Aile, Sosyal Hizmetler Bakanlığı...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Şunu mu demek istiyorsunuz: Resmî eğitim dışındaki eğitim kurumları mı?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bir dakika lütfen, ne demek istediğimi anlatabilir miyim?

...ya da onların kurumlarının denetleyebildiği, işte, Sevgi Evi olsun, başka şeyler olsun “İyi denetliyoruz ve varsa da hemen ihraç ediyoruz.” falan dediniz ya, belki bunları yapabiliyorsunuz ama bunun dışındakileri denetlemek mümkün mü? Bunu nasıl yapabiliriz? Bunun dışına çıkmayı, çocukları engellemek...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Efendim “onun dışında” dediğiniz yer neresi; onu anlamadım ben.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – E, söyledim.

EMRULLAH İŞLER (Ankara) – Mesela, aile içinde oluyor, aile içinde nasıl denetleyeceksin?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Hayır, şimdi...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Aile içinde olması için o bilincin geliştirilmesi gerekiyor işte.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Hayır, efendim...

EMRULLAH İŞLER (Ankara) – Bu, aile içinde olmuş zaten.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bu, aile içinde olmamış, daha doğrusu...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Hayır, şimdi, Filiz Hanım, şunu...

EMRULLAH İŞLER (Ankara) – Aile içinde olmuş.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Herkes izlemiş, nasıl aile içinde olmuş?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bu, aile içinde olsa da...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Filiz Hanım, bir müsaade edin. Yani, resmî eğitim dışındaki eğitim kurumlarını mı kast ediyorsunuz?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Evet, Kur'an kursu dedim, Erzurum'daki Kur'an kursu dedim.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Tamam, onu sorun efendim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Mesela, bununla ilgili Adalet Bakanlığıyla iletişime geçtiniz mi dedim, bunun cevabını alamadım.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Ha, onu sorun.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – E, sordum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Onun cevabı çok açık ve net. Türkiye’de resmî kontrol dışında hiçbir yerde eğitim yapılamaz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – E, yapılıyor işte.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Hayır, yapılıyorsa şikâyet ederiz, gideriz, bakarız. Yapılamaz, öyle bir şey olur mu?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Vallahi, bilmiyorum ben, işte, onu merak ediyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Ya Millî Eğitimden izinlidir ya Diyanetten izinlidir; bunların hepsi resmî kurumlar içindedir. Yani, özel vakıflar da yapsa...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – O zaman bunları kim denetliyor?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Özel vakıf da yapsa...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Orada ne olduğunu kim denetliyor? İçişleri Bakanlığı değil mi?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – O kurumları Millî Eğitim denetler, vakıflar denetler, Diyanet İşleri Başkanlığı denetler; denetim dışı olmaz efendim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sadece Diyanet İşleri Başkanlığı mı?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet, kim...

GÜLAY SAMANCI (Konya) – Yok, yok; derneklerin ve vakıfların denetimi İçişleri Bakanlığında.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – İçişleri Bakanlığında, evet.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Efendim, yani denetimsiz bir yer yok.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – O zaman İçişleri Bakanlığı da gelsin, nasıl denetliyor, anlatsın.

ARZU AYDIN (Bolu) – E, tamam, anlatsın; sırayla, o da gelir.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet, arkadaşlar, ben çok teşekkür ediyorum.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Bakanlıklar arasında koordinasyonumuz yoksa neyi konuşuyoruz biz?

ARZU AYDIN (Bolu) – O, sizin yorumunuz.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Aile Bakanlığından gelen arkadaşlarıma çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, kıymetli arkadaşlar, siz ayrılabilirsiniz, çok sağ olun.

ARZU AYDIN (Bolu) – Herkes görevini yapıyor.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Benim yetkim...

ARZU AYDIN (Bolu) – E, tamam “O benim yetkim değil.” diyor.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Hayır, başkası denetler onu.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Merkezi koordinasyon...

ARZU AYDIN (Bolu) – O görevi başkası yapıyor demek istiyor, bu kadar net yani bu kadar net.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Yapmamış, bir koordinasyonsuzluk var işte.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Hayır, başkası yapmamıştır. Yapmamış olabilir yani...

ARZU AYDIN (Bolu) – İçişleri Bakanlığı da gelir, Milli Eğitim de gelir; onlara sorarsınız onları.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Arkadaşlar, Şimdi Adalet Bakanlığına geeeceğiz. Adalet Bakanlığına çok teşekkür ediyoruz, oldukça kalabalık bir kadroyla buradalar ancak ben Komisyon üyesi arkadaşlarımı bilgilendirmek babında arz edeyim: Pazartesi günü olayın duruşması var. Duruşmada olan vakaya Adalet Bakanlığı veesinden girmeyeceğiz. Yani bugün, Adalet Bakanlığı, pazartesi günü duruşması olan olayla ilgili burada herhangi bir Şey söylemeyecekler, onları daha sonra başka bir platformda dinleyeceğiz. Bugün arkadaşlarımız bir tek sunum yapacaklar ama diğer arkadaşlarımız da buradalar, soru gelirse ilgili genel müdürlerimiz cevap verecekler.

Ceza İşleri Genel Müdürümüz Ali Öztürkmen Bey, yine Ceza İşleri Genel Müdürlüğünden Daire Başkanımız Kemal Ertürk Bey, Mevzuat Genel Müdürümüz Niyazi Acar Bey, Mevzuat Genel Müdür Yardımcımız Mehmet Ökmen Bey, Mevzuat Genel Müdürlüğünden Daire Başkanımız Mehmet Halil Yıldız Bey, Mevzuat Genel Müdürlüğünden Tetkik Hâkimimiz Ahmet Hamdi TaŐyapan Bey, Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Daire Başkanımız Meral Gökkaya Hanımefendi, Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Daire Başkan Yardımcımız Betül Nas Güllol Hanımefendi, Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Dairesi Başkanımız Emre Özcan, Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Tetkik Hâkimimiz CoŐkun Gözağaç Beyler buradalar.

Sunumu Meral Gökkaya Hanımefendi yapacak.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Başkanım, oylama var.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – O zaman ara veriyoruz arkadaşlar.

Kapanma Saati: 18.03

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 19.13****BAŞKAN: Cengiz AYDOĞDU (Aksaray)****BAŞKAN VEKİLİ: Arzu AYDIN (Bolu)****SÖZCÜ: Mustafa ARSLAN (Tokat)****KÂTİP: Halil ÖZTÜRK (Kırıkkale)**

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Kıymetli Komisyon üyeleri, çoğunluğu sağladık.

Adalet Bakanlığımızı dinlemeye başlıyoruz.

Gayet güzel, süratle sizi dinliyoruz.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Başkanım, kayıtlara geçmesi için...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Kayıtlara geçmesi açısından Sayın Sazak'ın bir konuşması olacak.

Buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- *Eskişehir Milletvekili Metin Nurullah Sazak'ın, Ankara Milletvekili Murat Emir'in Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı temsilcileri tarafından yapılan sunumlara ilişkin görüşmelerdeki konuşmasında geçen MHP Pursaklar ilçe teşkilatıyla ilgili ifadelerine ilişkin açıklaması*

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Biraz önce vekil arkadaşım Milliyetçi Hareket Partisi Pursaklar İlçe Teşkilatının siyasi faaliyete çocukların götürüldüğünü söyledi. Bu tamamen yanlış bir aktarım. Çocuklar için, özellikle de çocukların motivasyonu için, çocuklara sevgi, ilgi göstermek için yapılan bir toplantı. Burada çocuklara şarkılar, türküler; palyaçolar getirilmiş, özellikle onlar için yapılan bir toplantıdır. Siyasi bir faaliyet değildir, bunun tebrik edilmesi gerekir yani takdir edilmesi gerekir ama maalesef bunu farklı şekilde değerlendirip “Siyasi faaliyetlere çocuk getirildi.” diye söylenmiştir. Bunu düzeltmek için gerekli bilgileri aldım, o zaman konu hakkında tam bilgim yoktu. Kayıtlara geçmesi için bunu söylüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Teşekkür ediyorum Sayın Sazak.

II.- SUNUMLAR (Devam)

4.-*Adalet Bakanlığı Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Dairesi Başkanı Meral Gökkaya'nın, genel olarak cinsel su soruşturmalarındaki işleyiş hakkında sunumu*

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet, buyurun efendim.

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MERAL GÖKKAYA – Herkese iyi akşamlar öncelikle. Herkes yoruldu biliyorum, kısa tutmaya çalışacağım sunumumu.

Sayın Başkanım, sayın Komisyonu üyelerim, sayın vekillerim; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben Adalet Bakanlığı adına Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Dairesi Başkanı olarak sunum yapacağım, izninizle başlıyorum.

Öncelikle, bugün, Komisyonun kurulmasına sebep olan olayla ilgili olarak -siz de biraz önce değinmiştiniz- vakaya ilişkin bir not hazırlamadık, biz cinsel suç soruşturmalarında genel olarak işleyiş nasıl, onu anlatacağız. Daha sonra soru-cevapta dilerseniz daha ayrıntılara girebilirim. Bildiğiniz gibi, Anayasa'nın 41'inci maddesinde ailenin korunması ve çocuk haklarıyla ilgili düzenleme mevcut. Buna göre, devletin, çocukların korunması için gerekli tedbirleri alacağı, teşkilatı kuracağı ve her çocuğun koruma ve bakımdan yararlanma hakkına sahip olduğu, çocukların her türlü istismara ve şiddete karşı korunması gerektiği, bu yönde tedbirin alınması gerektiği belirtilmiş durumda. Bununla ilgili olarak, Adalet Bakanlığının çocukların cinsel istismarıyla mücadele eden hangi birimleri var? Biz teşkilat şeması çıkardık burada. Bugün burada olan Ceza İşleri Genel Müdürlüğümüz ve Mevzuat Genel Müdürlüğümüz de bu alanda yoğun çalışmaları olan 2 birimimiz. Bu tabloda görünen diğer birimlerimiz de Türkiye Adalet Akademisiyle, HSK'siyle, mahkemesiyle, savcılık bürolarıyla, yasal mevzuatıyla, her şekilde çocuğun cinsel istismarıyla ilgili önleme ve eğer ortaya çıktıysa etkin şekilde soruşturulması, kavuşturulmasıyla ilgili olarak da üzerlerine düşen görevleri yapıyorlar.

Şiddet mağdurlarının adalete erişimiyle başlamak istiyoruz biz. Öncelikle, Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Dairesi Başkanlığımız 2013 yılında Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü içerisinde Bakan oluruyla kuruldu. Başkanlığın görevleri: Mağdurlara suç sonrası destek olmak, rehberlik hizmeti sunmak ve tekrarlanan mağduriyetlerin önüne geçmek olarak belirlendi. 10 Haziran 2020 tarihinde de 63 sayılı Suç Mağdurlarının Desteklenmesine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'yle, Bakanlığımız içerisinde müstakil bir Başkanlık olarak kuruldu. İsmimiz Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Dairesi Başkanlığı oldu. Görev tanımımız biraz daha genişledi. Burada, başta çocuk, kadın, yaşlı ve engelli olmak üzere tüm kırılgan gruplara, suç mağdurlarına, tanıklara ve adli desteğe ihtiyacı olan herkese yönelik olarak hak ve hizmet geliştirmek, bilgilendirmek, diğer kurumların hizmetlerine yönlendirmek, yine, suç mağduriyetiyle ilgili müdahale programları geliştirmek, tekrarlanan mağduriyetleri önleyici tedbirler almak, psikososyal destek sağlamak ve adalete erişimlerini güçlendirmekle ilgili çalışmalar yürütüyoruz. Bunun dışında, adli yardımlarla, adli yardım hizmetiyle ilgili çalışmalarımız var. Diğer kamu kurumlarıyla ve STK'lerle toplumsal farkındalığının artırılmasına yönelik de çalışmalar yürütülüyor.

Başkanlığımızın içerisinde 3 ayrı Başkanlık var.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Ana hizmet birimi değil mi?

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MERAL GÖKKAYA – Evet, ana hizmet birimi, genel müdürlük seviyesinde.

Çocuk Hizmetleri Dairesi Başkanlığımız var. Bugün de burada Komisyonun bir konusu olan, bizatihi çocuk hizmetleriyle ilgilenen bir Başkanımız var. Daire Başkanımız da burada bugün. Çocuk Hizmetleri Dairesi Başkanlığı, suça sürüklenen mağdur ya da tanık, hangi sıfatla olursa olsun adli sürece dâhil olan tüm çocuklara yönelik psikososyal destek hizmetleri sunuyor ve temel yaklaşım ve müdahale programları geliştiriyor. Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki işlemleriyle ilgili -biliyorsunuz- Kasım 2021 tarihi itibarıyla yasalara bir mevzuat değişikliğiyle çocuk teslimi artık icra usulden çıktı ve o da “Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Müdürlüğü” dediğimiz, bizim taşra teşkilatımız olan birimlere verildi. Bu Başkanlığımız oradaki hizmetlerin yürütülmesinden, merkezlerin kurulmasından da sorumlu. Bunun dışında, çocuk adaletinin güçlendirmesine yönelik çalışmalar da yürütüyor.

Yine bizim çocuk adaletiyle ilgili hedeflerimiz Yargı Reformu Strateji Belgesi'nde belirlenmiş durumda. 2019-2023 yılları arasında geçerli bu belge. Çocuk adalet sisteminin onarıcı adalet yaklaşımıyla yeniden yapılandırılması gibi bir hedefimiz var. Buna yönelik faaliyetler var, bu faaliyetlerden biri de bizim merkez ve taşra teşkilat birimlerimizin oluşturulması ve adli görüşme

odalarının yaygınlaştırılması. Biz bu kapsamda Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Müdürlüklerini kurduk şu anda. Tüm il merkezlerinde Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Müdürlüklerimiz var, ayrıca bazı ilçelerde de var, ağır ceza mahkemesi olan her yerde kurulduk, bazı büyük ilçelerde de kurulmuş durumdayız. Birazdan sayıları vereceğim. Bu müdürlüklerde son olarak çocuk tesliminin de bize verilmesiyle birlikte 6 tane büro var. Bu bürolar: Bilgilendirme ve Yönlendirme Bürosu, Kırılğan Grup Destek Bürosu, Ceza Yargılaması Destek Bürosu, Hukuk Yargılaması Destek Bürosu, Adli Yardım Hizmetleri Bürosu ve Çocuk Teslim ve Çocukla Kişisel İlişki İşlemleri Bürosu. Buralarda, mağdurlar, hakları konusunda bilgilendiriliyor, ilgili kurumlara yönlendiriliyor. Ağır şiddet, fiziksel ve cinsel şiddet mağdurlarına yönelik Kırılğan Grup Destek Bürosunda vaka yönetimi takibi yapılıyor. Eğer şiddet mağduru... Yoğun bir şiddet sonucunda takip edilmesi gereken -diğer kurumlarla, diyelim ki sağlık hizmeti alması gerekiyor ya da Aile Bakanlığına yönlendirmesi gerekiyor, belediyenin belli bir hizmetine ulaşması gerekiyor gibi- mağdurları biz tespit edip, nitelikli vakaların mağdurlarını bu büroda kaydedip adli süreç boyunca takip işlemlerini yapmaya başladık. Adli yardım hizmetlerinde barolarla iş birliği hâlinde, hem yönlendirme hem adli yardım belgelerinin toplanmasıyla ilgili işlemleri yapıyoruz. Başvuruları e-devlet üzerinden yapabildikleri gibi, bizim müdürlüklerde de adli yardıma ilişkin belgeleri toplamalarına yardımcı oluyoruz.

Çocuk teslimiyle ilgili de -birazdan bahsedeceğim- merkezlerimizi kurmaya devam ediyoruz. Buralarda çocuk teslimi işlemlerini icrai usulden çıkarıp uzman eşliğinde gerçekleştirmeye başladık.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Burada tam ne demek istiyorsunuz, biraz açar mısınız? Çocuk teslimi işleminin icrai usulden çıkarılması...

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MERAL GÖKKAYA – Şöyle: Daha önce icra müdürlüklerinde yapılıyordu çocuk teslimi işlemleri. Bu, icraya konu eşya, mal çocuk olarak görünüyordu yani mahkeme bir karar verdiğinde, ilam ya da tedbir kararı, bu kararı götürüp icra dairesine veriyordu taraf, çocuğunu göremiyorsa, karşı taraf rızasıyla göstermiyorsa... Rızasıyla gösteren bir sürü ebeveyn var ama göstermeyenler, yıllarca göremeyenler var. Daha önce bu ücrete tabi olduğu için de bu ücreti veremediği için ya da çocuğuna bu işlemi reva görmediği için de görüşmeyi istemeyen, bu yola başvurmayan velilerimiz, ebeveynlerimiz vardı. Şu anda adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüklerine ilam ya da tedbir kararıyla başvuruyorlar, biz onlara bir dosya açıyoruz ve karşı tarafla direkt telefonla iletişim kuruyoruz. İşte, şu gün, şu tarihte mahkeme kararındaki tarihlerde, saatlerde getirmelerini istiyoruz, getirirlerse sıkıntı yok ama o telefona rağmen getirmezse bu sefer bir teslim emri gönderiyoruz ve diyoruz ki: “Bak, mahkeme kararı var hakkında, bu çocuğu ya da çocukları şu çocuk görüşme merkezimize, şu gün, şu saatte getirmen gerekiyor.” Bu teslim emrine rağmen getirmezse başka şikâyet usulü işleyebiliyor. Ama o çocuk görüşme merkezine çoğunlukla getiriyorlar. Şu anda, yedi, sekiz yıldır görüşmeyen ebeveynler velayeti kendisinde olmayan tarafla görüşebiliyor.

Yine, çocuk teslim işlemleri de yani velayet...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Çocuk görüşme merkezlerinde psikolojik danışman vesair görevliler var?

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MERAL GÖKKAYA – Var. Uzmanlarımız var, bizim kendi adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüğümüzde uzmanlar var, psikolog, pedagog ve sosyal çalışmacılardan oluşuyorlar; 1.309 kişi. Biz, müdürlüğümüz olmayan yerlerde de bu işe başladık, orada da Aile Bakanlığının ve Millî Eğitim Bakanlığının uzman ve rehber öğretmenleri ile öğretmenlerini uzman olarak kullanıyoruz, onlara da süreçle ilgili yerelde eğitimler veriyoruz ve o eğitimleri alan kişiler bu işlemleri gerçekleştiriyorlar.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet, teşekkür ederim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Kadınların güvenliğiyle ilgili bir sorun oluyor mu bu sırada?

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MERAL GÖKKAYA – Onunla ilgili de tabii ki kanundan kaynaklanan o gerekli güvenlik önlemlerinin alınması, gerekli koşulların sağlanmasıyla ilgili hem kanunda hem yönetmelikte ayrıntılı düzenlemelerimiz var. O şartları taşıyan yerlerde o merkezleri açıyoruz. Güvenliklerinin en üst noktada sağlanması için de İçişleri Bakanlığıyla çok yoğun bir koordinasyon içerisindeyiz.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet, devam ediyoruz.

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MERAL GÖKKAYA – Evet, adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüğümüz 2019 yılında 7 pilot adliyede başlamıştı, şu anda 167 adliyede var; tüm Türkiye’de, tüm il merkezlerinde var, büyük ilçelerde de var. Ağır ceza mahkemesi olan her yerde biz varız.

Adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüklerine bağlı olarak adli görüşme odalarımız var. Bu da ilk defa 2017’de de yine 7 pilot adliyede başlamıştı, şu anda da bu merkezlerimizin sayısı -biz bu kitapçıyı bastıktan sonra bir tane daha açtık- 149 adliyede 156 tane AGO’muz faaliyette. En küçük ilçelere kadar, aile ve çocuk mahkemesi kurulu olan her yerde biz bu adli görüşme odalarımızı da adli destek mağdur hizmetleri müdürlüklerimizde kurma yönünde çalışmalar yapıyoruz. HSK’nin her kurulun kararından sonra güncelliyoruz listemizi, buna ilişkin uzman alımlarımızı gerçekleştiriyoruz. Bize Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle verilen bir kadro vardı iki yıl içerisinde kullanmamız için, onunla ilgili son bir ilana çıktık, yine 406 uzman alımıyla ilgili de şu anda alım süreci devam ediyor.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet, teşekkürler.

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MERAL GÖKKAYA – Evet, adli görüşme odalarında suç failleri ile mağdurları karşı karşıya getirmeden... Bu neden ortaya çıkmıştı? Zaten en başta ÇİM’lerin kurulmasıyla aynı mantıkla adli görüşme odaları kuruldu. Burada suç mağduru ile suç failini karşı karşıya getirmemek amaçlandı çünkü başından geçen ağır fiziksel şiddet ya da cinsel şiddet olayını bir mağdurun, failin gözünün önünde anlatması, o mahkeme salonunda, o hâkim heyetinin önünde, tanıkların önünde anlatması çok yıpratıcı bir süreç oluyordu. Ben de geçmişte ağır ceza mahkemesinde üyelik yaptım, mesleğe ilk başlayışım böyle oldu, gerçekten benim için bile çok travmatik bir şey. Bu mağdurların bu ortamdan çıkarılması için adli görüşme odaları kuruldu, cinsel suça özgü değil. Burada tanık çocukları da dinliyoruz, mesela, cinayete tanık olmuş bir çocuğu da biz adli görüşme odasında dinliyoruz. Suça sürüklenen çocukları da ilk defa suç işlemiş çocukları da dinliyoruz. Bu adli görüşme odalarının hizmet ettiği alan, daha çok duruşma salonuna girmesinde sakınca olduğu mahkeme, hâkim ve savcılarca değerlendirilen kişilerin dinlemesi. Eğer bu cinsel suça özgüyse...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Oradaki dinlemeler duruşmanın bir parçası gibi mi sayılıyor?

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MERAL GÖKKAYA – Şöyle: Hem soruşturma hem kovuşturma aşamasında yapıyoruz bu işlemi. Yargılama aşamasında... Kovuşturma aşamasındaki tabii ki duruşmanın bir parçası, yargılamanın. Soruşturma aşamasında da biz bu işlemleri yetişkinse isteğe bağlı kaydediyoruz, değilse, isteği yoksa tutanak altına alıyoruz; çocuksa hem kaydediyoruz hem tutanak altına alıyoruz. Benzer şey çocuk izlem merkezlerinde de var. Çocuk izlem merkezlerinde zaten, bildiğiniz gibi, adli muayene işlemleri de içinde gerçekleştirilmiş oluyor. Burada adli muayene dışındaki tüm işlemler diğeriyle benzer şekilde

kurgulanmış durumda. Yargılama aşamasına biz daha çok hizmet ediyoruz. Burada aile mahkemelerinde velayete konu çocukları bile biz, eğer taraflar illa tanık olarak dinletmek istiyorlarsa dinliyoruz. Ama bir Hukuk Genel Kurulu kararı var “Velayete ilişkin görüşünü uzman sorsun, sen duruşma salonuna çağırıp da sorma.” diyor. Biz bu işlemleri de böyle gerçekleştirmeye çalışıyoruz.

Evet, görüşme sırasında 3 odamız var; bekleme odası, görüşme odası ve gözlem odası. Gözlem odasında hâkim ya da savcı gelip burada izleyebiliyor. Mahkeme isterse duruşma salonunda da SEGBİS diye bir sistemimiz var -UYAP sistemine bağlı olarak- Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi; bu teknoloji sayesinde buraya bağlanıyor, cumhuriyet savcısı da avukatla, tarafla gelip buraya, oturup izleyebiliyor. Şu ortada gördüğünüz görüşme odasında sadece uzman ile mağdur oluyor ve karşılıklı konuşuyorlar, olayı anlatmasını istiyor mağdurdan, mağdurun sözünü kesmeden dinliyor ve bu, kayda alınıyor; kayda alındığında yine, uzmanın kulağında bir kulaklık var, çocuk, mahkeme heyetinin ya da savcının ne dediğini duymuyor, sadece uzman duyuyor, açıklanması gereken bir nokta kaldıysa ya da işte, sanık ya da şüphelinin, müdafinin yöneltmesini istediği bir soru varsa uzmana yöneltiyor savcı ya da mahkeme aracılığıyla, uzman da bunu karşısındaki mağduru kırılabilirliğine, yaşına, zekasına, akli durumuna uygun hâle getirip karşısındaki mağdura soruyor ve bu cevapları da bu şekilde alıp dosyadaki eksiklikleri gidermiş oluyorlar.

Bekleme odasında oyun alanları olan adliyelerimiz de var, bunların bazılarında, bir kısmında var; çocuklara uygun kitaplar, oyuncaklar, masalar vesaire var. Burada işte ebeveyniyle, çocuk kiminle geldiyse ya da yetişkin kişi burada bekleyip vakit geçirebiliyor. Yani mahkeme koridorlarında, adliye gelen gidenlerle karşılaşmadan, sanıkla, diğer tarafla karşılaşmadan biz burada, biraz daha steril bir ortamda duruşma saatini beklemesini sağlamış oluyoruz.

Evet, adli görüşme odalarımız... Şu anda, biraz önce 148 adliyede 155 yazmıştık biz buraya ama öğlene doğru bir tane daha açtık, onu da duyurduk; 149 adliyede 156 adli görüşme odamız var. 2022 yılında 28.136 adli görüşme yapılmış bu odalarda. 2023 yılında bugüne kadar -bu sabah aldığımız rakamlar- 1.614; toplam, 2017’de ilk 7 pilot ilde başladığından beriki rakam da 73.312’ye ulaşmış durumda.

Adli görüşme odalarının işleyişiyle ilgili olarak da 1 Nisan 2021 tarihinde bir genelge çıkardık. Burada beklemelemlerle ilgili sıkıntılar vardı mesela, “Randevu usulü nasıl olur?” “Tarafla iletişime nasıl geçilir?” “Mahkemeler ile bizim müdürlük nasıl organize olur?” Bunlarla ilgili eksiklikleri, işleyişteki sıkıntıları burada dile getirip uyuşmasını istedik. Genelgelerimizin hepsi, bildiğiniz gibi, Hâkimler ve Savcılar Kuruluna gönderiliyor ve savcıların ya da idari işleyişle ilgili olarak mahkemelerin denetiminde kullanılıyorlar. O nedenle, biz bunu da bir usule bağlamış olduk. Yine, Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Yönetmeliği’ mizde de bununla ilgili ayrıntılar var.

Bunlar da görüşme örnekleri, bu şekilde; bazen çizerek, bazen oyun oynayarak, işte nasıl konuşturabilecek mağduru durumuna göre bu şekilde anlatıyoruz. Bazen burada tercüman olabiliyor, işaret dili tercümanı olabiliyor. Yani bazen çok küçük yaştaki çocuk tek başına girmek istemiyor, annesiyle girmek istiyor, bir yakınıyla, onları da çocuğa ya da mağdura müdahale etmeyecek şekilde -çok gerekliyse- yine katıp dinleyebiliyoruz.

Mevzuatla ilgili zaten bildiğiniz şeyler, kısaca geçeceğim. Biliyorsunuz, erginlik yaşı bizde 18’le başlıyor. Çocuğun kişiliği ilk defa 4721 sayılı Medenî Kanun’da düzenlenmiş oldu, 2002 tarihinde güncellenen Medenî Kanun’la. Burada kişiliğin çocuğun sağ olarak, tam olarak doğduğu anda başlayacağı ama hak ehliyetini ana rahmine düştüğü andan itibaren kazanacağı düzenlenmiş oldu.

Yine, Çocuk Koruma Kanunu biliyorsunuz, 2005 yılında yürürlüğe girdi. Çocuk daha önce erken yaşta ergin olsa bile 18 yaşını doldurmamayan herkes bizim için çocuk. Çocuk Koruma Kanunu'nda "korunmaya ihtiyacı olan çocuk" ve "suça sürüklenen çocuk" tanımlandı. Korunmaya ihtiyacı olan çocuk suç mağduru olur. Bedensel, zihinsel, ahlaki, sosyal ya da duygusal yönden gelişime ihtiyacı olan her türlü çocuk bizim için korunmaya ihtiyacı olan çocuk. İhmal ve istismar mağduru olan çocuk da bu kapsamda bizim için korunmaya ihtiyacı olan çocuktur. Ya Bakanlık ya da biz, resen soruşturma kapsamında, ne şekilde öğrenirsek öğrenelim, bir çocuğun korunmaya ihtiyacı olduğunu öğrendiğimizde, çocuk mahkemesi varsa çocuk mahkemesinden, yoksa aile mahkemesinden Çocuk Koruma Kanunu'nda sayılan bu 5 tedbirle ilgili tedbirleri istiyoruz. Zaten Aile Bakanlığından geldiğinde raporla ve taleple geliyor. Bize geldiğinde de böyle bir ihbar, biz... Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Müdürlüğündeki uzmanlar artık aile ve çocuk mahkemelerindeki görevlerinden alınıp Müdürlük bünyesine toplandılar ve böylece tüm adliyeye hizmet sunar hâle geldiler ki şu anda aile, çocuk, sulh hukuk, vesayetle ilgili bile raporlar hazırlıyorlar, savcılara da soruşturma aşamasında raporlar hazırlıyorlar, SİR raporları hazırlıyorlar, korunmaya ihtiyacı olan bir çocukla ilgili bize bir ihbar geldiğinde, bir suç dosyası geldiğinde çocukla ilgili gerekli incelemeyi, araştırmayı yapıp mahkemeden en kısa sürede tedbir kararını istiyorlar, takibini mahkemeyle birlikte yapıyorlar.

Şimdi, çocuğun cinsel istismarıyla ilgili yasal mevzuat olarak biz 765 sayılı Kanun döneminde ne durumdaydık, 5237 sayılı Kanun gelince ne değişti, cezalar nasıl değişti, suç nasıl ele alındı; biraz da ondan bahsetmek istiyorum. 765 sayılı Türk Ceza Kanunu döneminde biliyorsunuz "15 yaşını bitirmemiş bir kızın ırzına geçme" diye bu suç tanımlanmıştı, şiddet yoksa -nitelikli cinsel istismar aslında bu- beş yıldan yirmi yıla kadardı kanundaki alt ve üst sınırlar, şiddet varsa on yıldan yirmi yıla kadardı. 15 yaşını bitirmemiş bir küçüğün ırz ve namusuna tasaddi: "Tasaddi" dediğimiz şey aslında sarkıntılık boyutunu aşan ama nitelikli cinsel istismara varmamış olan, "basit cinsel istismar" diye nitelendirdiğimiz eylemler. Bunlarda da şiddet yoksa iki yıldan dört yıla kadar, şiddet varsa üç yıldan beş yıla kadar hapis cezaları öngörülmüştü. Yine, biliyorsunuz, cinsel suç bakımından davanın ve infazın ertelenmesi gibi bir yöntem vardı. Burada da -hani sizin de bildiğiniz gibi, kamuoyunda bilinen- failiyle evlendiğinde kamu davasının ertelenmesi, geçmişte çokça tartışılan cezanın infazının ertelenmesi müessesesiydi bu ve zaman aşımı süresine kadar bu dosyalar askıda kalıyordu, bu süre içerisinde boşanma olursa dosya tekrar canlanıyordu. Şu anda, 5237 sayılı Kanun'da kesinlikle böyle bir düzenleme yok. Bir de anlam olarak, bakış açısı olarak da çok büyük farklılıklar vardı biliyorsunuz; 765 sayılı Kanun döneminde cinsel suçlar "Adabı umumiye ve nizamı aile aleyhinde cürümler" olarak geçiyordu, şimdi bunlar artık "kişinin kendi tasarrufunda olan, cinsel dokunulmazlığını ihlal eden davranışlar" olarak kabul edildi ve "Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar" başlığı altında düzenlendi. Bu bile bir bakış açısı değişikliğini gösteriyor. "Zorla ırza geçme" ve "zorla ırza tasaddi" gibi kavramlar yerine "cinsel saldırı" ve "çocukların cinsel istismarı" kavramları getirildi. Yine, kadın-kız ayrımı ortadan kaldırıldı. Yine, işte, biliyorsunuz, çocuğun kendi namusunu kurtarmak için yeni doğan bebeğin öldürülmesi vesaire gibi -Sayın Bakanımızın da sıkça zikrettiği- eski zamandan kalma anlayışla düzenlenmiş mevzuatlar tamamen ayıklanmış oldu 5237 sayılı Kanun'la birlikte.

5237 sayılı Kanun'da cinsel istismar nasıl belirlendi? Çocuklarla ilgili olarak 103'üncü maddede düzenlendi. Bu maddede ikili bir ayırım var: Bir 15 yaşına kadar olan çocuklar var, bir de 15 yaşını doldurmuş olan çocuklar var. 15 yaşından küçük çocuklara yapılan her türlü cinsel davranış bizim için cinsel istismar artık, bunun hiçbir istisnası yok. 15 yaşını doldurmuş olanlarla ilgili olarak ya algılama yeteneklerinin gelişmemiş olması gerekiyor veya cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen uyuşturucu, ilaç, alkol -ne dersenez- böyle bir yöntemle kişinin iradesinin sakatlanması gerekiyor. Bu durumda da tıpkı 15 yaşından küçük çocuğa yapılan bir işlem, eylem gibi cinsel istismar suçu oluşmuş oluyor.

Cinsel istismar suçunun nitelikli hâli: Vücuda organ, vesair cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi nitelikli hâli olarak kabul ediliyor. Bunun dışında artırıcı başka maddeler var; mesela failin kim olduğundan, mağdurun kim olduğundan... Mesela, velisi, vasisi, üvey annesi, üvey babası, eğiticisi yani çocuğa kolayca o eylemi yapabilecek durumda... Aslında korumakla, gözetmekle, bakmakla yükümlü olan kişilerin eylemleri nedeniyle bu iş gerçekleşiyorsa, yakınlığından gerçekleşiyorsa bu da cezada artırım nedeni olarak düzenlenmiş durumda. Yine, bunun dışında, yaşadıkları yerden -biraz sonra da göstereceğim- mesela aynı yerde bulunmalarından, aynı yerde konaklamalarından kaynaklanan sebeplerle de yapılıyorsa yine bu da nitelikli hâller arasına giriyor.

Burada, 765 sayılı Kanun ile 5237 sayılı Kanun karşılaştırması var ceza anlamında. Gördüğünüz gibi, sarkıntılıktan çocuğun basit cinsel istismarına, çocukların nitelikli cinsel istismarına kadar cezalar mesela 765'te, 15 yaşını tamamlamamış çocuğa karşı sarkıntılıkta altı aydan iki yıla, en son üç yıldan sekiz yıla kadar artırılmış. Bir 2014 yılına kadar uygulanan -biliyorsunuz- şey var, bir de 2014 yılında yapılan değişiklik var. En son, 2016 yılında tekrar yapılan bir değişiklik var. 2016 yılında yapılan değişiklikle mağdurun 12 yaşından küçük olması ayrı bir artırım maddesi hâline getirildi, burada cezalar çok daha fazla yükseldi. 2014 yılında -biraz sonraki slaytlarda da var- mağdurun beden ve ruh sağlığının bozulup bozulmadığının bir raporla tespit edilmesi gerekiyordu, 2016'da yapılan değişiklikle bu tespit zorunluluğu da kaldırıldı ve aslında bir ön kabul gerçekleşti. Burada "Cinsel saldırıya, istismara uğrayan herkesin beden ve ruh sağlığı bozulmuştur." gibi bir sonuca ulaştı kanun koyucu ve eylemin niteliğine göre cezayı biraz daha artırdı bu rapora ihtiyaç duymadan çünkü bu raporun alınması hem yargılamaları uzatıyordu hem mağdurları o "ikincil örselenme" dediğimiz şeye tekrar tekrar maruz bırakıyordu.

Şimdi, 2014 yılında yapılan değişiklikle ne oldu? Basit cinsel istismarla, basit fiiller ile tasaddi arasındaki fark giderilmiş oldu, biraz daha denge kurulmuş oldu çünkü her zaman bunu ayırmak somut olaya göre bazen zorluk yaratabiliyor. Yine, beden ve ruh sağlığı raporu kalktı. Cinsel istismar suçunun sarkıntılık düzeyinde kalması hâlinde cezanın yaptırımını üç yıldan sekiz yıla kadar belirlendi. Yine, 2014 yılında yapılan başka bir değişiklik, basit cinsel istismarı sekiz yıldan on beş yıla kadar düzenlemek oldu; bu, cezayı ciddi miktarda artırdı. Nitelikli hâlinde de organ sokma gerçekleşiyse ceza on altı yıldan yirmi yıla kadar oldu. Önceden beden ve ruh sağlığının bozulması durumunda on beş yıldan aşağı olmayacak şekilde düzenlenmişti, artık organ sokma varsa ceza on altı yıldan başlıyor otomatik olarak. Yine, burada -biraz önce dediğim- vesayet, kamu görevi, üvey anne, üvey baba, vesaire tarafından işlendiyse; yurt, pansiyon ortamı gibi toplu yaşanan yerlerde bu eylem gerçekleşiyse bunlar da ağırlaştırıcı neden olarak düzenlenmiş oldu.

Bir de 2014 yılında İnfaz Kanunu'nda da değişiklik yapıldı cinsel istismarla ilgili, bir de uyuşturucu tarafı vardı bunun biliyorsunuz. Cinsel istismarla ilgili tıbbi tedavi, mağdurun bulunduğu yere yaklaşmamak ve ikamet etmemek, bu şartlı tahliyeden sonra denetim süresi içerisinde belirlenecek bir sürede çocuklarla bir arada olmayı gerektiren işlerde çalışmamak -diyelim ki servis şoförlüğü yapamamak, okul kantininde çalışmamak- gibi birçok şeyden onların uzak kalmasını sağlayan bir sistem öngörülmüş oldu İnfaz Kanunu'yla. Yine, 2014 yılında, İnfaz Yasası'nda yapılan bir başka değişiklikle normal cezaların -biliyorsunuz- "yatırı" dediğimiz infaz süresi yani ceza infaz kurumunda geçirilen süresi 2/3'tü, cinsel suçlarda bu oran 3/4'e çıkarılmış oldu; böylece cinsel istismar suçundan, cinsel saldırı suçundan ceza infaz kurumlarına giren kişilerin cezalarını daha büyük bir oranda ceza infaz kurumlarında geçirmesi sağlandı. Yine, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası alanların otuz yıl yerine otuz dokuz yıl, müebbet hapis cezası alanların cezası da yirmi dört yıldan otuz üç yıla kadar çıkarılmış oldu. Mağdurun 12 yaşından küçük olması durumuna ilişkin olarak 2016 yılında yapılan değişiklikle sarkıntılık suçunun alt sınırı bu mağdurlar için -diğer mağdurlar için üç yılken, diğer

çocuklar için- burada beş yıl olmuş oldu, mağdurun yaşı 12'den küçükse. Tasaddi suçu için de sekiz yıldan on yıla çıkmış oldu yani bu "basit cinsel istismar" dediğimiz davranışlar. Nitelikli cinsel istismar varsa da on altı yıldan on sekiz yıla çıkmış oldu. Burada da tablolaştırılmış hâlini görüyorsunuz. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'yla organ sokmada on sekiz yıldan yirmi yıla kadar ceza alıyor 12 yaşından küçükse, 12-15 arasıysa on altı yıldan başlıyor, 103/3'te 1/2 artırılıyor buradaki nitelikli hâller varsa olayda. Yine, yirmi yedi-otuz yıldan en sonda birden fazla nitelikli hâlin olduğunda otuz yıla kadar cinsel istismar suçlarında ceza verilebiliyor ama biliyorsunuz, cezaların artırılması tek başına suçun hiç işlenmemesini sağlamıyor.

Şimdi, Medeni Kanunu'na göre evlilik... Biraz Komisyonun konusu olduğu için evlilik konusuna da girmek istedik. Biz sunumumuzu doğrudan cinsel istismara ve buna ilişkin adli süreçte sunulan hizmetlere özgülüdedik, o nedenle böyle bir geçiş yapıyorum. Medeni Kanun'un 124'üncü maddesinde erkek ve kadının 17 yaşını doldurmadıkça evlenemeyeceği, yine hâkimin olağanüstü hâllerde 16 yaşını doldurmuş olan erkek ve kadının evlenmesine de izin verebileceği söyleniyor. Burada bir dava açılıyor ve o davada delilleri topluyor, asliye hukuk mahkemesi hâkimi evlenip evlenemeyeceğine karar veriyor. Bu karara göre de o çocuk evlenebiliyor. Bunlar çok nadir olarak verilen kararlar, taleplerin üçte 2'si neredeyse reddediliyor; biz geçen sene yaptığımız bir istatistik çalışmasında bunu görmüştük. Yine ayırt etme gücüne sahip olmayanların evlenemeyeceği, küçüğün de yasal temsilcisinin izni olmayınca evlenemeyeceği düzenlenmiş. 18 yaşından sonra herkes evlenebilir. 17 yaşındaki çocuk da ancak velisinin rızasıyla, izniyle evlenebilir.

Şimdi cinsel suç soruşturmalarıyla ilgili savcılıkta işlemler nasıl yürüyor? Aslında bu diğer suçlardan çok farklılaşan bir suç, cinsel suç. Biraz sonra da değineceğim, bununla ilgili özel bir genelge çıkardık. İhbarla ya da şikâyetle bir suçun işlendiğini öğrenen cumhuriyet savcısı soruşturmaya derhâl başlamak durumunda. Bu kolluğa ulaşırsa da kolluk tarafından savcıya bilgi verilmesi gerekiyor ve savcının talimatları doğrultusunda da delillerin toplanması gerekiyor. Bunun sonucuna göre, toplanan delillere göre cumhuriyet savcısının da kamu davası açma görevi var eğer topladığı deliller kamu davası açmaya yeterli şüphe oluşturuyorsa. Eğer yeterli şüphe oluşturuyorsa kamu davası açıyor; yeterli şüphe oluşturmuyorsa "KYOK" diye nitelendirdiğimiz kovuşturma yapılmasına yer olmadığına dair karar veriliyor ama yeterli şüphe oluşturmadığı için KYOK kararı verildikten sonra yeni bir delil ortaya çıktığında da cumhuriyet savcısı sulh ceza hâkiminin kararıyla soruşturmaya tekrar kaldığı yerden devam edebiliyor. Kovuşturma yapılmasına yer olmadığına dair karara; suçtan zarar gören, velisi, vasisi, yasal temsilcisi, avukatı gibi kişiler, kimin hakkı varsa yasal olarak, bu karara itiraz etme hakkına da tabii ki sahipler.

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun tutuklama nedenlerini düzenleyen 100'üncü maddesine göre, çocukların cinsel istismarı suçu tutuklama nedeni varsayılan hâllerden biri. Yani kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren somut deliller varsa ve suç çocuğun cinsel istismarı suçuyorsa bu kişi tutuklamaya sevk edilip tutuklanabiliyor. Müdafî görevlendirmesiyle ilgili adli sürece dâhil olan çocuklara -mağdur ya da şüpheli, fark etmez- barodan avukat görevlendirilmesi isteniyor ve istem aranmaksızın bu müdafî yargılama sürecinde ona vekillik yapmış oluyor.

Yine Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 234 ve 239'uncu maddelerinde de çocukların cinsel istismarı suçundan... Bu, sonradan eklenen bir şey çünkü bazen mağdur suç duyurusunda bulunduğu 18 yaşını geçmişse vekil görevlendirilmemiş olabiliyordu eğer cinsel istismar suçu basit hâlindeyse yoksa zaten beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlar için biz her mağdura avukat atayabiliyoruz zaten, çocuk olsun, yetişkin olsun. Ama basit cinsel istismarda eski hâlinde ceza daha düşük olduğunda 18 yaşından sonraki şikâyetlerde arada, boşlukta kalan çok basit fiiller vardı. Bu son yapılan kanun

değişikliğiyle çocukların cinsel istismarında basit-nitelikli ayrımı olmadan hepsinden vekil olarak yararlanmaları sağlanmış oldu. Yine kovuşturma evresinde de aynı hakları devam ediyor, katılanın da benzer şekilde hakları var.

Mağdur ve şikâyetçinin dinlenmesiyle ilgili olarak da CMK'nin 236'ncı maddesinde bir değişiklik yapıldı 2019 yılında, 7188 sayılı Kanun'la. Bu kanun aslında çocuk izlem merkezi ile adli görüşme odalarının yasal dayanağını oluşturan bir madde. Yine 63 sayılı Suç Mağdurlarının Desteklenmesine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nde de adli görüşme odalarından bahsedilmişti, yine Başkanlığımızdan ve müdürlüklerimizden bahsedilmişti. Ama bu Ceza Muhakemesi Kanunu'na 236'ncı maddeyle gelmiş oldu, yasal bir zorunluluğa kavuşturulmuş oldu aslında. Daha önce 2012 tarihli bir Başbakanlık genelgesiyle çocuklar basit-nitelikli ayrımı olmaksızın çocuk izlem merkezlerinde dinlenebiliyorlardı ve muayene işlemleri gerçekleştiriliyordu. Artık çocukların cinsel istismarı suçunda hâkim ve cumhuriyet savcılar eşliğinde zorunlu olarak çocuk izlem merkezlerinin kullanılması gerektiği yasal bir dayanağa kavuşmuş oldu. Daha önce soru-cevaplarda da soruldu. 2016 Meclis araştırması komisyonu raporunda da yine benzer şekilde yaygınlaştırma, yasal statüye kavuşturmayla ilgili tavsiyelerde bulunulmuş. Biz böylece hem yasal zemine kavuşturmuş olduk hem de yaygınlaştırmanın önünü açmış olduk.

Çocuk izlem merkezleri peki şu anda ne kadar? Yine söylenmişti biraz önce; hâlihazırda 60 ilde 63 tane çocuk izlem merkezi faaliyet gösteriyor. Bu çocuk izlem merkezlerini Sağlık Bakanlığı Covid nedeniyle maalesef 81 ile ulaştıramadı ama bu sene yaptığımız, daha doğrusu 2022 yılı Ekim ayında Bakan Yardımcıları düzeyinde yaptığımız Mağdur Hakları Danışma Kurulu Toplantısı'nda çocuk izlem merkezlerini 81 ilde, hatta bazı büyük illerde, İstanbul gibi birden fazla yerde açmayı taahhüt ettiler. Bunu 2023 sonuna kadar, hem bütçesini hem fiziki mekânlarını hem personel alımı ve eğitimini de içine katarak yıl sonuna kadar gerçekleştireceklerini söylediler; biz de bunu heyecanla bekliyoruz.

Yine, bunun dışında, çocuk izlem merkezlerinin işleyişiyle ilgili birkaç şeye değinmek istiyorum. Yirmi dört saat hizmet veriyor; içinde adli tıp uzmanı muayene yapıyor, uzmanlar eşliğinde ifadeleri alınıyor. Yine Aile Bakanlığının uzmanları da çocuğa ifade sırasında, ifadeye götürme ve orada bekleme sırasında eşlik edebiliyorlar. Eğer çocuk isterse, burada -gece geldi diyelim ki- konaklayabiliyor. Muayene, örnek alma, işte kıyafetlerin alınması sağlanıyor, yeni pijamalar veriliyor, orada ebeveyniyle birlikte ya da yanında kim varsa onunla birlikte konaklayabiliyor. Burada uzman desteği de sağlanmış oluyor. İfade de yine kayıt altına alınarak alınıyor. Buraya cumhuriyet savcısı zorunlu olarak artık 236'ncı maddedeki değişiklikten sonra gidebiliyor.

Bizim son olarak 170/1 sayılı... 170 sayılı kadın ve çocuklara karşı işlenen cinsel suçlara ilişkin bir genelgemiz vardı. Biz bunu 31 Ekim 2022 tarihinde yine aynı ekiple oturduk, güncelledik. Çünkü cinsel suçlarda delil toplanmasıyla ilgili diğer suçlara göre çok daha titiz davranılması gereken adımlar var. Hem biyolojik delillerin zamanında toplanması hem ifadelerin karartılmadan alınmasıyla ilgili çok titiz davranılması gerekiyor, tırnak dokusuna kadar. Hatta biz burada hangi delilin nasıl toplanacağına hangi aşamada ne yapılacağına ilişkin çok ciddi, ayrıntılı bir talimat hazırlamış olduk.

Bu genelgenin en önemli başlıklarından biri de cumhuriyet başsavcılıkları bünyesinde cinsel suç soruşturmaları bürolarının kurulması. Bu talimattan sonra birçok yerde, il merkezlerinde, cinsel suç bürosu olmayan yerlerde de bürolar kurulmuş oldu ve buralara belirli cumhuriyet savcıları görevlendirildi. ÇİM'lerde de AGO'larda da artık belirli cumhuriyet savcıları bu ifadeleri alıyorlar ve daha da uzmanlaşmaları sağlanıyor. Daha önce bu sadece çok büyük adliyelerde vardı ya da aile içi ve kadına karşı şiddet suçları soruşturma bürolarının savcıları bunu da, cinsel şiddet de şiddetin bir türü olduğu için bu işlemleri gerçekleştiriyorlardı. Şimdi bağımsız olarak bu bürodaki savcılar bu işi yapmış oluyorlar.

Bitirmek üzereyim Başkanım.

Yine burada mağdurların ifadelerinin 236'ncı madde hükümlerine göre çocuksa ÇİM'de, kadınsa ÇİM ya da işte kadın izlem merkezleri kurulmadığı için birçok yerde ÇİM'lerde yoksa adli görüşme odalarında ya da üniversitelerin daha önce de yine tıbbi destek merkezleri var, ÇİM diyebileceğimiz merkezler gibi, oralarda alınması gerektiğine ilişkin talimatlar içeriyor.

Mağdurun ne şekilde dinleneceği... Sözü kesilmeden dinlensin. Mesela çocuk mağdur cinsel suçu bazen farklı, mesela "çiş" diye tanınıyor bir şeyi, işte davranışları zaten algılayamıyor o çocuk dünyasıyla; anlattığı gibi tutanağı geçirin, kayda geçirin, raporlayın, sözünü kesmeyin, bölmeyin gibi talimatlarımız var. Bunlar bizim için suçun aydınlatılması açısından, özellikle çok sonra şikâyetçi olunduysa olaydan, fiziksel bulguları artık kaybolduysa, mağdurun beyanı dışında başka elimizde delil yoksa çok önemli oluyor. Özellikle çocuksa, akli melekelerinde sıkıntı varsa bunlar bizim için çok önemli. Bunları tek tek bu genelgede saymış durumdayız ve ilgili tüm kurumlara ve başsavcılıklara gönderdik.

Yürütülen çalışmalardan kısaca bahsedeceğim, kimisi sorulara da konu olmuştu. Mesela 30 Kasım 2021'de HSK bir karar verdi ve bu kararla çocuk ve çocuk ağır ceza mahkemesi olmayan yerlerde hangi ağır ceza ya da asliye ceza mahkemelerinin çocuk suçlarına bakmakla görevlendirildiğini yani ihtisas mahkemesi gibi belirlediğini açıklamış oldu. Daha önce, diyelim ki bir yerde 40 tane asliye ceza mahkemesi var, gerçi orada çocuk da vardır büyük ihtimalle ama daha küçük yerlerde düşünün; oralarda çocuğa her mahkeme bakıyordu ve tedbirler de dağınık şekilde veriliyordu. Artık her yerde, belirli mahkemeler, çocuk ve çocuk ağır cezalı suçlara bakmış olacaklar.

Yine, çocuklara ilişkin adli süreçlerin farklılaştırılmasıyla ilgili Çocuk Adalet Merkezi modeli geliştirdik; Erzurum'da faaliyete geçirdik 20 Kasım 2021'de. Yine, benzer şekilde, başka yerlerde de faaliyete geçirilmesine ilişkin çalışmalarımız devam ediyor. Bu merkezde neler var? Baro temsilcimiz var, Aile Bakanlığı temsilcimiz var, çocuk polisimiz var, çocuk savcımız var, çocuk hâkimimiz var, Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Müdürlüğümüz var, Adli Görüşme Odamız var, uzmanlarımız var, belediye temsilcisi var, Sağlık Bakanlığı var; artık orada taşrada çocuğa yönelik hizmet sunabilecek kim varsa, o alanda kim görev yapıyorsa orada bir temsilcisi ve bürosu var. Bir çocukla ilgili bir talep geldiğinde o mahkemede, o Çocuk Adalet Merkezinde görevli tüm kurumlar bir araya gelip yine duruşmada da aynı şekilde bir araya gelip o çocukla ilgili, aslında vaka özelinde tedbir talep edebiliyorlar, takip edebiliyorlar. Erzurum'da güzel bir uygulama geliştirmiş durumdayız. Okulu bırakan çocukları takip ediyor arkadaşlar, çocuk hâkimimiz var, ev ziyaretleri yapıyor mesela -aslında görev alanında değil- ya da işte, suça sürüklenen çocuk -o suç ortamından çıkarılmasına ilişkin- spor kulübünün altyapısına yazdırılıyor.

Biz, yine 10 ilde çocuklara ilişkin hizmet haritalandırması çalışması yaptık. Benzer şekilde Çocuk Adalet Merkezi kurulmamış bile olsa kurumlar arasında bu koordinasyonu sağlayıp çocukları suç ortamından çıkarmaya yönelik olarak yine "diversion" dediğimiz bir projemiz var. O projede de çocuklara özgü alternatif usuller belirlemeyi amaçlıyoruz. Mesela, çocuk bir suç işlediğinde, soruşturmanın ilk başından infazı tamamlanana kadar o usulleri nasıl farklılaştırırız ya da infaz usulünden nasıl çıkarırız, takibini nasıl daha sağlıklı sağlarız, bununla ilgili bir projemiz var. Bu yıl içerisinde başlamasını planlıyoruz; IPA III kapsamında Avrupa Konseyiyle birlikte gerçekleştireceğiz, bir ortağımız da UNICEF olacak.

Çocuk teslim merkezleri sayımız şu anda 57 il ve 326 ilçe olmak üzere 383'e ulaştı; martın ortasına kadar -592 adliye çevremiz var bizim- 592 adliyenin bulunduğu her yerde kurmayı planlıyoruz.

Genelgemizin güncellendiğinden bahsetmiştim. Hâkimlere, savcılara ve adaylara yönelik, özellikle adaylarda, çocuk hukuku ve cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar tüm hâkim ve savcı adaylarına zorunlu ders. Hatta kitapları da yanımda getirdim, görmek isterseniz; modülleri de yazıldı, kazanımları olan, içerikleri olan, öğretim görevlileri belli. Artık akademinin kendi kadrosunda öğretim görevlileri bu dersleri anlatıyorlar ve çocuklar yani adaylar daha doğrusu, bitirme sınavlarında da tabii ki önceden olduğu gibi ama artık çerçevesi daha belli şekilde bu dersten sorumlu oluyorlar. Yine, mağdura yaklaşım kılavuzu düzenledik, çocuklara yaklaşımı ele aldık. İnternet sitemizde gerekli bilgilendirmeleri yapıyoruz, broşürlerimiz var; internet sitemizi birkaç dilde kullanabiliyoruz.

Bunun dışında size söyleyebileceğim; ÇİM'lerin yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalarımız devam ediyor. Adli görüşmeye ilişkin, bizim adli görüşmede yaptığımız görüşmelere ilişkin bir protokolü de oluşturmakla ilgili bir çalışma grubu oluşturduk hocalarla beraber, uygulayıcılarla beraber. Bununla ilgili çalışmalarımızı da tamamlayınca, yeni başlayan uzman arkadaşlara, adli görüşme, ifade alma süreçlerini bu protokolle birlikte nasıl gerçekleştireceklerine ilişkin eğitimlerini de vermiş olacağız.

Arz ediyorum Başkanım.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet, Meral Hanım, hakikaten, teşekkür ediyoruz bu güzel sunum için.

Şimdi, Meral Hanım'ı dinlerken zihnimden geçenleri paylaşayım sizlerle. Hep merakım olmuştur ama bu göreve geldikten sonra ayrıca merak ettim, inceledim. Çocukla ilgili, çocuk konusuyla ilgili işin fikri, felsefesi, filozofisi planında Türkler çok fazla düşünmemiş. Ha, Türkler düşünmemiş diye diğer dünya uluslara düşünmüş mü? Hayır, onlar da çok fazla düşünmemiş, çok yeni bir konu bu yani geriye doğru yirmi, otuz yıllık bir konu; gençlik de bir elli, altmış yıl; çocuk yirmi, otuz yıl. Bizde daha çok çocuk edebiyatı filan şeklinde düşünülmüş; bir literatür taraması yapayım dedim, çocuk edebiyatı üzerine yazılanlar var, çocuk sağlığıyla ilgili yazılanlar var, çocuk psikolojisiyle ilgili yazılanlar var ama çocuğu toplumsal anlamda nereye oturturuz, ne yaparız, o, insanlık hikâyesinde nereye konur konusu pek yok ve yeni. O açıdan üzerinde uğraştığımız konu... Tabii, çok enteresan bir ülkemiz biz, çocuklar adına bayramımız var bizim; 23 Nisan, rahmetli Atatürk'ün işaret ettiği bir bayram ve bu kaç yıldır var. Ona rağmen çocuğu, işin bu kısmı konusunda fazla düşünmemişiz.

Bir başlangıç olarak, Komisyon üyesi diğer arkadaşlara da tavsiye gibi olsun; Yapı Kredi Yayınları'ndan "Cogito" diye bir dergi çıkar -on beş, yirmi yıldır çıkar- onun son sayısı çocuğa ayrılmış. Merak eden arkadaşlar için bir başlangıç olabilir ama bu konunun felsefesi hakkında bizde literatür çok az.

Yine, en ciddi şeyleri İkinci Meşrutiyet döneminde yapmışız. İkinci Meşrutiyet dönemi bizim milletimiz açısından, hakikaten fikir, sanat, felsefe açısından çok verimli bir dönem. Rahmetli Ziya Gökalp yazmış bir şeyler; Ziya Gökalp'in yazdıkları üzerine pek fazla bir şey konmamış, orada duruyor henüz çocuğun eğitimdeki yeri, toplumsal plandaki yeri. Ama çocuk dünyası insanlığın, insanlık felsefesinin içinde önemli ve henüz kara delik diyebileceğimiz bir boşluk.

Ben teşekkür ediyorum, tabii Bakanlıklarımızı dinledik burada; hem Aile Bakanlığımızı hem Adalet Bakanlığımızı. Pek çok güzel şey yapılmış, bu yapılanların arkasındaki filozofi, felsefe yine bizim milletimizin binlerce yıldır akan ırmağın getirdiği o milli kültürümüz, geleneğimiz, ananemiz, göreneğimiz, onun inşa ettiği fikir ve ruh ikliminin sosyal hayatımıza yansması. Diğer ülkeleri gördüğümüzde, ülkemiz bu konuda çok ahlânıp vahlanacak kadar değil ancak biz, kesinlikle bu konuda yetinmemek durumundayız. Bu olan bitene de asla hoş görme, mûsamaha vesaire yapmamalıyız lakin kendimizden nefret konusunda da olan biteni fazla abartmamalıyız; öyle bir noktadayız. Çünkü sosyoloji bir keşmekeş arkadaşlar, sosyolojiyi keşmekeş olarak kabul etmek, siyasetin ve idarenin

püf noktasıdır bu; o keşmekeşe düzen vermeye çalışanlar hep kaybetmiştir. Keşmekeşi idare etmeye, oradaki imkânlarla oradaki aksaklıkları, yanlışları düzeltmeye çalışarak giden ülkeler, devletler bu konuda çok başarılı olmuştur. Bunlar, kesinlikle hoş göremeyeceğimiz ama insanın olduğu yerde her şey olabilir noktainazarından bakarak, kesinlikle aldığımız tedbirlerle, hürriyetlerin, özgürlüklerin, bizim o geleneksel kültürümüzün getirdiği hürriyet havasının kısıtlanmasına da müsaade etmeden bir... Mesela “childism” diye bir şeyden bahsediyorlar, “çocukizm” gibi; bu konuda yazılanları lehte, aleyhte okumanızı isterim. Onun için çok hassas bir zemindeyiz.

Ben teşekkür ediyorum Bakanlık temsilcisi arkadaşlarımıza, özellikle Meral Hanım’a; konuya hakimiyeti, vukufiyeti açısından güzel bir sunum oldu.

Arkadaşlarımıza sorusu olan üyelerimiz...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Evet, ben söz istemiştim..

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Buyurun.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Çok güzel sunumdan sonra ne soracaksınız, merak ediyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – İlla merak edilir.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yok, sunum çok güzeldi, zaten o sunuma aslında çok beğenmediğiniz feministlerin mücadelesiyle de birlikte ulaşıldı.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Feministleri beğenmediğimizi nereden çıkardınız?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – O zaman biz bu kanun maddelerini yazan Adem Sözüer, İzzet Özgenç, bu hocalarla istişare ettik, yıllarca bunun için mücadele ettik ve hatta gerekçelerine kadar istişare edebildik yani evlilikte cinsel saldırı diye bir şey yoktu, işte, o suç oldu. Meral Hanım çok güzel bir sunum yaptı gerçekten ve ben de o günlere gittim yani o maddelerin yazıldığı 2014-2015 tarihine gittim. Biz de o zaman iktidardaki partiye de teşekkür ettik; bunları hayata geçirdi, işte, genel ahlaka, adaba aykırı suçlardan kalktık “bireye karşı cinsel suçlar” tanımına geçtik. Gerçekten, kadınları sadece aile içine, çocukları aile içine hapsedmeyip birey olarak kabul ettik. Şimdi, bu felsefe önemli bir felsefeydi, zaten işte biraz da bundan çıkılmasın diye hâlâ mücadelemiz aslına bakarsanız. O nedenle bu güzel sunuma rağmen sorularım var çünkü bugün “Niye, ne oluyor?”u sormak istiyorum ben. En sonundan başlayayım aslında, bu Ekim 2020’de güncellediğiniz delil toplama meselesinde psikolojik muayeneye ilgili bir şey var mı? Mesela, orada biyolojik ve işte, somut maddi delillerden bahsettiniz ama aynı zamanda...

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ ALİ ÖZTÜRKMEN – Tabii, tabii, 12’nci maddede var.

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MERAL GÖKKAYA – ÇİM’in işleyişinde de var ayrıyeten.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Onu kaçırmış olabilirim, onunla ilgili bir şey var mı? Merak ettiğim için...

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MERAL GÖKKAYA – Çocuk İzlem Merkezlerinde -çocuklara özgü olarak söylüyorum özellikle-psikolojik muayene mutlaka oluyor. Yine, Çocuk Koruma Kanunu’yla ilgili alınması gereken sağlık tedbiri varsa biz bunu mahkemelerden alıyoruz. Yani o psikolojik muayene sadece o olaya, o geceye özgü değil; sonrasında takibe ilişkin de tedbir kararı alıp ilgili kurumlarla Sağlık Bakanlığıyla, Aile Bakanlığıyla birlikte...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Delil toplama anlamında sordum, yoksa diğeri yapılıyordur.

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MERAL GÖKKAYA – Delil toplama tabii ki. Evet, o zaten en önemli bulgularından biri. Özellikle de tek delil beyansa bu bizim için çok değerli çünkü hocaların, işte, üniversitelerin, işte, Adli Tıbbın raporlarında hep dayandıkları şey travma sonrası stres bozukluğudur. Mesela, cinsel suçların bir çoğunda böyle bir bulgu geçer ve aslında mesela kesik kesik rüyalar görmesi, ondan sonra, huzursuz hissetmesi, yememesi, evden çıkmaması, o aslında olayı anlatırken yaşantısını da anlatıyor ve rapor içerisinde onlara da yer verilip bunun sonucunda bir şeye ulaşıyor aslında orada incelemeyi yapan heyet. Bunlar da bizim için bir bulgu, elbette yapıyor.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Tamam, teşekkür ederim.

Aile Bakanlığına da sormuştum, Erzurum'daki Kur'an kursundaki istismar olayında çocuklar dinlenmediği için istinaf bozdu biliyorsunuz. Şimdi, bu anlattığınız uygulama çok güzeldi gerçekten; bunu bilmiyor mu istinaf mahkemesi hâkimleri ya da nasıl bir eğitim alıyor hâkimler, savcılar; bir güncelleme eğitimi oluyor mu, gerçekten nasıl bir şeyle karşı karşıyayız? Sizin düşünceniz nedir?

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MERAL GÖKKAYA – Şöyle, hemen cevaplayabilirim isterseniz.

Şimdi, soruşturma aşamasında mağdurun bir kez dinlenmesi, muayene gerekiyorsa bir kez yapılması esas kuraldır ama bu mutlak bir kural değil, bazen mağdur beyanda bulunurken faili hiç tanımayabiliyor, böyle olaylarımız var bizim. AİHM'e konu olan böyle bir karar da var, şimdi tam hatırlamıyorum, M.G. kararı olabilir kadına şiddet alanında. Şimdi, fail sonradan ortaya çıktığında da tekrar ifade almak gerekebiliyor, belki, işte, ayna arkasından teşhis yaptırmak gerekebiliyor veyahut da 236'ncı maddede diyor ki: Maddi gerçeğin ortaya çıkarılması, savunma hakkının korunması için sanık ve müdafinin yönelttiği bazı sorulara ya da suçun sübutuna etki eden bazı kırılımlar var. Şimdi, bazı öyle eylemler var ki basit cinsel istismar mı, nitelikli cinsel istismar mı, arada kaldığınız eylemler var. Ben burada örnek verip de hani, canınızı sıkmak istemiyorum ama orada eylemin nereye kadar gittiğiyle ilgili soruyu sorup cezayı ona göre vermek gerekiyor çünkü orayı sabitleştiremediğinizde cezayı basitinden vermeniz gerekiyor. Bunun dışında, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun orada yani...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Anladım “Daha ağır ceza da verilebilir.” diyorsunuz ama hani ÇİM'de en azından bunun daha nitelikli bir şekilde yapılmasının sağlanması iyi olmaz mı?

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MERAL GÖKKAYA – Onu da şöyle hemen söyleyeceğim, onu hemen toparlayacağım: Tabii ki, normalde yapılması gereken çocukların tekrar yine dinleme ihtiyacı doğduğunda ÇİM'de eğer muayene bulgusu yoksa kanun aslında özellikle “ÇİM” diyor ve ÇİM dışında hiçbir şeyi kabul etmiyor, merkez olarak ÇİM'i kastediyor ama adli görüşme odasında da dinlenebilir çünkü SEGBİS'le bağlanabiliyoruz, anlık sorular sorabiliyoruz, orada bir etkileşim sağlayabiliyoruz aslında, AGO'da kullanılabilir. Bunun dışında Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 210'uncu maddesi var, diyor ki: “Eğer tek delil mağdurun beyanıysa ve mağdurun beyanı dışında bir delil yoksa duruşmaya getirilen delille bağlıdır mahkeme.” Şimdi, 236'yı getirdi kanun koyucu ama 210'u unuttu diye düşünüyorum.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – O zaman değiştirmemiz lazım.

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MERAL GÖKKAYA – Şimdi, 210'a ya temas edeceğiz...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Çocuklarla ilgili mesela yapmamız gereken şeylerden biri bu olabilir.

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MERAL GÖKKAYA – Ya, şimdi, 236’da da yine kovuşturma aşamasında tekrar dinlemek gerektiğinde yetişkin mağdurlar için duruşmada dinlemesine de cevaz veriyor kanun ama çocuk mağdurlarla ilgili “Merkezde dinlemen gerekir.” diye ÇİM’i işaret ediyor. ÇİM’de ya da AGO’da çocuğu dinleyebilir ama yetişkini duruşma salonuna çağırabilir. 210’uncu madde de bizim elimizi...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bunlar yetişkin değil, çocuklar ve mahkeme zorla getirme kararı verdi.

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MERAL GÖKKAYA – Orada, 210’uncu maddede şöyle diyor: “Olayın delili bir tanığın açıklamalarından ibaret ise bu tanık duruşmada mutlaka dinlenir. Daha önceden yapılan dinleme sırasında düzenlenmiş tutanağın veya yazılı bir açıklamanın okunması dinleme yerine geçemez. Tanıklıktan çekinebilecek olan kişi duruşmada tanıklıktan çekindiğinde önceki ifadesine ilişkin tutanak okunamaz.” Yani diyor ki: Beyandan başka delil yoksa aslında mağdur da tanığıdır olayın ve tek tanığı olabilir eğer başka delil yoksa o delilin duruşmaya getirilmesi gerekir ama o dediğiniz şeyde ÇİM’de dinlemesi gerekir.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI KEMAL ERTÜRK – Duruşmaya gelmiyor efendim, yanlış anlamayın da yani ÇİM’e gidiyor mutlak surette.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ama öyle demiyor işte, şu anda ÇİM’e mi gidecek?

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI KEMAL ERTÜRK – ÇİM’e gidecek efendim, hiçbir şekilde mahkemeye gelmeyecek.

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MERAL GÖKKAYA – Şöyle. Kovuşturma aşamasında tekrar dinlenmesi gerektiğinde mağduru ÇİM ya da AGO’da dinlenmesi gerekir yani o da duruşmaya getirilmiş bir delildir aslında SEGBİS’le bağlandığı için.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – O zaman inşallah öyledir çünkü Adli Tıba göndermişler şimdi, çocukların sağlık raporu ona göre belirlenecektmiş.

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MERAL GÖKKAYA – Şimdi, ben vakaya ilişkin bilgi vermiyorum, genel usule ilişkin...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ben de vermiyorum da yani duruşma tutanağında görüyoruz.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI KEMAL ERTÜRK – Ama şöyle bir şey var: Çocuklar hiçbir şekilde mahkeme huzuruna gelmiyor efendim, hiçbir şekilde gelmiyor.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET ÖKMEN – Sayın Başkanım, müsaadeniz olursa bir konuya açıklık getirmek istiyorum. 236’ncı madde düzenlenirken 2019 yılında 7188 sayılı Kanun’la 210’uncu madde tabii ki dikkate alındı. Burada şöyle özel bir durum var: Çocuğun yüksek menfaati 210’uncu maddedeki üstün yarardan daha önemli ve kıymetli bir yarardır dolayısıyla 210’uncu maddenin istisnasıdır 236. Çocuk hiçbir şekilde adliyeye gelmez, ana kural budur ve soruşturmada savcının ÇİM’de aldığı ifade mutlak surette kayıt altına alınır hem görüntülü hem sesli. Çocuğun tekrar tekrar örselenmemesi açısından ifadesi alınmaz savcı tarafından, mahkeme tarafından, istinaf tarafından. İfadenin alınmaması için kayıt altına alınır, bu

kayıtlar mahkemede dinlenir, seyredilir. Çocuk dinlenmez, ana kural budur. Buna rağmen çocuğu dinlemek -tek tanık ifadesi varsa, mağdur aynı zamanda tanıktır- şartsa, o cezanın verilmesinde -beraat veya mahkûmiyet- bakın, tek delil var maddi gerçeğin ortaya çıkması için. O kayda rağmen... Kayıt şöyle de olabilir: Yani oradaki uzmanın tecrübesizliği, savcının tecrübesizliği olabilir. Erzurum vakası da böyle bir şeydir, bilmiyorum ama orada eksik alınan bir ifade o sanığın ceza alıp almamasına neden olacak. Bu durumda artık ÇİM'e çağırmak suretiyle yine sanıkla karşı karşıya getirmez.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Yine mahkemeye çağrılmaz.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET ÖKMEN – Çağrılmaz. ÇİM'de görüntülü olarak ifadesi alınabilir, çocuk kimseyi görmez.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Yani mahkemeye çağırma kararının uygulanışı ÇİM'e çağırma şeklinde.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET ÖKMEN – ÇİM'dir efendim, aynen öyle.

Dolayısıyla vaka bazlı hata olabilir, bilmiyorum ama kesinlikle çocuk her duruşmaya getirilip tekrar tekrar örselenmez, 236'ncı maddenin mantığı budur efendim.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Yani 210'uncu maddenin getirdiği hükmün özel istisnası “236” diyorsunuz.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET ÖKMEN – 236'dır efendim.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet, tamam, anlaşıldı arkadaşlar.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bu “H.G.K.'nin yaşadıklarıyla ilgili iddianameyi yazan İstanbul Anadolu Adliyesi Savcısı Ercan Ateş'in görev yeri neden değiştirildi?” sorusuna yazılı cevap da alabilirim arzu ederseniz.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Bürokrat ne bilsin onu.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ama işte, Bakanlık muhatabı olarak geldikleri için.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Ona yazılı cevap verirsiniz.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – HSK yapmıyor mu o işleri?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ama HSK'den kimse yok ki burada.

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MERAL GÖKKAYA – Yok, HSK'den ziyade oraya cumhuriyet başsavcısı...

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET ÖKMEN – Görev yeri değişmedi, cumhuriyet başsavcısının tasarrufu.

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MERAL GÖKKAYA – Yine, aynı adliyede görevli cumhuriyet savcısı başka büroda görevli benim duyduğum kadarıyla -vakaya ilişkin bilmiyorum, ben de sizin gibi basından öğreniyorum ama- oradaki iş bölümünü cumhuriyet savcısı yapıyor, HSK'nin ya da Bakanlığın bir tasarrufu yok.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Tamam.

Son olarak, ben aslında bu cezaevlerindeki çocuklarla ilgili, bir çocuk istismarı olduğu için onunla ilgili bir iki şey sormak istiyorum. Anneleriyle birlikte kalan çok fazla çocuk var -bu, Türkiye'deki bir başka sistemi de gösteriyor aslında- mesela 0-6 yaş çocuklar anneleriyle kalıyor, sanki ortada baba

yokmuş gibi -Türkiye'deki çocuk yetiştirme sisteminde- ya da destekleyici hizmet yokmuş gibi maalesef annenin yanında kalıyor. Tabii ki anne sevgisi, şefkati çok önemlidir, bunu yadsıyarak söyleyemiyorum ama cezaevlerinde babalarıyla kalanlar da çok az bildiğim kadarıyla.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Babasıyla mı kalmasın yani?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yok, yok, kalsın demiyorum ben; aksine, çocuklar cezaevinde kalmasın, buna mecbur olmasın. Mesela, bu çocuklar okul öncesi eğitim alabiliyorlar.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Keşke suç işlemese annesi, babası.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bunlar suçlu değil Halil Bey; 0-6 yaş, annesiyle kalıyor. “Suçlu” da demiyoruz zaten çocuğa “suça sürüklenen” diyoruz.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Hayır, annesi çocuğu düşünüyorsa suç işlemesin diyorum yani.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Allah’ım, Ya Rabb’i!

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Aynı şeyi temenni ediyorsunuz Filiz Hanım. Halil Bey de “Keşke öyle olmasaydı.” diyor. Aynı şeyi temenni ediyorsunuz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – “İşlemesin.” diyor da işte “işlemesin”le olmuyor ki.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – “İşlemeseydi keşke.” diyor o da.

Devam edelim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Suç, suç mu? Gerçekten adil yargılama var mı? O, Cengiz Bey’in anlattığı felsefeyle biz şu anda neler yaparız yani çocukla ilgili de yargı sistemiyle ilgili de.

Şimdi, çok zaman almamak için şey yapmaya çalışıyorum. “Burada okul öncesi eğitim alabiliyor mu? Akranlarıyla iletişim hâlinde mi? Sosyal gelişimleri nasıl destekleniyor? Mesela, pandemi nedeniyle iptal edilen kurslar var ve aslında, üniversitelerden, STK’lerden, öğrenci kulüplerinden gidenler oluyordu -CİSST’le de iletişim hâlinde olduğum için biliyorum, bir sivil toplum örgütü- orada sosyal, kültürel etkinlikler şimdi yapılabilir mi, yapılmıyorsa niye yapılmıyor? Kurum içerisinde çocuk doktoru, pedagoğ bulunuyor mu? Teknolojik cihazlara, oyun araçlarına erişimi var mı gibi aslında binlerce sorum var ama...

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Hep yazılı cevaplanması gerekir bunların.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET ÖKMEN – Bunu yazılı cevaplayalım Sayın Vekilim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Tamam, cevaplansın yeter ki.

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MERAL GÖKKAYA – Burada CTE yok, onların adına bir şey söylememiz yanlış olur. O nedenle, bunu yazılı cevaplayalım.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yok, yok, yazılı cevaplansın; o da olabilir.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet, yazılı cevaplansın.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bir de “Kanser hastası Yusuf Kerim’in annesinin infazı niye ertelenmiyor?”u da Adalet Bakanlığı yetkililerine...

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MERAL GÖKKAYA – Ertelendi o.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bugün mü?

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MERAL GÖKKAYA – Herhâlde dün haberlerde...

FATMA KURTULAN (Mersin) – O başka bir dava. Çocuk tedavi görüyordu, o ertelendi; Yusuf’un annesi değil.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET ÖKMEN – Buna istiyorsanız yazılı cevap verelim Filiz Hanım.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Lütfen.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET ÖKMEN – Bu ikisine yazılı cevap verelim Başkanım, Ceza ve Tevkifevlerini ilgilendirdiği için.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Filiz Hanım, teşekkür ediyoruz.

Arife Hocam, buyurun.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Ben de Adalet Bakanlığımıza çok teşekkür ediyorum bu güzel sunum için.

Ben hukukçu değilim, genel cerrahi profesörüyüm; bazı konular belki basit gelebilir ama sizden öğrenmek için sormak istiyorum.

Şimdi, çocuklarda özellikle deliller yeterli değilse beyan yaş grubuna göre değişiyor mu? Çocuğun beyanı hangi durumda esas alınabiliyor? Birinci sormak istediğim bu.

Bunlarda zaman aşımı var mı, yıllar sonra bunlar dava edilebilir mi? Zamanında delil yok, kovuşturmaya yer yoktur denmiş, dava kapanmış ama bu kişi yıllar sonra “Bana da yapıldı.” dediği zaman bu hakkı var mı?

Bir de kayıt sistemine -gerçi bu konuşmalardan anladım, elektronik olarak görüntülü kayıt sistemi alınıyor- bunlara ulaşım imkânı tabii ki olur herhâlde değil mi? Bunu düşünerek zaman aşımı var mı; o soruyu tekrar etmek istiyorum.

Bir de branşlaşma... Çocuk adliye merkeziniz oluyor ya, bunda branşlaşma neye göre? Sınav mı var, gönüllülük mü var, tecrübe mi var; onu öğrenmek istiyorum.

Sağ olun.

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MERAL GÖKKAYA – Cevaplayayım mı ben?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Yok, efendim. Soruların tamamını aldıktan sonra...

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MERAL GÖKKAYA – Tamam.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Aylin Hanım, buyurun.

AYLİN CESUR (Isparta) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de çok kısa tutmaya çalışacağım ama öncelikle teşekkürlerimi sunmam lazım. Gerçekten çok kapsamlı ve merak ettiğimiz birçok şeyi aydınlatan bir sunumdu; hem hazırlık çok iyiydi hem de çalışmalarla ilgili teşekkür ediyorum ben de.

Bununla beraber, az önce konuştuğunuz yani Filiz Hanımla beraber konuştuğunuz konuyla alakalı bir sorum olacak ama hani bir hatırlatma da olması bakımından... Bendeki bilgi de Sayın Aile Bakanının konuya müdahil olarak çocukların mahkemede dinlenmesinin daha sonrasında önlendiği şeklindeydi.

Geçmişte üzücü bir olay olmuştu: 2016 yılında, 9 yaşında istismar mağduru bir çocuğumuz mahkemede faille karşılaşacak olması nedeniyle kalp krizi geçirerek orada hayatını kaybetmişti ve ondan sonra da Aile Bakanı müdahale etmişti diye... Doğru bilgi herhâlde.

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MERAL GÖKKAYA – Evet.

AYLİN CESUR (Isparta) – Şimdi, ben de bunu doğru buluyorum.

Bir şey sormak istiyorum: Erzurum’da Kur’an kursunda istismar edilen 8 çocuğun davası vardı; orada fail ilk duruşmada yüz on dokuz yıl altı ay ceza aldı. İstinaf mahkemesi çocukların İzlem Merkezinde alınan ifadeleri olmasına karşın mahkemede dinlenmemiş olmasını gerekçe gösterdi ve kararı bozdu; bendeki bilgiler. ÇİM’in kuruluş amacına aykırı bir şekilde eksik ifade alarak çocukları tekrar mahkemeye çıkma riskiyle karşı karşıya bırakan uzmanlar ve savcı hakkında bir soruşturmanın hâlen başlatılmadığına dair bilgi var. Bu doğru mu? Başlatılmadıysa neden başlatılmamış olabilir?

ARZU AYDIN (Bolu) – Biraz önce bu soru cevaplandı, hem kayıtlara hem de video kaydınıza girsin diye söylüyorum, az önce cevapladılar bunu.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yok, bu soru cevaplanmadı.

AYLİN CESUR (Isparta) – Hayır, siz iyi dinlememişsiniz, ben başka bir şey soruyorum.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET ÖKMEN – Soruşturma bahsini sormamız lazım, savcıyla alakalı soruşturma bahsini HSK’den sormamız lazım. O bilgi yok şu anda Sayın Vekilim.

AYLİN CESUR (Isparta) – O bilgiyi rica edeceğim, ben onu soruyorum.

Müsaade ederseniz uzmanlara soralım, biz kendi aramızda biraz sonra konuşuruz zaten.

Şimdi, bir de 2021’de, cinsel saldırı, işkence, istismar gibi suçlardan tutuklanmak için görüntü benzeri somut kanıtın zorunlu hâle getirilmesini içeren dördüncü yargı paketi bizim tüm itirazlarımıza rağmen geçti ve Adalet Komisyonunda da bu kabul edildi. Somut delil şartının çocukların cinsel istismarı ve cinsel saldırı suçlularının tutuklanmasını neredeyse imkânsız hâle getireceği koşullar yaratıldı; o zaman Türkiye Büyük Millet Meclisinde de çıktık söyledik “Çocuk kayıt mı bulacak yani ‘Bu da videom.’ falan diye koyacak.” diye. O günden bugüne bununla alakalı sizdeki veriler ne durumdadır? Görüntüsünü getiren mi hakkını arar hâlde şu anda? Bu nasıl işliyor? Bir de onu ben merak ediyorum.

Bir de şimdi Türk Ceza Kanunu’nun 230’uncu maddesi “Birden Çok Evlilik, Hileli Evlenme, Dinsel Tören Suçu” başlığı taşır. Burada, açıkça, resmî nikâh olmaksızın dinî nikâhın yeterli olmadığını ve resmî nikâhın olması gerektiğini, aykırı davranan çiftlerin de cezalandırılmasını içeriyordu ancak Anayasa Mahkemesi 2015 yılı Mayıs ayında resmî nikâh kıyılmadan dinî nikâh kıyanlara -sadece kıyanlara- ceza verilmesi hükmünü kaldırdı. Böylece, erkeklerin birden fazla kadınla beraber olmaları ve çok eşliliği resmî nikâhın da zorunlu olmasından... Dolayısıyla, bunun çocuk yaşta evliliklere kapı aralamış olduğunu düşünüyoruz. Tabii, bu, aslında Aile Bakanlığına sormamız gereken bir soruydu ama bununla alakalı sizin düşünceleriniz nelerdir? Aile Bakanlığıyla bu konuyla ilgili, bununla alakalı gelen suçlarla... Çocuk yaşta evliliklerin sayılarının da arttığını da düşünecek olursak -biraz önce vermiştim rakamları- sizin bu konudaki düşüncelerinizi merak ediyorum.

Çok teşekkür ediyorum tekrar sunum için.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Teşekkür ediyoruz.

Son soru biraz subjektif bir şey arkadaşlar, bilginiz varsa söylersiniz, düşüncelerinizi merak etmiyoruz.

AYLİN CESUR (Isparta) – Çocuk yaşta evlilikler arttı, rakam olarak vermiştik ama önce Başkanım, pek de subjektif değil, objektif.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Yok, yok. “Düşünceleriniz nelerdir?” dediniz ve burada saatlerce konuşulabilir.

AYLİN CESUR (Isparta) – Hayır, bu konuda Adalet Bakanlığının Aile Bakanlığıyla bir çalışması var mı?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Yani o konudaki son durum nedir, mevzuat nedir diye sorabiliriz, zaten o şekilde cevap verecek arkadaşlar.

Candan Hanım, buyurun.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Teşekkür ediyorum ben de.

Öncelikle, sunumun başını kaçırdım, biraz rahatsızım. O yüzden, dinleyebildiğim kadarıyla ben de gerçekten çok teşekkür ediyorum, vâkıf bir sunum.

Tabii, ceza, suç için vazgeçilmez bir müeyyide ama -sizler de hep sunumunuzu da ifade ettiniz, bizler de söylüyoruz- tek başına ceza vermek sebeplerini ortadan kaldırmadığımız sürece maalesef soruna çözüm, yaraya merhem olmuyor. Dolayısıyla, cezalar önemli ama özellikle cinsel istismar durumlarında, konularında sadece ceza perspektifinden yaklaşmak da maalesef bizi sonuca ulaştırmıyor, en azından sorunu çözmiyor.

Tekrar olacak belki, başını kaçırdığım için sunumun ama şeyi çok merak ediyorum, ben de hukukçu değilim, ben de doktorum ama bizim Komisyonumuzun da kurulmasına sebep olan H.K.G. dava süreci yani 2020’de şikâyetçi oluyor, bütün delilleri savcılığa sunuyor ancak dava 30 Ekim 2022’de açılıyor. Davanın açılması yaklaşık iki yıl sürüyor, gene yetmiyor -yani 2012’deki kemik yaş raporunu, zaten söyleyemiyordum onunla ilgili süreci- bir gazeteci, Timur Soykan konuyla ilgili haberi 3 Aralık 2022’de kaleme alıyor ancak işte, istismarcı ve söz konusu baba on iki gün sonra tutuklanıyor. Yani iki yıl sonra tutuklanmasının gerekçesi nedir ya da iki yıl önce tutuklanmama gerekçesi nedir? Gerçekten bunu merak ediyorum.

Benden önceki milletvekillerine de...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Bu konuya da girmedik Candan Hanım.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Olabilir, hani ben...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Daha sonra bunları etraflıca İstanbul ziyaretimizde görüşeceğiz.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Evet, evet.

Gene aynı şekilde iddianameyi hazırlayan savcının yeri değiştirilmiş, hani siz dediniz ki “Başsavcı değiştirdi.” ama ne tesadüftür ki işte, İBB, Ekrem İmamoğlu ahmak davasında da hâkimin yeri istem dışı değişti. Ne tesadüftür ki gazetecilerin sorgulandığı davalarda da böyle oluyor; Hrant Dink davasında da dört kez savcı, heyet değiştirildi. Gene aynı şekilde Şenyaşar ailesi davasında da 10 kez savcı değişti. İşin açıkçası diğer bir sürü saymadığım burada, Gezi davasında da aynı... Şimdi, bu, gerçekten hem yargılama sürecini uzatması anlamına hem adil yargılanma hakkının engellenmesi anlamına da geliyor ve bizler de işin açıkçası daha olayın başındayız. Bakın, bir iddia var, araştırılıyor, dava süreci sürüyor ama daha bismillah, hemen iddianameyi hazırlayan savcı değiştiriliyor; neymiş, işte, başsavcıya sormadan mı yapmış, öyle mi olmuş, bu mu olmuş ve diğer bir sürü gerekçelerle. Bu, gerçekten yargıya, adalete olan güvenleri sarsıyor, bunların olmaması gerekiyor. Umarım siz de açıklayıcı bir cevap verirsiniz bu konuda.

Ben birkaç soru da sormak istiyorum. Özellikle bu tedbir süreçleriyle ilgili uygulamada sıkıntılar olduğu hâlâ söyleniyor. Nedir bu durum?

Biraz önce Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının bürokratları da ifade etti; bir koordinasyon problemimiz var, bir iletişim problemimiz var. Oysaki 2005'teki Çocuk Koruma Kanunu'yla beraber bütün illerde, 81 ilde çocuk koruma il koordinasyon kurulları kuruldu ama maalesef demek ki kurumlar arası eşgüdümün artırılması gerekiyor, bir iletişim problemimiz var. Bu konuyu da aydınlatırsanız sevinirim.

Denetim mekanizmaları hâlâ yok denecek kadar gerçekten az, bununla ilgili çalışmalarımız var mı?

2005'teydi sanırım, ondan sonra yapıldı mı bilmiyorum; Adalet Bakanlığı, UNICEF, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının savcı ve hâkimlere bir eğitimi oldu ama ondan sonraki şikâyetler şöyle oldu: "E, tamam, biz aldık eğitimleri ama hani tayinimiz çıktı başka mahkemelerde çalışmaya başladık ve dolayısıyla aldığımız eğitimlerin de hepsi boşa gitti hem kaynak olarak hem zaman olarak."

Çocuk koruma görevlisi sisteminde ayrı bir bölümün olması; bu alanda, o konuda nasıl çalışmalarımız?

Sosyal inceleme raporu konusunda nedir çalışmalarımız? Doğru failin tespiti noktasında gerçekten önemli olduğunu ifade ettik bundan önceki toplantılarımızda da, çalışmalarımızda da. Özellikle mağdur çocukla ilgili sosyal inceleme raporunun da kıymetli olduğunu tekrar söyleyeyim.

Bir de diğer şey, hâlâ maalesef -hani konuşuyoruz burada ama- işte, en son Manisa'da zihinsel engelli bir çocuk Zehra Çelik iki yıl boyunca istismar edilip öldürüldü, rızası vardı hükmüyle beraat etti fail cinayetten değil, 103'ten değil de... işte, 15 yaşını bitirmiş çocukla cinsel ilişkiye girdi ama çocuk iki yıl boyunca istismar ediliyor; 16 yaşında, fail hakkında hiç şikâyeti yok diye beraat ediyor fail. O kadar çok ki böyle kararlar yani karşı koymadığı için, rızası olduğu ya da işte, her şeyin farkında olduğu gerekçesiyle birçok davada maalesef çocuklar aleyhine, failer lehine kararlar çıkabiliyor.

ARZU AYDIN (Bolu) – Genelleme yapıyorsunuz.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Yo, yo, hayır; var, birçok örneği var, bunları da muhakkak komisyonlarda süreriz...

ARZU AYDIN (Bolu) – "Birçok" genelme ifadesidir. Bir örnek üzerinden genelme yapıyorsunuz.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Yani genelleyebilirim, bir örnek değil, birçok örnek var; siz de hukukçusunuz, herhâlde okuyup, izliyorsunuzdur. O kadar çok örneği var ki bunun.

ARZU AYDIN (Bolu) – Bir çocuk annesi olarak elbette, bir çocuğun ne kadar kıymetli olduğunu biliyorum, ifadenin yanlış olduğunu söylüyorum.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Ben bir dahaki Komisyon toplantımızda madde sizlere vakaları sayarım. Aslında şu an bile yanımda birçok bunun lehinde verilmiş kararlar var. Genelme yapacak bir durumda değilim diye düşünüyorum. Bunlar somut olan...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – O ifadeniz genelme anlaşılır şekilde söylüyor. Yani haberdar olduğunuz konuları tabii ki burada zikredebilirsiniz.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Yani onları zaten süreç içinde tekrar tekrar ifade ederiz.

Bu konudaki çalışmalarınız nedir? Bu kararlar üzerinde tekrar değerlendirmeler oluyor mu? Ben de onu sormak istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet, Halil Bey...

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Şimdi, bu istismar konusunda bir şey söylemek istiyorum: İstismarın siyaseti, siyasi partisi, ne bileyim yeri, yöresi, kültürü, ırkı, mezhebi olmaz. Dolayısıyla, herkes her yerde istismar mağduru olabilir, istismar suçunun da faili de olabilir. O bakımdan burada konuşmalarımızı yaparken temel bir soruna çözüm bulma odaklı yaklaşım göstermemiz gerektiğine inanmaktayım.

Şimdi, ben sunumları sebebiyle Adalet Bakanlığındaki değerli bürokratlara çok teşekkür ediyorum; derslerine iyi çalışmışlar, hakikaten bravo.

Bir şey öğrenmek istiyorum. Şimdi, bu çocuk istismarı konusunda şu anda mahkemelerde devam eden derdest dosya sayısı kaçtır, biliyor musunuz? Yine, bu suçtan mahkûm olan ve şu anda hükümlü statüsü edinen kaç kişi vardır?

Bir de bu hükümlüler cezasını çektikten sonra yine aynı suçtan yargılanıp ceza aldıkları oluyor mu yani bundan bir nedamet duyup suç işlemekten vazgeçiyorlar mı yoksa bu hani psikolojik bir şey de tekrar aynı suçu işliyorlar mı? Bunu da mümkünse, elinizde veri varsa da öğrenmek istiyorum. Akşam geç oldu, bu kadarla yetiniyorum.

Hayırlı akşamlar diliyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Teşekkür ediyoruz Halil Bey.

Fatma Hanım, buyurun.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Değerli arkadaşlar, siz de hoş geldiniz Komisyonumuza. Sunum için, hele hele bir kadın olarak konuya vâkıf, akıcı bir dille bilgilendirici ve istifade etmemizi sağladığımız için de size de özellikle teşekkür etmek istiyorum.

Sayın Başkan, ben yani aslında çok konuşmayı düşünmüyordum bugün ama işleyiş anlamında ben de bir iki konuda düşüncemi söylemek isterim. Şimdi, kendim için söyleyeyim, böyle araştırma komisyonlarında ilk defa bulunuyorum ama genellikle diğer komisyonlarda, özellikle Bakanlıklardan gelince hani bizim toplumda misafirin yanında çok böyle didişmeyi biz böyle şey ederiz, yapmayız yani ama ben AKP’li arkadaşlarda bunu görmüyorum. Bakın, diğer komisyonunda da...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Yok, öyle demesiydiniz iyiydi.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Hayır, Başkanım. Bakın, gerçekten Cumhur İttifakı anında... Yani sevgili arkadaşım, gerçekten bu tarzla gidemeyiz, inanın dostane söylüyorum; bu tarz, tarz değil, olmaz yani. Hem de o divana oturuyorsunuz, oradasınız, orada pozisyonunuz itibarıyla böyle yapmamanız lazım, biraz daha olgunca, sabreden... Konu ciddidir, hepimizin yüreğini yaraladığını çok iyi biliyorum. İlk toplantıda ben söyledim, bir ön yargım yok, şu anlamda: Şu grup şöyle yapar, birileri üstünü kapatır, birileri açar, biri peşine düşer, biri sabote eder; hiç böyle bir ön yargıyla gelmek istemediğimi, düşünmediğimi ben paylaşmıştım ama böyle henüz daha ağzımızı açmadan böyle didişmek, sözü kesmek gerçekten olmaz. Ben başta misafirlerimizin huzurunda bunu demek istemezdim ama siz de misafirliği bilmiyorsanız, ben de bunu huzurunuzda... Artık siz de bizim bu kusurumuzu görmeyin, böyle değiliz normalde falan demişim.

Şimdi, sonuçta, totalde sevgili arkadaşlar, baktığımızda yani... Mesela Adalet Bakanlığı ne zaman tutuklamaya gidiyor? Kamuoyu duyduktan sonra tutuklama durumu oluyor. Aile Bakanı belki burada en çok çaba sarf eden insan; mağduru alıyor, ilgileniyor, imkân sağlıyor, olanak sağlıyor fakat “Bilgi aldım, sordum.” diyor. Bilgi gelmiyor bir defa, bir daha soruyor gelmeyince muhtemelen “Arkadaşların bir bildiği vardır.” demiştir yani peşine düşmüyor, orada da bir sorumluluk var.

Şimdi, arkadaşlar diyor ki: “Biz çocuğun aşılarını yaptık.” Bu çocuk nerede doğum yaptı, niye kayıt altına alınmadı? Bu çocuğun o yaşa kadar niye aşları yapılmadı? Sağlık Bakanlığının da burada sorumluluğu oluyor. E, şimdi hiç eğitime dâhil olmamış bir kız çocuğu, Millî Eğitim Müdürlüğünün de sorumluluğu var. Zincirlemesine bakıldığında aslında birçok bakanlığın sorumluluğu altında bir mağduriyet var, kötü bir durum var.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Yok öyle demeyelim de şöyle...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ay, nasıl diyelim Cengiz Bey? Bakın, Sayın Başkan “Ne olur öyle demeyin, böyle demeyin...” Böyle tartışılır mı?

FATMA KURTULAN (Mersin) – Başkanım, telaşımız şu: Bakın, şu grupta mesela...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Hayır, şöyle bir müsaade edin de biz...

FATMA KURTULAN (Mersin) – ...inanım, iyi ki de sizi tercih etmiş Cumhur İttifak’ı, arayış buluyorsunuz, gerçekten çok makul yönetiyorsunuz, bundan hiç benim şeyim yok ve ben burada umutluyum gerçekten. Sizin sağduyunuzla, yapıcılığınızla, dâhlimizi sağlayarak yol alacağımızı düşünüyorum gerçekten.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Teşekkür ederim.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Yani burada, şimdi, mesela ciddi bir sorun var ki bu Komisyon kuruldu. Üstelik sevgili Başkanım, biz mesela muhalefet olarak da böyle araştırma komisyonlarını öyle ha denilince kurulduğunu çok görmedik de yani biraz çabayla kurulduysa Cumhur İttifakı da muhalefet de ortak olarak “Bu vicdani sızlatan bir mesele, çocuklar; hep beraber bir şey yapalım.” dedi. Çünkü mesela ben de sormak isterim Adalet Bakanlığının elinde bu gibi vakalardan toplumda kaç tane var acaba. Çocuk istismarının açıldığı davalar kaç tane, kaç tanesine müdahil olmuşlar, bunu takip ediyorlar? Bu sayı gerçekten önemli yani bu olay oldukça önemlidir, devamı var mı, kapsamı daha ne kadardır? Bizim duyduğumuz bu, biz yaralandık. Acaba devamı daha nedir endişesini hepimiz yaşıyoruz, bunda biraz kazı çalışması yaparak yol almak istiyoruz.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet, doğru.

FATMA KURTULAN (Mersin) – O yüzden birbirimize sabır gösterelim. Bir sorumluluk var, hiç sorumluluk yok denilemez. Birçok bakanlığın alanını kapsayan bir sorumluluk var. Sonuçta hep beraber şunu dedik ilk toplantıda: “Yol alacağız, gideceğiz.” Sonuçta kim suçluysa hangimiz bu suçlunun arkasında duracağız ki?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Hiç kimse, evet.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Durmamalıyız, duramayız da yani yapılacağını ben düşünmüyorum. Benim böyle bir ithamım hiç kimseye yok. Bu anlamda da ama kazı çalışmasını yaparken birbirimize sabırlı olalım, yolumuzu, önümüzü açma açma yol alalım diyorum.

Kolay gelsin, hepinize teşekkürler.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Teşekkür ediyoruz Fatma Hanım, sağ olun.

ARZU AYDIN (Bolu) – Başkanım, hemen şunu söyleyeyim: Sayın vekilimin biraz önce söylediğini tavsiye olarak alalım ama bu tavsiyeyi size Genel Kurulda hatırlatacağım çünkü Meclis Televizyonu’ndan bir millet bizi seyrediyor hani o millet de bizim misafirimiz.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Sevgili Vekilim...

ARZU AYDIN (Bolu) – Orada ben kürsüde ya da bizden biri kürsüde konuşurken bağırınca sizi bu tavsiyeye davet edeceğim ben de.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Salih Cora hariç!

FATMA KURTULAN (Mersin) – Sevgili Vekilim, burada söyleyin bana, Genel Kurul ayrı işliyor, burası ayrı işliyor. Burada biz özel bir odak için kurulmuş bir Komisyonuz. Hiç sabrınız yok. Genel Kurulla karıştırmayın burayı.

ARZU AYDIN (Bolu) – Meclis de milletin hayrı için bir arada Sayın Vekilim.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Yani hepimiz öyle ama Genel Kurula ayrı siz Genel Kurulda biraz herkes...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet, arkadaşlar, Ahmet Bey’le devam ediyoruz.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Başkanım, Fatma Hanım’a katılıyorum, kazı çalışmasına başlayalım. Böyle lafı başka türlü yerlere götürmeden kazı çalışmalarına başlayalım.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Bak, işte, bak, diliniz bir kere. Mevzuyu başka yere götürmeden nereye götürmemi istersiniz?

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Götürmeyelim çünkü konuşmaların çoğu kazıya girmiyor, hepsi farklı yerlere gidiyor. Onun için kazı çalışmasına girelim.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Başta dedim, size de söylüyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Arkadaşlar, lütfen...

FATMA KURTULAN (Mersin) – Lütfen öyle iğneleyici şeylere girmeyin. Birbirimize sabır gösterelim, hepimiz gerçekten üzüldük.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Hayır, dinliyoruz zaten. Yo, ben de sizi takdir ediyorum. Yol alalım, yol alalım diyoruz.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Başkanım, evimiz var, barkımız var, hadi bir an önce şey yapalım, yorulduk.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Teşekkür ediyoruz arkadaşlar.

Evet, arkadaşlar, Ahmet Bey’le devam ediyoruz.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Başkanım, teşekkür ederim.

2 tane sorum var ama aslında uygulamayla ilgili küçük bir şey söylemek istiyorum. On sekiz yıl avukatlık yaptım. Şimdi, hukukçu olmayan Komisyon üyesi arkadaşlarımız genelde bu soruyu sordu ama ben sahada başka bir şekilde görüyorum bunu, mesela dediler ki: “İddianameyi hazırlamış savcının yerinin isteği dışında değiştirilmesi doğru mu?” Şimdi, ben on sekiz yıl avukatlık yaptım, savcılara “Sen nereyi istiyorsan orayı verelim.” diye bir uygulama daha hiç görmedim.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Biz tesadüf mü dedik.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ben bile ne oluyor dedim.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Şimdi, 2'ncisi de şu: Benim bildiğim böyle ama bunu size soruyorum, yargılama makamında soruşturma yürüten savcı iddianameyi düzenlediğinde o savcı, duruşma savcısı olmuyor, duruşmaya bakan başka bir savcı oluyor.

FİLİZ KERESTECİĞLU DEMİR (Ankara) – Evet, doğru.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Yani şöyle değil, savcı iddianameyi düzenlediğinde aslında savcının işi bitiyor.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Saydığım örnekler “tesadüf” diyorsunuz o zaman.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Şimdi, tesadüf demiyorum , uygulama hep böyle diyorum.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Hep böyle...

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Avukat arkadaşlarımız bunu görüyordur, ben böyle biliyorum ama yine de şu 2 soruyu sormak istiyorum: Bir: Savcının yeri her zaman isteğiyle mi değiştirilir? İki: İddianame savcısı ile duruşma savcısı aynı mıdır?

FİLİZ KERESTECİĞLU DEMİR (Ankara) – Ya, değildir tabii ama bir dursun yerinde adam.

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MERAL GÖKKAYA – Toplu cevap vereceğim.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Hayır, Filiz Hanım, ben oraya sordum da siz biliyorsunuz cevabı.

FİLİZ KERESTECİĞLU DEMİR (Ankara) – Ben biliyorum da ben sordum soruyu zaten ilk önce.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Kaşıkçı davasında şerh koyan tek bir kişinin...

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Yo, ben bu dosyayla ilgili...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – ...Savcı Nimet Hanım'ın yerini değiştirilmesi peki? Bu farklı, diğerlerinin yeri değiştirilmedi ama.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Sizin söyleminize hiç müdahale etmedim. Sizin sorunuz da bu davayla ilgiliydi. Ben de bu davayla ilgili...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Bana atf yaptığınız için cevap veriyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet, Ahmet Bey, bitti mi?

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Ben anladım ama...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Suudi Arabistan'a Kaşıkçı cinayetinde şerh koyan tek kişi olarak yerini değiştirilmesi tesadüftür müdür o zaman diye soruyorum.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Sizin sorunuzda Kaşıkçı cinayeti yoktu, sadece bu hususu sordunuz, bu dosyayı. Ben de bu dosyadan...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Hayır, birkaç örnek verdim ben. Şenyaşar ailesini söyledim...

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Ben de bu dosyadan... Aslında onlara sordum biliyor musunuz?

AYLİN CESUR (Isparta) – Ben de bir küçük bir şey eklemek istiyorum bu konuyla alakalı.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Hangi konuyla?

AYLİN CESUR (Isparta) – Şimdi, ben de bu konuyla ilgili bir küçük ilavede bulunmak istiyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Peki, buyurun.

AYLİN CESUR (Isparta) – Öncelikle sizin sunumunuzdan daha önce diğer bakanlıklar ilk sunumlarını yaparken ben de bu soruyu sormuştum. Eğer tek tek cevap verilecekse ben de bu konuya bir cevap bekliyorum.

Şimdi, neden hâlâ ısrarla cevap beklediğimi de bu tartışmalara rağmen ben de söyleyeyim. Çünkü bu kadar kritik, kamuoyunu ilgilendiren ve çok önemli hassas davalarda özellikle bu tip uygulamalar -hani normalde belki çok sık rastlanan bir uygulamadır ama- bu tip durumlar...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Savcı değişikliğiyle mi ilgili?

AYLİN CESUR (Isparta) – ...hadisenin üstünün kapatılması endişesi yaratıyor kamuoyunda ve kamuoyu vicdanında. Ondan dolayı buna net bir cevap bekliyoruz.

Bir de küçük bir şey daha unutmşum, onu da bir cümleyle hemen ekleyeceğim Başkanım.

Aralık 2016'da çocuklara yönelik cinsel suçları düzenleyen TCK'nin 103'üncü ve 104'üncü maddelerinde değişiklik yapıldı ve cezalarda kademelendirilmeye gidildi. 12 yaş ve altındaki çocuklara karşı işlenen suçlarda en üst sınırdan ceza verileceği belirtildi. Şimdi, 103'üncü maddenin 15 yaşını tamamlamamış her çocuğa karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranışın cinsel istismar sayılacağına ilişkin hükmü de iptal edildi. Şimdi ben şunu merak ediyorum: Böylelikle rıza yaşı fiili olarak 12'ye indirildikten sonra 12 yaşından büyük çocuklara cinsel istismarda cezasızlık için rıza kavramına başvurulabilmesinin bir yolu açılmış oldu mu?

GÜLAY SAMANCI (Konya) – Yanlış bir ifade...

AYLİN CESUR (Isparta) – Ve bunun sonucu olarak kız çocuklarını zorla ve erken yaşta evlendirmenin yasal yolu eğer açılmışsa o günden bugüne 12 yaş üstündeki kaç çocuğun başına böyle bir hadise gelmiştir, sayıda bir artış olmuş mudur?

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet, Ahmet Bey tekrar söz mü istediniz?

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Evet, ben de Aylin Hanım gibi bir şey unutmşum Başkanım.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Buyurun o zaman.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Şunu sormak istiyorum: Savcı iddianameyi düzenleyip iddianame mahkemeye cumhuriyet başsavcılığıyla sevk edildiğinde o savcı hâlâ o dosyanın savcısı mıdır?

FİLİZ KERESTECİĞLU DEMİR (Ankara) – Sayın Başkan, sırf Ahmet Bey gıcık olsun diye diyeceğim ben.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Filiz Hanım'ı çok seviyorum da ben, o yüzden.

FİLİZ KERESTECİĞLU DEMİR (Ankara) – Şimdi, ben sizden kapı komşum olarak da şöyle bir refleks beklerim.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Biri sataşacaksa siz sataşmalısınız bana.

FİLİZ KERESTECİĞLU DEMİR (Ankara) – Tamam, sataşacağım.

Gerçekten burada, Fatma Hanım'ın dediği gibi, böyle bir şey için toplanmışsak bu soruları sormanız yerine şu refleksi beklerdim: Ya, evet bunu biz soralım da biz bu kafadaki şeyi giderelim.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Giderecekler işte, ben de onun için sordum.

FİLİZ KERESTECİĞLU DEMİR (Ankara) – Yo, hayır siz çok şeyce, muzipçe ve şeyce soruyorsunuz, ben sizi tanıyorum.

GÜLAY SAMANCI (Konya) – Niyet okumayalım.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat)– “Şeyce” ne demek?

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Filiz Hanım...

FİLİZ KERESTECİĞLU DEMİR (Ankara) – O anladı, ben demek istemiyorum, şimdi kötü bir laf kullanmayayım diye demek istemedim.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Az önce Aile Bakanlığı yetkilileri anlatırken sorduğum soruları siz gördünüz değil mi?

FİLİZ KERESTECİĞLU DEMİR (Ankara) – Evet, evet ona...

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Muzipçe mi sordum sizce?

FİLİZ KERESTECİĞLU DEMİR (Ankara) – Hayır, yok.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Yanlış gördüğüm şeyleri sordum.

FİLİZ KERESTECİĞLU DEMİR (Ankara) – Evet.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Ama burada da yanlış bir kanı olduğunu düşündüm. Yani o savcı iddianameyi düzenlediğinde o dosyayla ilişkisinin kalmadığını ben biliyorum.

FİLİZ KERESTECİĞLU DEMİR (Ankara) – Tamam.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Bunu biliyorum. Evet, bunu muzipçe sordum çünkü emin olduğum bir konuyu resmî makamlar açıklasın istedim.

FİLİZ KERESTECİĞLU DEMİR (Ankara) – Tabii, şunu...

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Filiz Hanım, şimdi, buradaki algı şuydu: Sanki o savcı hâlâ bu dosyanın, soruşturmanın savcısımıyş da o yerinden değiştirilince dosyaya etki ediliyormuş imajı, yanlış bir imajdı, o ortadan kalsın diye muzipçe sordum, doğru.

FİLİZ KERESTECİĞLU DEMİR (Ankara) – Doğru. Peki, böyle olmasa da gene de o iddianameyi hazırlayan bir savcının kalkıp yerinin değiştirilmesi, herhangi bir şaibe yaratmaz mı? Bir dursun adam orada.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Evet, oluşturur, doğru.

FİLİZ KERESTECİĞLU DEMİR (Ankara) – İşte, benim dediğim de o, bir dursun, bir süre dursun ya. Yani o soruşturmayı o yapmayacak zaten, bunu ben de biliyorum ama benim sormamın nedeni de almayın insanları hemen görevden. Sonuçta, bu, ben, açık söyleyeyim, iktidar partisi bizim partimiz değil ki, sizsiniz, size zarar verir. Gerçekten çünkü yargının bağımsız olmadığının maalesef -şimdi “Öyle demeyin.” demeyin- önemli bir kesim tarafından düşünüldüğü bir toplumda, siz böyle düşünmeseniz de size zarar verir, denir ki “Ha, tamam, yerlerinden oynuyor bir şeyler.”

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Teşekkür ediyoruz Filiz Hanım.

AYLİN CESUR (Isparta) – “Araştırılmasın” filan dedikçe şaibe artıyor yani. Bu en çok iktidarı bağlayan bir şey, devleti yönetenler şu anda...

ARZU AYDIN (Bolu) – “Araştırılmasın” kim diyor? Araştırma komisyonu bu, “Araştırılmasın.” kim diyor ?

AYLİN CESUR (Isparta) – Bir şey sordukça biz bürokratlara, sürekli tepki alınca böyle...

ARZU AYDIN (Bolu) – Yok, yok “Araştırılmasın.” kim diyor? Araştırma komisyonunda “Araştırılmasın.” kim diyor?

AYLİN CESUR (Isparta) – Ben diyorum ki bakın, şu andaki algı, iktidarın sanki bir şeyleri bu verilen tepkiyi örtmeye çalışır bir hava gibi...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Öyle bir şey yok.

ARZU AYDIN (Bolu) – Değerli Vekilim, arada lafa girmemizin sebebi, o cümlelerin arasında söylediğiniz kelimeler. Biraz önce kendi ifadenizle söylüyorsunuz, bakın “algı” diyorsunuz.

AYLİN CESUR (Isparta) – Yanlışsa düzelsin bürokratlar, onlara soruyoruz yani.

ARZU AYDIN (Bolu) – Bir algıyla hareket ettiğinizi siz kendiniz söylüyorsunuz, biz de onu düzeltiyoruz.

AYLİN CESUR (Isparta) – Hiç alakası yok...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Tamam arkadaşlar...

AYLİN CESUR (Isparta) – Sürekli bir savunma hâlinde olunca, emin olun, doktor olarak söylüyorum, sanki hadisenin üstünü örtüyor gibi hava yaratıyorsunuz, bu da Komisyonumuzun güvenilirliğine zarar verir. Komisyonu güvenilir olmaktan çıkarmayalım arkadaşlar.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Aylin Hanım, lütfen... Tamam, anlaşıldı.

Şimdi, müsaade eder misiniz arkadaşlar?

Bütün arkadaşlarım buradaki konuşma usulümüze ilişkin söz söylemeye bayılıyorlar.

Şimdi, nereden başlayayım? Ne diyeyim? Rahmetli Ahmet Hamdi Tanpınar demiş ki: “Ya, fikir çok güzel bir şey ama herkesin de bir fikri var.”

AYLİN CESUR (Isparta) – Herkesin ortak fikri Başkanım. Utanmamız lazım!

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Efendim, müsaade edin, şimdi ben konuşuyorum, müsaade edin.

AYLİN CESUR (Isparta) – Tamam, haklısınız ama hep ortak fikrimiz...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Ben sizi hep dinledim, müsaade edin.

AYLİN CESUR (Isparta) – Çocuklar tacize uğruyor...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Ama lütfen müsaade edin.

Şimdi, şöyle: Burada her soruya herkesin cevap vermemesi gerekiyor, her konuda herkesin söz söylememesi gerekiyor, o zaman konuşamayız ki. Burada fikri olan, hakikaten...

AYLİN CESUR (Isparta) – Kapatalım da yani...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Bir müsaade edin ama ben konuşuyorum Aylin Hanım. Ben size hitaben konuşmuyorum, Komisyona hitaben konuşuyorum. Yani savcıların değişmesi... Türkiye’de hepimiz biliyoruz, siz de biliyorsunuz, yargısal görevlerde “rotasyon” diye bir şey vardır, görevden değiştirilmenin binlerce sebebi olabilir, bambaşka sebebi olabilir, kendi istemeyebilir, bir sürü sebepleri vardır. Bu şöyle sorulabilir: “Bu görevdeki savcı değişmiş, merak ettik, sebebi nedir?” Gayet güzel bir sorudur bu ama niye değişiyor, bunlar örtbas mı ediliyor? Değil, niye örtbas edilsin? Yani siz de söylüyorsunuz. “Bu size zarar verir.” diye. İktidar niye öyle bir şey yapsın, öyle bir şey olmaz. Yani burada niyet birbirimizin niyetine okumayalım, birbirimize tahammül edelim, birbirimizi sabırla dinleyelim, inanın bu görüşmeler daha kısa sürer, daha hızlı gider.

Evet, şimdi, arkadaşlarımıza söz veriyoruz.

Meral Hanım, buyurun sizi dinliyoruz. Siz konuşunca hepimiz susuyoruz, çok güzel konuşuyorsunuz.

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI
MERAL GÖKKAYA – Teşekkür ederim, çok sağ olun.

Şimdi, ceza infaz kurumundaki çocuklarla ilgili sorulara yazılı cevap vereceğiz, buradan başlıyorum. “Çocuğun beyanı ne zaman esas alınıyor?” diye bir soru vardı; beyan var, beyan var. Şimdi, sadece, çocuğun olması ya da yetişkinin olması, kadının olması, hep bu kamuoyunda tartışma olan konular, esas alınması için yeterli değil.

Şimdi, tedbir süreciyle biz Kadına Yönelik Şiddetin Araştırılması Komisyonunda da benzer bir sunum hazırlamıştık, Sayın Bakanımız yapmışlardı o zaman. O zaman, yine, sayın vekilimiz orada vardı. Şimdi, tedbir süreci ile ceza soruşturma kovuşturma süreci birbirinden çok farklı ve gereklilikleri de birbirinden çok farklı. Şimdi, tedbir sürecinde şiddet ihtimali olan, korunmaya ihtiyacı olan, tehlike altında olan herkesle ilgili tedbir kararı verilir ve ilgili kurumlar üzerine düşen görevi yerine getirebilir ama soruşturma ve kovuşturmada bir iddianame düzenlenmesine ya da bir mahkûmiyet kararı verilmesine esas ise o beyandan mahkemelerimizin beklediği bazı şeyler var; olayın oluş şekli, anlatılış şekli, olay ilk defa ne zaman adli sürece nasıl yansımış, kolluğa mı gitmiş, birilerine mi anlatmış, rehber öğretmeni mi ihbarda bulunmuş; bunlar, Yargıtayın yıllardır klasik olarak bir cinsel suç soruşturmasında aradığı şeyler. İlk ne zaman yansımış, nasıl yansımış, ne söylenmiş, sonra ne yapılmış, deliller toplanmış mı, delillerin içerisinde neler var? Eğer başka biyolojik, fiziki delil yoksa, tanık yoksa, işte kamera yoksa... “Kamera” dendi ya, her dosyada tabii ki kamera olmaz, sadece beyan olan dosyalar olur. Yıllar sonra zaman aşımı süreleri soruldu, şimdi değineceğim. Zaman aşımı süresi içerisinde “Bana şöyle bir şey olmuştu.” denen dosyalar olur. Her dosya kendi içerisinde özeldir ve her dosya kendi içerisinde değerlendirilir. Yani bir dosyada böyle olmuştu, acaba sebebi neydi? Bazen kamuoyunda çok ciddi olarak bazı dosyalar enine boyuna tartışılıyor ama bunlar kovuşturma konusu olan konular. Bugün, burada, hani sorulan vakalarla ilgili olarak da yargılaması devam eden hiçbir vakayla ilgili benim bir açıklama yapmam zaten mümkün değil anayasal olarak, 138’in 3’üncü maddesine göre yasak. Her dosyayla ilgili verilen her karar da kanun yoluna tabidir, KYOK kararı verildiyse itiraza tabidir, mahkûmiyet, beraat kararı verildiyse önce istinafa sonra Yargıtay temyiz yolu açıktır. Yani burada çocuksa zaten vekili vardır. Aile Bakanlığı hem kadın hem çocuk dosyalarına istediği zaman müdahil olabilir. Müdahale aşaması neden kovuşturma değil? Çünkü müdahale usulü Ceza Mahkemesi Kanunu’nda sadece kovuşturma yani dava açıldıktan sonra katılmasını mümkün kılıyor sistem ama 6284 sayılı Kanun’a göre aile bireylerinden birine gerçekleştirilen bir eylem nedeniyle, kadına karşı eylem nedeniyle ya da ısrarlı takip mağduru kişilere karşı yapılan her türlü eylemde biz, olay bize yansıdığı anda tedbir süreci işlediği anda -6284 için diyorum- otomatik olarak ŞÖNİM’e o dosyanın tedbir kararını hâkim onaylandığı anda düşürüyoruz, Aile Bakanlığının “Benim bu vakadan haberim yok.” deme şansı yoktu hiçbir vakada. Soruşturma sürecini kendi vekili vasıtasıyla takip edebilir, dava açıldıktan sonra kamu davasına katılabilir, talepte bulunabilir, resmî olarak katılma hakkı olan yegâne kurumdur Aile Bakanlığı. Yine, bu süreçlerden istediği zaman bilgi sahibi olabilir, burada böyle bir süreç işliyor.

Şimdi, cinsel suçlarla ilgili “Zaman aşımı süresi var mı?” dendi. Normalde soruşturma sürecinde yirmi yıl zaman aşımına tabii dava açmak için, dava açıldıysa kesinleşmesi, karar verilmesi için bir on yıl daha ekleniyor, otuz yıl zaman aşımı süresi içerisinde bu suçların soruşturması ve kovuşturması yapılabilir, otuz yıl öncenin zaten soruşturmasını, kovuşturmasını yapıp da bunu mahkûmiyete götürmek çok gerçekçi bir şey değil. Zaman aşımı süreleri, hem soruşturma hem de infaz zaman aşımı süreleri yasal olarak kanundan kaynaklanan her suç için öngörülmuş şeylerdir, bunun tek istisnası işkencedir, işkence dışındaki her suç zaman aşımına tabidir, cinsel istismar da bunlardan biridir ama otuz yıl gibi çok büyük bir zaman var. Bu gayet iyi bir süre diye düşünüyorum, bunu da kanun koyucu belirledi.

Bunun dışında ‐AGO’da branşlaşma var mı?’’ diye sormuştunuz, AGO’da evet var. Biz, büyük Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Müdürlüklerinin bulunduğu büyük illerde, ilçelerde yani uzman sayımız belli bir sayıya ulaştığında AGO’ya özel uzman görevlendiriyoruz. Mesela, İzmir’de 3 kişi bakıyor, İstanbul Anadolu’da 3 kişi bakıyor, Ankara’da 3 kişi bakıyor ve hep bu kişiler alıyor ve bu arkadaşlar eğitim alan arkadaşlar; hangi soruyu soracak, nasıl dinleyecek, nasıl yaklaşacak, ilk nasıl başlayacak, kendisini nasıl tanıtacak, o işi nasıl yürütecek, hâkim ve savcıyla nasıl iletişim kuracak, ifadeye başlamadan önce kiminle hangi irtibatı kurup ne sorulmasını istediğini nasıl soracak, hepsiyle ilgili bilgileri var ve işlemlerini buna göre yürütüyorlar ama öyle müdürlüklerimiz var ki 1, 2 uzmanı olan, onlar da AGO eğitimlerini alıyorlar ve ifadelerini buna göre gerçekleştiriyorlar. Her mesleğe alınan grubu biz hemen hızlıca ilk bir iki ay içerisinde merkeze alıyoruz, Eğitim Dairesi Başkanlığımızla birlikte eğitim merkezimizde verilmesi gereken temel eğitimleri veriyoruz. Zaten bu arkadaşlar meslek elemanı ama bazıları meslek grupları anlamında adli mülakat dersi almamış olabiliyorlar, onların eksiklerini de hızlıca tamamıyoruz; ceza yargılaması, hukuk yargılaması, AGO gibi farklı farklı alanlarda çalıştırıyoruz, buldukları bürolarda uzmanlaşmalarını sağlıyoruz.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Ben şunu demiştim: Hâkim ve savcılarda ‐çocuk hâkimi’’ diye branş var mı?

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MERAL GÖKKAYA – Evet, tabii ki var. Onunla ilgili sayıları da isterseniz verebilirim, onlara da biz bakmıştık biraz önce sorular sorulurken Aile Bakanlığında. Şu anda 113 tane çocuk mahkemesi var, bunun 83 tanesi faal yani neredeyse her il merkezine bir çocuk mahkemesi düşüyor. Çocuk ağır cezaların rakamlarını da görüyorum ama bundan tam emin olmadığım için isterseniz bunu yazılı olarak da cevaplayabilirim. Ve çocuk ve çocuk ağır ceza mahkemesi olmayan yerlerde de hangi ağır ceza ya da asli ceza mahkemesinin görevli olacağına ilişkin de -sunumunda da vardı- HSK bir karar verdi, buna göre ihtisas mahkemeleri belirledi ve o mahkemeler bu işi yapıyorlar. Meslek öncesi eğitimde bu eğitimler zaten zorunlu çocuklara yönelik işlemler ve cinsel suçla ilgili soruşturmalar, kovuşturmalara ilişkin eğitim alıyorlar. Meslek içinde de düzenli aralıklarla bu yetkiyi alan hâkim ve savcılara hem çevrim içi -şu anda da yapılıyor, takvimini akademi açıklıyor- hem de yüz yüze düzenli olarak aralıklarla eğitimler veriliyor. Biz de hem o eğitimlere gidip AGO’yu, ADM’yi, ÇİM’i anlatıyoruz hem de yüz yüze gidip anlatıyoruz, o açılan eğitimlerde de oturup bir eğitimci olarak bu eğitimleri veriyoruz. Kısa bir zaman sonra -hatta çocuk teslimiyle ilgili bile- uzaktan eğitim videoları çekip sisteme yükleyeceğiz. Bunlar sadece hâkim ve savcılara açık. Hangi hâkim, hangi konuda kendini eksik hissediyorsa o sisteme girip istediği videodan o eğitimi alabiliyor zaten.

Bunun dışında, bu sorulardan sonra, Aile Bakanlığının müdahil olmasıyla ilgili bir soru vardı. Biraz önce dediğim gibi, müdahale zaten Bakanlığın yetkisinde olan bir şey, müdahil olabilir dava açıldıktan sonra.

Somut delille ilgili bir soru vardı, tutuklama nedeniyle ilgili, çocuğun cinsel istismarı tutuklama nedeni varsayılan suçlardan biri ama her dosyada somut delil olur mu? Cinsel istismar dosyalarında somut delil olmazsa tutuklama olmaz mı? Tutuklama oluyor ama rakamlara ilişkin veri istiyorsanız, bunu çalışmamız lazım; cinsel istismar kaç dosyada var, bunların ne kadarında kaç şüpheli sanık tutuklanmış, bunu çalışıp sonra Komisyona sunabiliriz.

Yine, bir AYM iptal kararıyla ilgili yorum içeren bir şey vardı, ona girmek istemiyorum, onu biz yazılı olarak bir bakalım verebileceğimiz bir cevap yani makul şekilde nasıl cevap verebiliriz diye. Ama bu iptal çocuğa özgü bir iptal değil yani evlilikle ilgili dinî nikâh, resmî nikah, çocuk ya da büyük yetişkin ayrımı yapmıyor; onu dikkatinize sunmak istiyorum.

Bundan başka, iddianameyi hazırlayan savcıyla ilgili... Bu olaya özgü değil, genel olarak şunu söyleyebilirim: Şimdi, cumhuriyet savcılığında iş bölümü... Şimdi, hâkimler mahkemeye atanırlar. Mesela ağır ceza mahkemesi başkanı, başkan olarak atanır; üye, üye olarak atanır; asliye ceza hâkimi, hâkim olarak atanır. HSK yetki kararnamesi belirler, yetki kararnamesiyle de hangi hâkimin hangi mahkemede tam hangisinde bir bölü iki, hangisinde genel yetkili, hepsini HSK belirler ama başsavcı, başsavcı vekili değilse cumhuriyet savcısı olarak başsavcılığa atar, adliyeye atar, oradaki iş bölümünü başsavcı yapar ve o büyüklüğüne göre belli bürolar belli başsavcı vekillerine bağlıdır. İddianameyi düzenledikten sonra, küçük yerlerde başsavcı bizzat iddianameleri inceliyor, iddianame ya da kovuşturma yapılmasına yer olmadığına dair karar UYAP üzerinden karar olarak gidiyor. Ayrıca fiziki dosya başsavcılığın önüne gidiyor ve başsavcı o dosyaya, iddianameye tıkladığı zaman mahkemeye düşüyor yani bir “görüldü” işlemi var; başsavcının denetimindedir. Savcılık makamı bir bütündür; bu istinafta da böyledir, Yargıtayda da böyledir, adliyede de böyledir. Kül hâlinde olduğu için iddianamesini kim hazırlarsa hazırlasın, duruşmada o iddianameyi savunan başka bir savcı da olsa aynı iddianame üzerinden savunmasını, yargılmasını yapar. Tabii, değişen delillere göre mütalaasını değiştirebilir, esasa ilişkin görüşünü değiştirebilir ama soruşturma aşamasındaki soruşturmayı yapan cumhuriyet savcısı duruşmaya çıkan savcı değildir. Biraz önce sizin sorduğunuz konu, bu soruyla birleştireyim çünkü birçok kişi sordu bunu. Böyle bir durumda yani dava açıldıktan sonra zaten o yargılamada yoktur o savcı; artık o mahkemenin hâkimi ile savcısı mahkemede yer alırlar ve bu cumhuriyet savcılarının iş bölümü her zaman olabilir, bunun belli bir takvimi yoktur, şeyi yoktur. Oraya yeniden savcı atandığında bile bazı yerlerde... Şimdi, bir yerde siz kıdemsiz savcısınız -biz de hâkim, savcı olarak kürsüde görev yaptık- başka bir yerde atandığınız zaman artık kıdemli olursunuz. Mesela kıdemli savcılara infaz verilir, cezaevi verilir, o daha önce baktığı bürolarla bağlantılı işler verilir yani bazen daha nitelikli savcılara terör dosyaları verilir; bu tamamen başsavcının takdirinde olan bir şey. Vakaya girmeden genel olarak bunu söylemiş olayım.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Yani mahkeme devam ederken savcı değişebilir.

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MERAL GÖKKAYA – Şöyle: O olayla ilgili savcının işi zaten iddianameyi düzenlediğinde bitti, dosya zaten şeydi.

Başka soruşturmalarda mı?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet.

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MERAL GÖKKAYA – O diğer soruşturmalara bakmaya devam ediyor yani mahkemenin savcısı, hâkimi zaten farklı. Soruşturma savcısı ile duruşma savcısı çoğunlukla birbirinden farklıdır zaten.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet, anladım.

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MERAL GÖKKAYA – Şimdi “Tedbir sürecinde sıkıntılar var, çocukla ilgili verilen tedbirlerde denetimle ilgili sıkıntılar var.” denmişti. Şimdi, çocuklarla ilgili çocuk koruma il koordinasyon kurulları var. Aslında yerelde bunların il koordinasyon kurullarında eğer hangi aşamada sıkıntı varsa bu kurullarda konuşulup çözülüyor olması lazım. Biz kadına şiddetle ilgili şunu yaptık mesela: 2021 Eylülünden 2022 Hazirana kadar tam 17 ile gittik ve tek tek bütün o sahadaki kadın şiddet çalışanları topladık; hâkim, aile hâkimi, işte, aile içi şiddet büro savcılarını, infaz savcısının suç ceza hâkimini, polisi, jandarmayı, ŞÖNİM’i, Sağlık Bakanlığının o tedbiri takip edenlerini, sahada baronun temsilcilerini, üniversitelerin kadın merkezlerini, o alanda gittiğimiz yerde kim çalışıyorsa onları toplayıp bir koordinasyon toplantısı yaptık ve akışta en çok sorun yaşanan konularla ilgili aslında görüş alışverişinde bulduk. Aslında

onlara bunları böyle yapmanız daha sağlıklı olur mesajını verdik yaptığımız şeylerde. Hem kadında hem de çocukta koordinasyon kurulları var. Yerelde bunların etkinliğini sağlamak o kurulları yapmakla görevli ya da katılmakla görevli her kurumun sorumluluğunda.

Çocuk tedbirleriyle ilgili süreç nasıl işliyor? Aile mahkemesi talepte bulunuyor, biz soruşturma aşamasında öğreniyoruz. Resen öğrendiğimiz dosyalar, vakalar oluyor, boşanma dosyasında bile tedbir kararı verilebiliyor. Karar verildiğinde Aile Bakanlığına gönderiyoruz, Aile Bakanlığı öğrenim çağında çocuksa Sağlık Bakanlığına danışmanlık eğitim tedbirini vesaire yaptırıyor, sağlık tedbirini sağlık il müdürlüğüne gönderiyor. Bunun gibi her kurumun sorumlu olduğu tedbirler takip ediliyor ve bir danışmanlık tedbiri ya da bir tedbir verildiğinde üçer aylık aralıklarla rapor düzenleniyor, mahkemeye sunuluyor. Bu mahkeme de yine HSK'nin görevlendirdiği, belirlediği ihtisas olan mahkemeye geliyor. Dosya bitse de çocuğun yaşı 18'i doldurana kadar burada o çocukla ilgili üç ayda bir inceleme yapılıp raporlar sunuluyor, tedbirin kaldırılması istenebiliyor, değiştirilmesi istenebiliyor. Etkinliği tartışılabilir ama sistem bu şekilde yürüyor.

Aile Bakanlığı, Adalet Bakanlığı ve UNICEF'in ortak eğitimlerinden bahsetmiştiniz. Biz bu eğitimleri hâlâ yapıyoruz. Biraz önce de dediğim gibi, meslek içi eğitimler de meslek öncesi eğitimler de düzenli olarak yapılıyor. UNICEF bizim en büyük ortaklarımızdan biri. Sahada biz bu eğitimleri yapmaya devam ediyoruz. Şu anda da çocuk teslim eğitimleri yapıyoruz, mart ayında bu tamamlanınca da AGO eğitimlerine geçeceğiz. Yine, "diversion" projesinde çocuk... İşte, ilgili sahada görev yapan tüm kurumlara yönelik eğitim yapma hedeflerimiz var, buna da bu yıl içerisinde başlamayı planlıyoruz.

Yine, bir vaka konuşulmuştu. Şimdi, Manisa'daki bir olayda "Beraat kararı neden çıktı?" dendi. Ben vakaya ilişkin bilgi sahibi değilim ama burada şunu söyleyebilirim: Biraz önce de dediğim gibi, verilen her karar kanun yoluna tabi; itiraz, istinaf, temyiz süreçlerine tabi, bir yanlışlık varsa elbet bir üst mahkemede bu itiraz, temyiz, istinaf değerlendirilip bu yanlış giderilebilir.

Dediğim gibi, her dosya kendi içerisinde değerlendirilmeli. Kamuoyunda, gazete köşesinde, sosyal medyada paylaşılan hiçbir haber aslında dosyayı tam olarak yansıtmaz; hiçbirimiz o dosyanın hâkimi, savcısı, avukatı tarafından daha iyi bilmiyoruz. Bazen insanlar bir paylaşım yapıyorlar ve insanlar buna çok kolay inanıyorlar. Hepimizin hassas olduğu konular çocuk ve kadına şiddet konuları. O nedenle biraz üzülerek de olsa bence bazen alet oluyoruz. Biz bazı dosyalarla ilgili daha fazla bilgi sahibi olduğumuzda kamuoyuna yansiyandan çok farklı olduğunu görebiliyoruz, bunu da dikkatinize sunmak isterim.

Halil Bey'in bir sorusu vardı. İstatistiğe çalışmamız lazım, uzmanımız var zaten Komisyonunda, hangi istatistikleri, hangi yıllarla ilgili, hangi suç, hangi kırım istiyorsanız Adli Sicil İstatistik Genel Müdürlüğümüz çalışıyor, o aralığı onlara çalıştırıp size sunabiliriz.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Bu istatistiğe bir de şunu ilave edelim: Annesi cezaevinde olduğu için 6 yaşına kadar...

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MERAL GÖKKAYA - Onu soracağız zaten.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Evet, onu çok merak ettim ben.

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MERAL GÖKKAYA - Fatma Vekilimizin bir sorusu vardı somut olayla ilgili "Çocuk istismarı davası kaç tane?" denmişti. Bu da aynı şekilde müdahil olunan dosyaları da çekebiliriz diye düşünüyorum.

Ahmet Vekilimizin bir sorusu vardı, onu cevaplamış olduk.

12 yaşından küçük, büyük ayrımı yapıldıktan sonra sorusunu Genel Müdürüm cevaplayacak.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Meral Hanım, teşekkür ediyoruz.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET ÖKMEN - Sayın Başkanım, son bir soru vardı 2015 yılında Anayasa Mahkemesi iptaliyle alakalı, bunun ne anlama geldiği yönünde. Anayasa Mahkemesi, çocukların cinsel istismarıyla alakalı yaş skalasında ölçüsüz bir yaptırım gördü, ona ilişkin bir iptalde bulundu. Bu, kesinlikle, 15 yaşını tamamlamamış çocukların istismarı bakımından ne kendisinin yani çocuğun ne de ailesinin rızasıyla birlikte cinsel birlikteliğe imkân verdiği anlamına gelmiyor kesinlikle. Rızası olsun olmasın, ailesinin ya da çocuğun rızası olsun ya da olmasın 15 yaşını tamamlamamış ise suçtur ister basit hâli, ister nitelikli hâli. Bu o anlama gelmiyor. Onun akabinde o kademelendirmeyi yapmak için mağdurun 12 yaşından küçük olması durumunda cezanın alt sınırının on sekiz yıldan az olamayacağına dair bir düzenleme yapıldı, yüce Meclis bunu bu şekilde takdir etti, tensip etti ve ondan sonra da Anayasa Mahkemesi bu konuda bir sıkıntı görmedi. Ben bu konuda bilgi arz etmek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Teşekkür ederim Sayın Genel Müdürlük.

Evet Niyazi Bey, sizin söyleyeceğiniz bir şey var mı?

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum söz verdiğiniz için. Zatâlinizi ve yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben de açıkçası Sayın Başkanımız cevap verirken kontrol etmeye çalıştım bir şeyi kaçırmayalım diye, yazılı olarak cevap verilecek meseleler not alındı, somut dosya bazlı birtakım sorular soruldu yani “Niye böyle karar veriliyor.” şeklinde ya da “Niye tutuklanmıyor?” şeklinde ya da “Niye tahliye ediliyor?” şeklinde. Ya, bunlar yargının kendi içerisinde zaman içerisinde olan itiraz, istinaf ve temyiz yoluyla bir şekilde doğrunun bulunabildiği mekanizmanın işleminin önemli olduğu meseleler. Doğrudur, somut olaylar da olabilir ama istinafta, temyizde bunlar en doğru şekilde neticeye bağlanır diye düşünüyoruz. Onun dışında yazılı olarak cevap vereceklerimizin haricinde cevaplanmadık soru kalmadı diye öngörüyorum.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU – Biz teşekkür ediyoruz Adalet Bakanlığı yetkililerimize, genel müdürlerimize, daire başkanlarımıza, tetkik hâkimlerimize.

Hepinize iyi akşamlar diliyoruz.

Arkadaşlar, şimdi, bir görüşme yapacaktık ama çoğunluğumuz yok.

Toplantımızı bugünlük kapatıyoruz.

Kapanma Saati: 21.04

